

WESTERN

M. Zek

VOĐA KARAVANA ZA ZAPAD



ROTO
BIBLIOTEKA
X-100

BROJ 234 • 27 DINARA

WESTERN

234

1991

Džon Ejvz

VOĐA KARAVANA ZA ZAPAD



X-100



Urednik izdanja
PIROŠKA MATIĆ

Recenzent
N. KOVAČIĆ

Lektor
M. JASNIĆ

Izdaje i štampa NIŠP »DNEVNIK« Novi Sad, Vojvodanskih brigada 7, telefon 021/621-555 ● Žiro račun 65700-603-7711 ● Direktor »Dnevnika« Miodrag Karadžić ● Za izdavača: Ilija Vojnović ● Odgovorni urednik: Milorad Predojević ● Grafički urednik: Juliš Arvanitidis ● Sekretar redakcije: Zdenka Karabasil ● Korektor: Jovan Uglješin

YU ISSN 0353—1287

Džon Ejvz

VOĐA KARAVANA ZA ZAPAD

Kad se demobilisao, nakon završetka građanskog rata, Gari Jang je najpre radio kao gonič stoke, iz Teksasa prema severu. Za kratko vreme postao je jedan od traženijih momaka, a zatim je on formirao petočlanu grupu goniča.

Ali, ma koliko da je bio snažan i vešt, taj posao nikad nije zavoleo.

Zarađivali su dobro, ali su bili stalno na udaru ne samo sunca i vetra, već i indijanskih odmetnika i kojekakvih skitnica i kradljivaca stoke.

Zato je Gari, nakon što je u Salinu doterao stado od blizu dve hiljade grla, koje je pripadalo bogatom teksaškom rančeru Foksu, iz Amarilja, rešio da promeni zanimanje.

Prihvatio je da bude vođa povećeg karavana preseljenika na severozapad, u područje Silver Krika.

Imao je u planu da zatim produži u Montanu, da tamo kupi nešto zemlje, i počne da se kući.

Želeo je da jednoga dana ima svoj ranč, na kome bi gajio goveda, longhorn rase.

A o Montani se u to vreme pričalo kao o obećanoj zemlji za stočarstvo.

Na široka prostranstva, bogata travom, kojima su vekovima ranije krstarili Indijanci i pasla velika stada bafala, najednom su pohrlili kolonisti iz Teksasa, Kanzasa i drugih krajeva.

Kolone naseljeničkih kola vukle su se sedmicama, mesecima, preko još poludivljih, pustih terena. Umorni, gladni, i često izloženi opasnosti-

ma, ljudi su, međutim, uporno išli prema novim krajevima.

Dobri vodiči, koji su znali kraće puteve, planinske prolaze i mesta s pijaćom vodom, i koji su bili vešti i sposobni da izbegnu indijanske ili banditske zasede, ili da im se hrabro odupru kad ih ne mogu izbeći, bili su traženi, i dobro plaćeni.

A Gari Jang je bio i snažan i hrabar, i znao je mnoge puteve tako dobro da je mogao jahati njima i noću kao danju.

Imao je dvadeset i osam godina. Bio je visok i koščat, muževnog lika.

Odlično je jahao, i imao je izvrsnog konja.

O pojasu je nosio kolt, a u futroli na sedlu, kad god je nekuda jahao, nosio je vinčesterku.

*

Šestog dana nakon što su napustili i Oglalu, gde se karavan zadržao dva dana, veče ih je zateklo u velikoj zelenoj dolini, sa potokom, koji je tekao dosta brzo što je značilo da mu je izvor negde na visini.

Gari je predložio trojici imućnijih i uticajnijih domaćina iz karavana, koji su bili kao neko vodstvo dvadeset i šest porodica, koliko ih je bilo u karavanu, da tu prenoće, i odmore se narednog dana, pa da u ponedeljak rano nastave put.

Pred njima je bio venac bregova, a zaprege su već bile vidno umorne.

Vodstvo karavana prihvatilo je njegov predlog.

Rasporedili su kola u polukrug, kraj potoka.

Žene su se dale na pripremanje večere, a muškarci su se pobrinuli o konjima; trebalo ih je nahraniti i napojiti.

I Gari je rasedlao i napojio, na potoku, svoga vranca. Zatim ga je vezao, nadugačko, za jedno drvo, oko kojeg je bilo dobre paše.

Zapalio je cigaretu i seo na kamen kraj potoka.

Kamen je bio topao, od dnevnoga sunca.

Samo dva-tri minuta kasnije u dolini su se, iz pravca kojim je karavan trebalo da produži put, pojavila dva jahača.

Odmah su ih zapazili i ostali iz karavana, i većina se zagledala u njih.

Gari je primetio kako su nekoliko muškaraca stali uz svoja kola, da budu blizu svog oružja.

I on je, gotovo instinktivno, opipao dršku svoga kolta. Ali, nije ustao, niti je prestao da puši.

Mirno je gledao prema ljudima koji su se približavali lakim kasom.

Kao da su osetili da je on važna ličnost u karavanu, jahači zastadoše baš kad stigoše spram njega.

Svaki je imao pušku u futroli na sedlu i revolver o pasu. Ali, Gari je to odmah primetio, nisu delovali kao ljudi koji žive od oružja, već pre kao naoružani farmeri.

Obojica su glasno pozdravili, kružeći pogledom po karavanu, a onda je jedan, podebeo i tamnopus, kao da je melez, rekao:

— Mi jašemo sa severa, a uputili smo se u Mekon, na »Lejzi K« ranč. Vi ste verovatno stigli iz toga pravca.

Gari Jang je klimnuo glavom.

— Nadam se da ste putovali dobro — progovorio je drugi jahač, snažan četrdesetogodišnjak.

Gari je njegove reči protumačio i kao raspitivanje o putu, pa je kazao:

— Put nije loš. Samo, dosta dugo nećete naići na vodu, pa bi bilo do-

bro da ovde napunite čuture i napojite konje.

Sjahajući, tamnopusi reče:

— Vama, ako ćete produžiti na sever, preko brda, predstoji dosta naporan put.

— Postoji li neko naselje u blizini?

— upitao je Gari.

Čovek je pokazao rukom preko šumovite kose i odgovorio:

— Tamo je Red Stoun, naselje sa dvadesetak kuća. Naokolo ima više rančeva. Samo, to vam nije na putu, ako ste naumili na severozapad. Ovim putem naići ćete na prve kuće tek nakon desetak milja. To su novi naseljenici, sa skoro podignutim kućama.

— A koliko ima do tog Red Stouna? — upitao je Gari.

— Pa, odavde osam-devet milja — odgovorio je tamnopusi, privodeći konja vodi.

— Možda bismo mogli svratiti tamo, da dopunimo rezerve hrane za put — umešao se u razgovor Ron Elfik, robusni tridesetogodišnjak, koji je u novi kraj putovao sa ženom i dva sinčića.

Ron je bio jedan od trojice koje su ostali prihvatili kao vođe.

Gari se najednom trgao.

Ron je to primetio, i upitno ga je pogledao.

Ali, Gari se obratio tamnopusom čoveku:

— A da vi niste iz tog mesta, iz Red Stouna?

Čovek je zavrteo glavom.

— Nismo. Ali, ja sam bio u Red Stounu dosad tri puta. Poslednji put jesenas.

— Da, slučajno, ne znate da li tamo živi neki Benet? Morao bi biti stariji čovek, između pedeset i pet i šezdeset godina.

— To ne znam — odmah je odgovorio čovek.

Gari je pogledom prešao na njegovog drugara, koji je takode priveo konja potoku.

Ovaj je zavrteo glavom, i rekao:

— Ja sam samo jednom bio u Red Stounu, i to u salunu, i nisam se tamo ni sa kim upoznao.

— Je li to neki tvoj prijatelj, poznanik? — upitao je Ros, gledajući Garija.

— Mogao bi biti, — odgovorio je Gari neodređeno, i zamislio se.

Poslednje godine rata, u vojsci Unije, s njim je, u istoj desetini, služio Ros Benet, momak samo godinu dana stariji od njega, čiji su roditelji imali ranč »dve milje od Red Stouna, u severozapadnoj Nebraski«, kako je Ras govorio.

Gariju se najednom pred oči vratio Rosov lik.

Ros Benet bio je momak otvorene, vesele prirode. Dobrovoljno se javio u vojsku, u konjicu, kao i Gari.

Poginuo je pred sam kraj rata. U jednom jurišu metak ga je pogodio u glavu, i pao je mrtav s konja.

Gari se dobro sećao da mu je Ros pričao kako su njegovi došli u novi kraj iz Kanzasa, iz Elsvorta. Sa zadovoljstvom je pričao o roditeljskom ranču. Jedino je poslednjih dana bio zabrinut za majku, jer ga je otac pismom obavestio da mu je majka obolela na plućima.

Gari nije nikako mogao da se seti kako se Rosov otac zvao. Sećao se, međutim, da se Rosova sestra, punih šest godina mlada od njega, zove Sara.

O njoj je Ros najčešće pričao, kad bi se, u predahu, negde kraj logora, u mislima vraćali u svoje civilne dane, pričali o svojim, o planovima za budućnost...

S tugom se prisetio kako mu je Ros, veče uoči bitke u kojoj je poginuo, rekao, u polušali:

— Šteta što moja sestra Sara nije koju godinu starija, pa da te upoznam s njom, da se zavolite, i da mi budeš zet, Gari.

— Možda i jeste šteta — odgovorio je Gari, nasmešivši se.

— Ali, ko zna, možda će ona i stići da poraste dok ti ne rešiš da se ože-

niš — nastavio je Ros. — U svakom slučaju, upoznaću te s njom.

Bili su dobro raspoloženi te večeri. Poručnik Lorens rekao im je toga dana da je kraj rata sasvim blizu. Zato su, više nego obično, pričali o budućnosti.

Ros je nameravao da ostane na ranču. Samo je maštao o tome da proširi ranč.

A on, Gari, pošto je rano ostao bez oca, i odrastao uz očuha, koji je bio zidar, imao je želju da neko vreme »prošeta zemljom«, da potraži sreću u nekom većem gradu.

Ali, sve je ispalo drukčije. Po Rosa najgore.

— Šta li se dogodilo s Rosovom devojkom Emom?... Udala se, sigurno... Prošlo je već toliko vremena... — setno je sad razmišljao Gari.

Dvojica prolaznika ubrzo nastavili su put, ka jugoistoku.

Sunce je najednom zašlo za planinski vrh, na zapadu, i dolina se ispunila senkama.

Gari Jang je odlučio da ujutru odjaše do Red Stouna, da proveriti živi li tamo Garijeva porodica.

*

Jahao je prema Red Stounu s osećanjem neke čudne napetosti.

Žarko je želeo da su Garijevi tu, da ih nađe i upozna, da im ispriča o danima koje je proveo s Garijem, pa i o njegovoj pogibiji, a istovremeno se plašio da će ih rastužiti, obnoviti im tugu i bol.

Kolski put, koji se odvajao od puta što je vodio na sever, u brda, doveo ga je pravo u Red Stoun, u njegovu jedinu ulicu.

Putem nije sreo nikoga.

Bila je nedelja, i ljudi su, očigledno, ostali u naselju. A sa te strane, zapadne, s koje je on dojahao, nije bilo rančeva.

Kuće u naselju bile su gotovo sve od drveta.

Zaustavio je konja ispred saluna »Zlatna mamuza«.

Dok je vezivao konja za gredu pred salunom, gledao je naokolo.

Odmah je zapazio stenoviti vrh brda koje se dizalo iznad naselja, prema jugu, i pomislio kako je, najverovatnije, naselje dobilo naziv po tome kamenitom vrhu.

Prema zapadu i severu širila se prostrana dolina. Zapravo, visoravan.

— Tamo su, sigurno, pašnjaci, i rančevi — zaključio je.

A onda je prešao pogledom duž ulice, osmotrio kuće.

Nekoliko kuća bilo je u izgradnji.

Za gredom pred salunom bila su vezana četiri konja. To je značilo da je još nekó, pre njega, stigao u grad.

Nije primetio sveže konjske tragove na putu kojim je dojahao, pa je procenio da su ti gosti saluna dojahali iz drugog pravca.

— Verovatno su kauboji s nekog ranča u okolini. Nedelja je, pa imaju slobodan dan, i požurili su da ga iskoriste u naselju — nametale su mu se misli.

I bio je u pravi. Čim je ušao u salun, ugledao je, za jednim stolom desno od šanka, četiri mlada čoveka, čiji su izgled i odeća nedvosmisleno otkrivali da su oni kauboji.

Kartali su se. A svaki je ispred sebe imao čašu. Pili su viski.

Pogledali su, sva četvorica, prema njemu kad je ušao, sli su odmah i vratili pogled na karte, i nastavili da ćaskaju.

Gari je prišao šanku.

Barmen je stojao za šankom, i zainteresovano je gledao u njega.

Gari je shvatio da je to zato što je on stranac.

— Viski — rekao je kad je stao kraj šanka.

Kažiprstom desne ruke podigao je malo šešir sa čela.

Popio je gutljaj, pa izvadio cigaretu i zapalio. Kad je odunio prvi dim, upitao je barmena:

— Tražim Benetov ranč. Možeš li me uputiti?

— Džima ili Boba Beneta? — odvratio je barmen.

— Onoga koji je imao sina Rosa, koji je poginuo u ratu — odgovorio je Gari.

Primetio je da se barmenu zateglo lice, i da je pogledao prema onima što su se kartali.

— To je Džim Benet — odgovorio je, dosta tiho, kao da nije želeo da ga čuju ostali.

— Živ je? — upitao je Gari.

Barmen je klimnuo glavom.

— A ti si poznavao njegovog sina, Rosa? — upitao je zatim.

Sad je Gari klimnuo glavom.

— Za kojeg se to Rosa interesuje on, Bade? — doviknuo je jedan od onih što su se kartali, što je značilo da je čuo kad je barmen pomenuo Rosovo ime. — Da ne traži mene? Ja ga ne poznajem, ali...

— Ne traži tebe — odgovorio je barmen. — Govorimo o pokojnom Rosu Benetu, sinu Džima Beneta, koji je poginuo u ratu. Ti njega nisi znao, jer je on otišao u vojsku pre nego što si ti došao na Harisonov ranč.

Zatim je barmen objasnio Gariju kako će najlakše pronaći ranč Džima Beneta:

— Kad izjašeš iz grada, produži još oko dve milje. Stalno jaši pravo. Kad stigneš do pet velikih hrastova, s leve strane, skreni desno. Nećeš moći da promašiš Benetov ranč. Prizemna kuća, sa tri prozora, a u dvorištu, pred kućom, su dva velika bora.

Gari je ispio viski i stavio dolar na šank.

Barmen se ljubazno osmehnuo.

Taman kad je Gari krenuo prema vratima, jedan od onih za kartaroškim stolom, koji je hteo da zna kojeg Rosa traži Gari, opet dobaci:

— Stranče, barmen ti nije rekao najvažnije. Benetov ranč se najbolje prepozna je po Sari Benet. Ona je jedino što vredi na tome ranču. Sve se

tamo već odavno raspada, samo je ona zdrava i jedra. Kao mlada ždre-bica! Ha-ha-ha!...

Gari je najpre pogledao barmena, očekujući da će mu on reći ko je nadobudni čovek, snažne građe, ali prilično tupavoga lika, i već podna-pit.

— Ja sam Ros Kolter — nastavio je nepozvani da govori, kao da je shvatio šta Garija zanima. — Pokušao sam već dva puta kod Sare, ali još nisam stigao dokle želim. Samo, ja sam uporan... Jedino ako ti nisi tamo bacio udicu ranije, a?

— Nisam još upoznao gospodu Saru Benet — odgovorio je Gari od-sečno, zastavši nasred sale — ali smatram da način na koji ti govoriš o njoj nikako ne može biti pristojan.

— Ma, šta kažeš! — nacerio se Ros Kolter.

Kolter je bio predradnik na ranču Džeka Harisona. To je bio najveći ranč u okolini, udaljen od naselja oko pet milja.

Važio je kao sposoban predradnik, vredan i snažan. Ali, bio je i prgave prirode, pogotovo kad popije, pa ga je retko ko voleo u društvu. Izazvao je već nekoliko puta tuču u salunu. Znalo se, jer je i on o tome govorio, pogotovo kad popije neko-liko čaša viskija, da već dosta dugo pokušava da osvoji Saru Benet, a da ga ona odlučno odbija. Gari nije želeo sukob. Hteo je da što pre ode na ranč Benetovih.

Ali, Ros Kolter nije mogao da se obuzda.

— Pozdravi mi lepoticu Saru, stranče. Ako nisi već ranije uglavio s njom, nemoj sad ništa pokušavati. Nemoj meni da kvariš. Sara je po mojoj meri!

Gari nikada nije podnosio nad-mene tipove, koji se nepozvani mešaju u tuđe poslove, a pogotovo nije mogao da trpi grubo izazivanje.

— Gledaj svoje karte, čoveče! — obrusio je. — Ne znam da li te gos-podica Sara Benet hoće ili neće. To me se, uostalom, i ne tiče. Ali, pošto

sam prijatelj porodice Benet, nemoj više preda mnom da govoriš uvred-ljivo ni o jednom njenom članu!

— Pretiš! Ti meni, Rosu Kolteru, pretiš! — uzviknuo je Kolter i bacio karte na sto.

Sledećeg momenta skočio je iza stola.

Momak koje je sedeo levo od nje-ga uvatio ga je za ruku i pokušao da ga umiri:

— Ostavi ga, Rose. Hajde da na-stavimo partiju.

Ali, Ros Kolter se nije dao umiriti. Krenuo je prema Gariju, stežući pesnice.

Gari ga je gledao pravo u oči.

Nije želeo sukob, ali nije hteo više ni da popušta nametljivcu.

Ros mu se uneo u lice.

— Ko si ti, skitnico?

Gari je, iz iskustva, znao da tipovi kao što je Kolter postaju samo gori ako čovek pokuša nešto da im ob-jasni. Zato je odlučio da obavi što pre ono što se nije moglo izbeći.

Povukao je levu nogu nazad, a istovremeno desnicom snažno udario Koltera u bradu.

Od siline udarca Kolter je odmah pao. Pri tom je oborio jednu stolicu.

Njegovi drugari skočiše iza stola, mašući se oružja.

No, Gari Jang je bio brži od svih.

— Sedite! — zapovedio im je oštro, držeći kolt u ruci.

Videlo se da su momci iznenađe-ni brzinom kojom je on oborio Kol-tera na pod i izvukao kolt iz futrole.

Momci su poslušali.

Gari je istovremeno držao na oku i Rosa Koltera, da ga ovaj ne bi iz-nenadio.

Kolter se polako dizao sa poda. Besno je gledao, ali nije se mašio oružja.

Samo je promrmljao:

— Revolveraš. . . Sigurno ga je pozvao Benet, da ga štiti od Kalaga-na. . . Ali, kasno je. Kalagan će ga uništiti. Ima i on revolveraše!

Gari nije hteo da ga razuverava.

Pokazao mu je vrhom kolta da se vrati na svoje mesto, a onda je zapretio svima:

— Nemoj da neko pokuša nešto kad se ja okrenem! Ja znam za taj kukavički trik, i neću nikoga više opominjati! Odmah ću pucati, i ubiti!

Ledeni ton kojim je to izgovorio nije ostavljao mesta dvojbi.

Kolter, ipak, nije hteo tako brzo da podvije rep.

— Ima načina da se doaka i revolverašu! — dobacio je.

— Naravno da ima, samo je taj način rizičan — odvratio mu je Gari, izlazeći, oprezno, iz saluna.

Uzjahao je, i kasom krenuo iz naselja.

Osvrnuo se posle tridesetak metara.

Video je samo barmena na tremu. Gledao je za njim.

Ali, predosećao je da se Ros Kolter neće tek tako povući.

*

Jašući preko visoravni, sreo je najpre jednu dvokolicu, na kojoj su bili sredovečni čovek i žena, obučeni u praznično odelo, a zatim dva kauboja na konjima.

Nije tražio nove informacije o Benetovima.

Jahao je lakim kasom.

Kad je ugledao skupinu hrastova, levo kraj puta, bacio je pogled desno, tražeći na horizontu borove, koji su, prema barmenovom objašnjenju, bili kraj Benetove kuće, na ranču.

Ugledao ih je u daljini.

Skrenu je odmah desno, prečicom, i posle desetak minuta bio je na putu koji je vodio pravo prema kući koja je trebalo da je dom Benetovih.

Još uvek je osećao napetost, zbog sukoba u salunu.

Grubijan Kolter iznervirao ga je toliko da nije stigao da upita barme-

na je li živa Benetova supruga, i sad je jahao s tom neizvesnošću.

— Kakav je to spor između Benetovih i tog Kalagana, o kojem je govorio Kolter?... Zašto taj Kalagan hoće da uništi starog Beneta?... — pitao se, zabrinut.

Radost zbog iznenadne prilike da upozna porodicu svog ratnog druga najednom je bila zamenjena strepnjom da su Benetovi u velikoj nevo-
lji.

Kuća i okolne ekonomske zgrade već su se jasno ocrtavale, i Gari je usporio svoga vranca.

Nastavio je da jaše korakom, po travnatom terenu.

Tražio je pogledom stoku, ali nije mogao nigde da je vidi. Primetio je da je ograda oko ranča već stara; na nekim mestima stubovi su bili nakrivljeni prema zemlji.

Spazio je, najzad, konje i ljude pred kućom. Učinilo mu se da su ljudi toliko zaneti razgovorom uz odsečnu gestikulaciju, da uopšte ne primećuju da im se on približava.

Tri osedlana konja bila su pod krošnjom jednog bora.

Nešto je govorilo Gariju da treba da bude oprezan.

Na tremu ispred kuće stojao je stariji čovek, gologlav, sede kose. Ispred njega, s koltom u ruci, prilično ugojen čovek, u džins odeći, ljutito je vikao nešto. Druga dvojica bili su se naslonili na stubove na tremu, obojica s cigarom u ustima. Izgledalo je da ih se to što se događa pred njihovim očima malo tiče.

Gari je imao prilike da vidi takvu ravnodušnost. Znao je da je ona samo prividna.

Nastavio je da se približava, s rukama na jabučici sedla.

— Znači, nemaš para, matori! — vikao je čovek koji je držao u ruci kolt. — Onda se odmah pakuj, i nestani odavde! Gazda Kalagan neće više da čeka. Uostalom, ako sad ne možeš da mu vratiš dug, nećeš moći nikad. Kamata je svakog dana sve

veća. Zato pokušaj da nađeš negde drugde sreću. Uzmi prnje, i nestani! — Ovo je moja zemlja, moja kuća, i ja neću nikud odavde! — odvratio je stari čovek. — Zapamtite ovo što sam rekao, i prenesite vašem gazdi! Ja ću braniti svoje imanje, makar... — Čime ćeš se braniti, matori jarče?! — prekinuo ga je debeljko ironično.

Gari je video kako ga ona dvojica što su bili nâslonjeni na stubove motre ispod oka.

Zaustavio je konja.

Iz kuće je na trem, tog momenta, banula visoka, jedra mlada žena. Plavokosa, u sivoj haljini.

— Ovim ćemo se braniti! — viknula je i isturila ispred sebe pušku.

Bila je to sačmarica staroga tipa.

Gari se pitao da li ta puška uopšte može da opali.

Trojica ljudi, za koje je Gariju sad bilo jasno da nisu bili dobrodošli na ranču, prasnuše u smeh kad videše kako devojka drži pušku.

— Dobar dan! — rekao je Gari glasno.

Sad su svi pogledali prema njemu.

Nastojeći da deluje što mirnije, s rukama na jabučici sedla, ali spreman da hitro povuče kolt, Gari je upitao:

— Je li ovo ranč Džima Beneta? Gologlavi postariji čovek, zbornog čela, pogledao ga je iskosa.

— Jeste. A koga tražiš ti, stranče, ovde?

— Tražim Džima Beneta — odgovorio je Gari mirno.

Trojica što su bili okružili vlasnika ranča bili su iznenađeni posetom nepoznatog čoveka.

Debeljko, koji je u ruci držao kolt, zacrveneo se u licu.

Devojka je nesvesno spustila pušku prema zemlji, i netremice je posmatrala došljaka.

— Ja sam Džim Benet! — resko je kazao vlasnik ranča. A onda je ljutito dodao: — da i ti nisi došao po nešto ovamo, a?

Gari je zavrteo glavom i blago se osmehnuo.

Uto je debeljko polako spustio svoj kolt u futrolu. Ali, nastavio je srdito da gleda pridošlicu.

Gari je to primetio krajičkom oka, i sad je još mirnije odgovorio vlasniku ranča:

— Nisam došao ni po šta, gospodine Benete.

— Silan gospodin! — ironično je ubacio debeljko.

Gari ga je hladno odmerio, a onda je nastavio:

— Ja sam došao da porazgovaram sa vama, gospodine Benete.

Sledećeg trenutka mirno je sjahao, čime je stavio do znanja svima da namerava tu neko vreme da ostane.

— Vi samo završite razgovor. Ja ne žurim. Ako sam dobro, procenio, raspravljate o nečem veoma važnom — izgovorio je dok je odvodio konja prema stubu s alkom, na uglu kuće.

Vlasnik ranča je otpljunuo u stranu, čime je izrazio prezir prema svojim malopredašnjim sagovornicima.

Oni su sad gledali u Garija.

Debeljko mu je dobacio:

— Mislim da bi ti bilo bolje da se vratiš u grad, stranče. I Benet će uskoro krenuti tamo. Imaće i on od sad dosta vremena, pa se do mile volje izrazgovarajte.

— Je li ovo Benetov ranč? — ponovio je Gari malopredašnje pitanje.

— Jeste, moj je! — odgovorio mu je Benet, mada je Gari gledao debeljka.

Debeljko se nacerio.

— Njegov je, ali samo još malo. Dok ne pokupi prnje i ne uzme put pod noge!

I dvojica ostalih momaka naceriše se.

— Ipak ću ja ostati — mirno je odvratio Gari. — A vi završite razgovor, gospodo.

— Rekao sam ti da bi ti bolje bilo da se vratiš u grad, ako si otuda došao — podviknuo je debeljko. — Benet će te tamo pronaći, ne brini! Ako ostaneš, može se desiti da se umešaš u naš posao, a u tom slučaju svašta ti se može desiti!

— Ne volim savete, a pretnju ne trpim, neznance! — odbrusio je Gari, i krenuo prema tremu.

Devojka ga je gledala širom otvorenih očiju, prijateljski, mada ga je sad videla prvi put u životu, i pojma nije imala ko bi on mogao biti.

— Kajaćeš se, stranče! — progovorio je tad jedan od debeljkovih pajtaša.

Gari je po devojčinim očima, koje su najednom delovale uplašeno, shvatio da taj smeru nešto opasno, i bacio se odmah u stranu. Pri tom je izvukao svoj kolt.

Metak je udario u zid kuće.

Gari je opalio još dok nije bio do dirnuo zemlju.

Visoki mladić, koji je pucao u njega, i promašio, presavio se i ispustio svoj kolt, iz kojeg je još izlazio barutni dim.

Promrmljao je nešto, i skljkao se na zemlju.

S koltom u ruci, spreman svakog trena da pogodi sledećeg ko bi pokušao da puca u njega, Gari je polako ustao.

— Ti si ubica! — uzviknuo je debeljko, prebledevši.

Zurio je u svog drugara, koji je nepomično ležao na zemlji. A onda je pogledom prešao na preostalog svog pratioca.

Gari mu je prišao i rekao:

— Ti si kriv za njegovu smrt. Ti si mu dao znak da puca, dok si razgovarao sa mnom.

— Ništa mu ja nisam rekao! — branio se debeljko. — Ti si ga ubio, i odgovaraćeš za to!

— Zaveži! — odbrusio mu je Gari, držeći prst na okidaču.

Debeljko je najednom promenio ton:

— U redu... Ja uostalom, nisam ovde po svojoj volji. Ja protiv Beneta nemam ništa...

— Čuo sam te kako si mu pretio i omalovažavao ga — prekinuo ga je Gari Jang.

— Nas je ovamo poslao naš gazda, gospodin Bil Kalagan. On je najbogatiji čovek u ovom kraju. To bi trebalo da imaš u vidu, stranče.

— Imaću to u vidu — hladno je odvratio Gari, a onda je izvukao kolt iz debeljkove futrole i bacio ga na zemlju.

Prišao je zatim trećem napasniku, i njemu je izvukao kolt i bacio ga na tlo.

Onda se obratio debeljku:

— Pokupite ovoga — pokazao je pogledom na mrtvoga — i tornjajte se odavde! Smesta! Poručujem vašem gazdi da će i sledeći koji budu došli ovamo da vređaju i prete proći kao vi! Hajde, nestanite, kojoti!

Dvojica napasnika brzo podigoše sa zemlje svog mrtvog pajtaša i odnesoše ga prema njegovome konju. Prebacili su ga preko sedla. Uzjahali su, zatim, i odjahali.

Gari je gledao za njima neko vreme, a onda se okrenuo prema domaćinu, koji ga je začuđeno gledao.

— Ja sam Gari Jang — predstavio se i pružio Benetu ruku.

— Stigao si u pravi čas — rekao je Benet, prihvatajući Garijevu ruku, i prijateljski je stišćući. — Ali, možda bi bilo bolje da se nisi umešao. Kalagan je opasan i podmukao čovek. Ubrzo će pokušati da ti se osveti.

Gari se okrenuo prema devojci, blago joj se naklonio i nasmešio.

— Hrabri ste, ali ne znam koliko vam je ta puška efikasna — rekao je.

— Pa... ne znam, pravo da vam kažem, da li je i puna — odgovorila je devojka, gledajući u pušku. — Dohvatila sam je kad sam videla da je onaj debeli uperio kolt u oca.

— Vi ste Sara, zar ne? — upitao je Gari.

Devojka je bila iznenađena. Pogledala je upitno oca, a onda je vratila pogled na Garija i odgovorila mu:

— Da, ja sam Sara Benet, gospodine Jang. A otkud vi?...

— Otkud znam vaše ime? — osmehnuo se Gari, stavljajući kolt u futrolu.

Ona je klimnula glavom, gledajući ga u oči.

— Znam vas po pričama vašeg pokojnog brata Rosa — odgovorio je Gari. — Zajedno smo služili u ratu, i bili smo dobri prijatelji. Ros je često govorio o vama. Uvek s ljubavlju, naravno.

U devojčinim očima pojaviše se suze.

— Onda, dobro nam došao, Gari Jang! — drhtavim glasom reče Džim Benet, i sad on pruži ruku Gariju, da se još jednom rukuju.

Gari prihvati košcatu, žuljevitu ruku.

— Izvolite u kuću — rekla je Sara, i prva ušla u dnevnu sobu da vidi da nešto ne stoji gostu na putu.

Podigla je stolicu koju je, ne primetivši to, oborila dok je, s puškom u ruci, žurila na trem, da pomogne svome ocu.

Gari je ušao za njom, praćen od starog Džima Beneta.

*

Čitav sat Gari je pričao Džimu i Sari Benet o onome što je proživeo zajedno s Rosom, tokom poslednje godine građanskog rata. Zatim je kratko opisao svoj posleratni život, i objasnio kako se obreo u njihovom kraju, i slučajno se ulogorio, s naseleničkim karavanom, blizu Red Stouna.

A onda je hteo da čuje šta se desilo s gospodom Benet, jer je bilo očigledno da nje više nema, i zašto su oni ljudi napali Džima.

Rekli su mu da je Deniz Benet, Rosova majka, umrla nedelju dana

pre nego što su dobili obaveštenje da je Ros poginuo.

A trojica napasnika koje je Gari zatekao kako maltretiraju Džima došli su po nalogu svoga gazde, Bila Kalagana, zelenaša, od koga je Džim pre godinu i po dana pozajmio dve hiljade dolara, uz visoku kamatu. Pošto je vreme za vraćanje novca isteklo pre tri meseca, a Džim ne može dug da vrati, nego traži odgađanje do jeseni, dok proda goveda, Kalagan je rešio da ga najuri sa imanja. Ponudio mu je da mu da još pet hiljada dolara. Tako bi on pripojio Benetov ranč svome velikom imanju, što je već odavno želeo.

— Morao sam da se zadužim, jer mi je preklani neka bolest uništila stado. Kupio sam trideset novih, mladih grla — pričao je Džim Benet. — Ali, prošle godine ovaj je kraj pogodila suša. Pošto nisam imao para da kupim sena na strani, morao sam da prodam skupo plaćena grla budzašto. Proletos sam ponovo kupio malo stado. Zamolio sam Kalagana da mi odgodi dug, s novom kamatom. On je prvo obećao, ali se posle predomislio. Hoće da ščepa moje imanje. Neće više da čeka. Traži da mu odmah vratim dug, ili da mu ustupim imanje, s tim da mi on da još pet hiljada dolara. Jedan prijatelj priskočio mi je nedavno u pomoć, ponudivši mi hiljadu dolara do iduće jeseni. Kad sam odneo te pare Kalaganu, on je odbio da ih primi. Hoće odmah sve, ili da mu ustupim imanje.

Dok je pričao, Benet je iskapio i drugu čašu viskija, dok je Gari još pio prvu.

Pošto je primetio kako je Gari pogledao u čašu, rekao je:

— Da, pijem prilično... Znam da time postajem samo siromašniji, ali... Posle svega što sam preživeo, nemam više živaca. Da nije Sare, možda se više ne bih ni borio.

Gari je imao razumevanja za njegovu ogorčenost i nesreću, ali nije mogao da ne kaže kako će pijući sa-

mo pomoći Kalaganu, učiniti ga zadovoljnim, jer će verovati da ga je slomio.

Benet se trgao.

— E, to mu zadovoljstvo neću pribaviti, sinko! — rekao je odsečno. Pogledao je prema Sari, koja je kuvala kafu u kuhinji. Vrata prema kuhinji bila su širom otvorena, pa je mogao da je vidi, a i ona je mogla da čuje šta on govori. — Je l' da, Saro, da mu se nećemo dati?

— Nećemo, tata — odgovorila je devojka, iz kuhinje.

Trenutak-dva kasnije ušla je u sobu, noseći kafu.

Bila je zgodna, jedra devojka. Nalik na oca.

— I moja je Sara mnogo propatila, zajedno sa mnom — nastavio je Džim Benet setnim glasom. — Ali, staćemo mi ponovo na noge.

Kćer ga je nežno pogledala.

Ćutali su zatim svi neko vreme, pijući kafu. A onda je Gari Jang stavio ruku na Benetovo rame i rekao prijateljskim tonom:

— Ja ću otplatiti vaš dug, čika-Džime. Nije u pitanju samilost. Ništa vam ne poklanjam. Pozajmljujem vam dve hiljade dolara, po kamati koju daje banka. Ja toliko para imam, a nemam zasad u planu ni u šta da ih uložim. Recite mi gde mogu da nađem tog Kalagana. Odmah ću otići kod njega.

Džim Benet je prešao nadlanicom preko čela.

— To bi bilo previše, Gari. Ti moraš da brineš o sebi. Uz to, najbolje će biti da se s Kalaganom nikad ne sretneš. On ti neće oprostiti što si ubio njegovog čoveka, iako si to uradio u samoodbrani. Idi ti svojim putem, i neka ti je sa srećom, sinko. Mi ćemo se nekako snaći. Iduće nedelje otići ću u Džekstaun, kod mog starog znanca Slima Džonsona, trgovca. Verujem da i on može da mi pozajmi hiljadu dolara, i da će hteti da mi pozajmi. Ako bude sreće, iduće jeseni mogao bih već biti bez duga.

— Ako je taj Kalagan tako gramziv i osvetoljubiv čovek, ja ću, u svakom slučaju, morati da se suočim s njim. Naći će on mene, ako ja ne odem kod njega da mu objasnim zašto sam ubio njegovog čoveka. Ja se ne plašim. Otići ću kod njega. Isplatiću mu i vaš dug i uzeti priznanicu.

Benet je pogledao svoju kćer.

— To bi bilo lepo. Ali, nemamo prava da od prijatelja našega Rosa tražimo toliku žrtvu. Je li tako, Saro?

Devojka se ugrzila za donju usnu i zaklimala glavom.

— Ništa ne žrtvujem. Pozajmljujem vam novac koji imam, i koji mi do iduće jeseni sigurno neće biti neophodan — brzo je rekao Gari.

Gledao je devojku u oči.

Sara Benet je promrmljala:

— Neka otac odluči.

Stari Džim je izvadio cigaretu i zapalio. A onda se setio da nije ponudio Garija.

Pružio je kutiju s cigaretama prema njemu.

I Gari Jang je zapalio.

Bilo je očigledno da stari Benet ne može da se odluči. Bilo mu je stalo da očuva svoj ranč, a činilo mu se da Jang zbog njega žrtvuje svoje planove.

— Ti si u godinama, Gari, kad je skoro poslednji čas da se čovek počne kućiti — progovorio je tiho. — To bih rekao i svome sinu Rosu, da je, kojom srećom, živ, i da se dosad nije oženio. — Duboko je uzdahnuo, potegao dim iz cigarete, pa dodao: — Snaći ću se, valjda, nekako.

— Naravno da ćete se snaći — rekao je Gari, ne želeći da starog Beneta obeshrabri. — Ali, nemate razloga da se snalazite. Meni taj novac, zaista, neće skoro biti neophodan. Znam koliko imam godina — nasmešio se i pogledao u Saru — ali verujem da nisam propustio i poslednju priliku da nešto postignem u životu, i da se oženim.

— Naravno da niste — nasmešila se Sara.

Gariju se njezin osmeh više nego dopao. Netremice je gledao njeno lice, a onda se trgao i okrenuo se prema starom Benetu.

— Gde je Kalaganov ranč? — upitao je, rešen da odmah krene po Benetovu priznanicu.

Džim Benet je ponovo povukao dim iz cigarete. A ona je odlučno rekao:

— Dobro, dragi mladiću! Uzeću pozajmicu od tebe, ali sa istom kamatom kakvu mi je odredio Kalagan. I još pod jednim uslovom — da ostaviš meni da odem na Kalaganov ranč, da mu dam pare i objasnim kako je ovde poginuo njegov čovek.

Gari Jang je izvukao novčanik iz džepa na košulji i odmah odbrojao dve hiljade dolara.

— Toliki novac nosiš uza se — prekorno je primetio Benet.

— Sve što imam uvek je uz mene — odgovorio je Gari. — Ako bi se meni nešto desilo, sve bi, opet, propalo. Ja nemam nikog bliskog da bih mu nešto zaveštao.

— Hteo sam reći da novčanik s toliko para izaziva zlikovce — objasnio je Benet svoju opasku. — Probisveta, spremnih na sve da bi se dočepali para, ima danas na svakom koraku.

— Znam to — odvratio je Gari. — Ovaj novčanik ne vadim iz džepa ni pred kim.

Benet je ustao.

— Pa, ja bih, onda, pošao kod Kalagana — rekao je, tražeći pogledom svoj šešir.

Pare je stavio u džep jakne, i zakopčao dugme.

Kad je stavio šešir na glavu, zamislio se.

— Ne znam da li da uzmem kolt, ili ne. ...

Pogledao je prema škrinji u uglu sobe.

Gari je zaključio da on tamo drži svoj kolt.

— Bolje nemoj, tata — zabrinuto je rekla Sara. — Kolt ti, ionako, ne bi mnogo vredeo tamo. Znaš koliko ljudi ima Kalagan, i svi su naoružani. Noseći kolt, samo bi ih mogao podstaći da te napadnu. A ne verujem da su toliko bezdušni da bi te mogli napasti nenaoružanog, i to kad donosiš dug.

— U redu — zabrundao je Benet. Pogledao je potom Garija. — Ti ćeš ostati kod nas na ručku. Dok se ja vratim, Sara će spremiti nešto. Ne brinite za mene. Nisam ja od juče, i znam kakav je prepredenjak Bil Kalagan.

Krenuo je na trem.

Gari i Sara pošli su za njim.

Benet je otišao u štalu, i ubrzo je otuda izveo osedlanog konja.

Uzjahao je vešto.

— Vratilo mu se samopouzdanje — primetila je Sara. — Ako bude sreće, pa nam stoka bude dobro napredovala, i odužimo se, verujem da će on povratiti i volju i snagu. Nije on još toliko star. Samo da se sad, kod Kalagana, sve dobro završi.

Benet je odjahao kasom, u pravcu iz kojeg je Gari došao.

— Koliko ima do Kalaganovog ranča? — upitao je Gari.

— Šest—sedam milja — odgovorila je Sara. — Samo, ko zna da li je Bil Kalagan sad na ranču, ili je, možda, u gradu. Ima kuću i u gradu. Pogledala je u Garija, a zatim prema vratima koja su vodila u kuću.

Gari je zapazio u njezinom pogledu i na njezinom licu zabrinutost.

— Biće sve u redu — rekao joj je, da je ohrabri.

A onda je bacio pogled naokolo.

— Ako želite, možemo malo prošetati, da vidite naš ranč— predložila je Sara. — Osim ako niste gladni — dodala je. — Možda biste nešto pojeli u međuvremenu, dok ne skuham ručak.

— Hvala vam. Nisam gladan — odgovorio je Gari, i polako krenuo preko dvorišta.

Sara je pošla za njim.

— Pašnjak i koral su nam onamo — rekla je, i pokazala rukom između štale i plasta sena.

Gari se zagledao u daljinu.

Predeo je bio lep, pun zelenila. Oko pola milje od kuće ravnicu je smenjivalo talasasto područje, sa šumarcima, a potom su se dizala brda.

— Na ivici našeg imanja je potok. Uvek ima vode u njemu, što nam je važno za stoku — nastavila je Sara da objašnjava.

— Saro, da li vi volite život na ranču? — najednom je upitao Gari.

— Da — odgovorila je devojka bez dvoumljenja.

— Ovde je zaista lepo — rekao je Gari potom, kružeći pogledom naokolo.

— Samo kad bismo uspeli da se odužimo — uzdahnula je devojka.

Gari joj se nasmešio.

— Uspećete.

— U tom slučaju moraćemo vam biti zahvalni. Kao da vas je sam bog poslao, gospodine Jang!

— Zovite me Gari. Sećam se kako mi je Ros kazao da sam dosta stariji od vas, ali...

— Zar ste pričali o meni?! — začudila se devojka.

— Ros vas je često spominjao. Mnogo vas je voleo.

Sara je zastala. Setno se zagledala u daljinu.

— Kako je nekada ovde bilo lepo, da znate, gospod... Gari. — Osmehnula se, pa nastavila. — Ros, mama, tata, ja! Često smo imali i poseta, gostiju... A onda taj rat... Sve se survalo. Ros je poginuo, mama je iznenada umrla. — Izvadila je maramicu iz rukava i obrisala oči. Zatim je duboko uzdahnula. — Izvinite... Ja sam bila još devojčica, a otac se počeo ponašati kao ptica polomljenih krila.

Gari ju je gledao saosećajno.

Sara je prestala da plače. Sad joj je lice bilo odlučno, čelo blago nabrano. Delovala je zrelije i iskusnije

nego što je odgovaralo njezinim godinama.

Gledala je u pravcu kojim je odjahao njezin otac.

— Samo da se to dobro svrši — rekla je tiho. A onda je pogledala Garija i dodala: — Ja još uvek gajim nadu. Možda će mi život još doneti neku radost...

— Ja verujem da ste vi to zaslužili, i da će biti tako, Saro — rekao je Gari.

Ona se osmehnula krajičkom usana.

— Ako si već rekao da ja tebe oslovljavam sa Gari, onda i ti meni nemoj više govoriti »vi«. Važi?

— Važi — osmehnuo se i Gari Jang.

Još su nekoliko minuta ostali na dvorištu, a onda se Sara uputila u kuću, da kuva ručak, a Gari je odveo svoga konja u štalu.

*

Gari Jang je proveo skoro sat vremena u štali i oko kuće.

Benetovi su iza kuće, na zapadnoj strani, imali lepu baštu, sa odličnim povrćem i desetak stabala raznog voća.

Voćnjak i povrtnjak bili su dobro obrađeni.

— O tome se ja staram — doviknula mu je jednog momenta Sara, dok je stojao kraj krompirišta.

Videla ga je kroz prozor, iz kuhinje.

Malo kasnije on je čuo kreštanje kokoši.

Kad se vratio u kuću, Sara je već bila pristavila ručak.

— Imaćemo za ručak živinsku čorbu i pečeno meso — rekla je. — Hoće li ti se to dopasti, Gari?

— I te kako! — odvratio je Gari.

— Napraviću i kolač — dodala je Sara, poslujući oko štednjaka.

Gari stavi šešir na čiviluk i sede u udobnu naslonjaču u uglu dnevne sobe.

— Odmah ću doći da ti dam piće — doviknula je Sara iz kuhinje.

— Mogu uzeti i sam, ako mi kažeš gde je — odgovorio je Gari.

Devojka se pojavila na vratima koja su spajala kuhinju i dnevnu sobu i pokazala prema vitrini.

— Tamo imaš viskija — rekla je.

Gari je ustao, i uzeo bocu s viskijem i čašu.

— Hoćeš li i ti popiti jednu čašu?

— upitao je, stojeći pored vitrine.

— Ja ne pijem! — odgovorila je Sara. — Ti se samo posluži.

Gari je nasuo sebi čašu pića, pa se vratio u naslonjaču.

Pijuckajući viski, gledao je kroz prozor. Jednog momenta opazio je nekoliko grla goveda u daljini, pod krošnjama razgranatog drveća.

— Da li ja to odavde vidim vašu stoku? — upitao je Saru.

— Da, to su naša goveda, tamo među hrastovima — odgovorila je Sara. — Kad postane toplo, povlače se u hlad, pod drveće, i tad se mogu videti s toga prozora.

— Zaista vam je posed dobar — iskreno je rekao Gari.

— Samo da imamo malo više snage, da ga bolje održavamo — odvratio je Sara i ponovo se pojavila na vratima. — Verujem da će otac sad živnuti, i da ćemo mnogo šta, zajednički, popraviti. Možda ćemo od iduće godine, kad se oslobodimo duga, moći da uzmemo bar jednog kauboja.

— Nemoj više govoriti o tom dugu, Saro — rekao je Gari. — Vratite se mi novac kad budete mogli. — Ja se, sigurno, neću ženiti još godinu-dve.

— Hoće li devojka hteti toliko da čeka? — nasmešila se Sara.

— Nemam devojku — odvratio je Gari.

Pogledi su im se sreli.

Sara se osmehnula.

— Ne mogu da verujem. Takav momak, a...

Zastala je.

— Nisam toliko vredan da se devojke otimaju o mene — nasmešio se Gari. — Bio sam siromah, lutalica...

— Sad više nisi siromašan. Sad možeš i da pomogneš siromašnima — primetila je devojka, i vratila se do štednjaka. — Otuda je dodala: — Moram da pazim na jelo. Govori malo glasnije pa ću te čuti i ovde.

— Pa, nemam šta da kažem na to. Siromašan, sigurno, više nisam. Što se imovine tiče, a pogotovo godina, sad bih, verovatno, mogao početi da tražim devojku. Ipak, pre nego što se oženim, moram imati i kuću.

— To je, naravno, bolje, ali može čovek nešto da stekne i sa ženom, zar ne? — primetila je Sara na to, i pojavila se u otvoru vrata.

Imala je smešak na licu.

Gari Jang nije mogao da ne prizna sebi da mu se ona dopada.

— Šteta što nije koju godinu starija — pomislio je najpre, a onda se nesvesno osmehnuo, prisativši se da bi bilo bolje da je on koju godinu mlađi.

Sara je primetila smešak na njegovom licu i pogledala ga upitno.

I on se njoj dopao. Delovao je odvažno, muževno. Bila je impresionirana njegovom životnom upornošću i ozbiljnim shvatanjem života. Uz to, on je bio najbolji drug njezinog brata, kojeg je toliko volela.

Gari ju je pogledao u oči.

Ona je primetno porumenela u licu, ali nije skrenula pogled u stranu.

— Jednom prilikom Ros mi je rekao da je šteta što nisam malo mlađi, ali mi je obećao da će me, ipak, upoznati s tobom, Saro. Toga sam se sad setio, i zato sam se nasmešio.

Ona je oborila oči, i pomerila uvojak kose, koji joj je bio pao na čelo, iza uha.

— Ti nisi toliko star — prošaptala je, i pomerila se prema štednjaku. Otuda je doviknula: — Uspi još viskija, ako želiš.

— Uzeću još jednu čašu — odgovorio je Gari, i učinio to.

Sa čašom u ruci, stao je nasred sobe, tako da je mogao da vidi Saru Benet i dok je stojala za štednjakom.

Pijuckajući, posmatrao je kako devojka vešto radi.

— Morala sam rano da naučim da kuvam i da vodim domaćinstvo — rekla je Sara kad je primetila kako je on posmatra. — Ali, to je samo ono što znamo na rančevima. Ti si, sigurno, navikao na bolje kuvarice!

Gari je prešao pogledom po dnevnoj sobi, a zatim je detaljnije osmotrio i kuhinju.

Nameštaj u kući bio je skroman, ali je sve bilo čisto i uredno postavljeno.

— Ja mislim da si ti sasvim dobra domaćica, i verujem da će onaj za koga se udaš biti zadovoljan tobom — primetio je Gari. — Imaće i vrednu i lepu ženu.

Sara je pogledala prema njemu, ispod oka.

Videlo se, po izrazu lica, da su joj njegove reči godile. Ipak, odgovorila je:

— Ko zna... kako će biti... Uostalom, ja se još dugo neću udati, pa ću, valjda, još štošta naučiti.

Osmehnula se, nekako setno.

— Nemaš momka? — upitao je Gari.

Sara je brzo zavrtila glavom.

— A meni se jedan u gradu hvalio kako ćeš biti njegova — rekao je Gari, i popio piće iz čaše.

Sara se trгла kao oparena.

Na licu joj se videlo nezadovoljstvo.

— Ko je to bio? Možda Ros Kolter?

Gari je klimnuo glavom.

— Poznajete li se vas dvojica?

Gari je sad zavrteo glavom.

— Slučajno smo se upoznali, kad sam ušao u salun da se raspitam za vaš ranč.

— Ros Kolter je jedan grubijan, s kojim ja nemam nikakve veze, niti

želim da imam! On je iskoristio dve prilike da mi se nabacuje, ali ja sam već dosta bila čula o njemu, kao kartarošu i siledžiji, i odmah sam mu rekla da se ničemu ne nada kod mene. Moj mu je otac pripretio, da se ne bi slučajno vrzmao oko našeg ranča.

— Da je grubijan, to sam i sam zaključio — rekao je Gari, i odmahnuo rukom, pokazujući time da ne želi više da razgovara o Kolteru.

Sara je izručila, iz jedne kutije, brašno na sto.

— Nemoj praviti kolače, ako ih praviš samo zbog mene — rekao je Gari. Nasmehio se. — Verujem da ih praviš dobro, ali ne želim da se sad time opterećuješ.

— Sa zadovoljstvom ću ih ispeći, i nadam se da će mi uspeti — odgovorila je devojka, razvedrivši se opet, nakon razgovora o Rosu Kolteru.

Gari je pogledao kroz otvorena vrata, na dvorište.

— Nadam se da će se otac vratiti — rekla je Sara, i ponovila svoju želju da se sve dobro završi.

Skinila je kecelju i krenula iz kuće.

— Idem po malo drva — rekla je.

— E, to ću ja — brzo je rekao Gari, i istupio na trem.

— Drva su kod šupe. Tamo je i sekira — objasnila mu je Sara, složivši se, tako, da joj on pomogne.

Gari se uputio prema šupi, a ona se vratila u kuhinju.

*

Ručak je bio uveliko gotov, a stari Džim Benet se nikako nije vraćao.

Sara je bila sve zabrinutija. Svaki čas izlazila je na trem i gledala u pravcu kojim je njen otac odjahao.

— Trebalo je da ja odnesem pare i uzmem priznanicu od toga Kalagana! — ljutito je rekao Gari jednog momenta, i nastavio: — Ako se čika — Džim ne vrati još za desetak mi-

nuta, krenuću da ga potražim. Objasnićeš mi kuda treba da jašem.

Sara je klimnula glavom, i duboko je uzdahnula.

— Kalagan je sebičan i prek čovek — promrmljala je. — Nadam se da ga otac neće ničim izazvati, jer bi on to mogao uzeti kao razlog da ga napadne.

— Da bi se osvetio za svog čoveka u kojeg sam ja pucao — rekao je Gari.

Sara ga je pogledala.

— Ti si to učinio u samoodbrani.

— Misliš da će Kalagan poverovati u to?

— Ma, zna on svoje ljude, a verovatno im je i dao odrešene ruke kad ih je ovamo poslao. Samo, to sigurno, nikad neće priznati, i zato će okriviti moga oca. On možda i veruje da je otac tebe unajmio, kao revolveraša. To se u ovim krajevima dešava. Ljudi skloni nasilju i nepoštenim poslovima, a Kalagan je takav, misle da su i drugi takvi...

— Onda, da ja krenem — prekinuo je Gari devojkicu i pritegao opasač.

Sara je kršila prste.

Bojala se za oca, ali i za Garija.

— Ali, molim te, budi oprezan, Gari. Oni će, sigurno, pokušati da ti se revanširaju. A tamo su na svom terenu. Ima ih više. Mogli bi ti napraviti klopku...

— Sa svim tim računom — prekinuo ju je Gari. — Čuvaću se, ne brini. A sad mi pokaži kuda da jašem.

Izišli su na trem.

Sara mu je pokazala prema golom vrhu jednoga brda na severoistoku.

— Jaši u pravcu onog brda. Prvo ćeš naići na ranč Nila Robsona, zatim na potok. Iza potoka počinje imanje Bila Kalagana. Veliki pašnjak, sa nekoliko šumaraka. Kuća na ranču je od drveta, prizemna, ali dosta velika. Naokolo su tri-četiri ekonomske zgrade i baraka za radnike na ranču.

— Ti si bila tamo?

— Poslednji put prošle godine, sa ocem. Išao je da moli Kalagana da nam pomeri rok vraćanja duga.

— Postoji li način da se kući priđe neprimećen? — upitao je Gari. Sara je zavrtila glavom.

— Mislim da ne postoji.

Malo se zamislila, pa dodala:

— Najmanje ćeš im biti sumnjiv ako ranču priđeš putem koji vodi iz grada, sa zapada. Samo, nemoj zaboraviti da su te ona dvojica ovde dobro osmotrili, i da će te, kad se približiš kući, sigurno odmah prepoznati.

Gari je ćutke klimnuo glavom, pa se uputio po svoga konja.

Pre nego što je uzjahao, proverio je svoj kolt i pušku.

Sara ga je zabrinuto posmatrala.

Da bi je koliko-toliko oraspoložio, Gari se osmehnuo i rekao joj:

— Vratićemo se najduže za sat vremena. Ne brini.

Uzjahujući, dodao je poluglasno:

— Ili se uopšte nećemo vratiti.

Sara to nije čula. Kao što ni on nije čuo kako je ona, gledajući za njim, prošaputala:

— Bože, ako te ima, vrati mi ga. I njega i oca.

Gari je odmah poterao konja oštro.

Bio je uveren da se Džimu Benetu nešto desilo, čim se tako dugo nije vratio kući.

— Kalagan ga, sigurno, nije zadržao na ručku — razmišljao je, jašući. — Pošto su njihovi odnosi u međuvremenu postali toliko loši da je Kalagan poslao naoružane ljude da ga oteraju sa imanja, sigurno nemaju o čemu duže da razgovaraju. A da bi razmenili novac i priznаницu, ne treba im više od minut-dva, ako je Kalagan spreman na to... Da li je, možda, uslovio povraćaj menice većom kamatom?... Ili je tražio od Beneta da mu izruči mene, zato što sam pucao u njegovog čoveka?...

S tim mislima stigao je uskoro do Robsonovog ranča. Projahao je

dvesto-tristo metara dalje od kuće na ranču.

Primetio je kako ga jedan čovek posmatra sa trema pred kućom.

Primaknuo je desnu ruku do obo- da šešira, i zatim je mahnuo, u znak pozdrava.

Poterao je, potom, konja još brže.

Uskoro je stigao do potoka, širo- kog dva-tri metra, u kojem je bilo oko dvadesetak santimetara vode.

Voda je bila bistra, providna.

Pedesetak metara iza potoka, pri- metio je trag konjanika. Pošto je trag bio prilično svež, procenio je da ga je mogao ostaviti Benetov konj.

Nigde nije naišao na svež trag ko- njanika koji je dolazio iz pravca Ka- laganovog ranča.

Sad je pažljivo gledao naokolo, ali nije primećivao nikoga.

Naišao je i na prvi šumarak.

Skrenuo je levo, i produžio pored šumarka.

Posle desetak minuta izbio je na kolski put. Zastao je, i pogledao naj- pre prema zapadu, gde je bio grad, a zatim prema istoku, gde je trebalo da je Kalaganova kuća.

Nije je video.

Jasno je, međutim, video tragove triju konja na putu. Prošli su nedav- no, prema gradu.

Po dužini koraka i dubini otisaka, Gari je zaključio da su konji tuda prošli korakom, bez žurbe.

On je sad svoga konja poterao la- kim kasom.

Desno od puta ukazao se opet šu- marak.

Na ivici šumarka Gari je uskoro primetio goveda, kako leže u hladu drveća.

Potom ga je zapahnuo miris stoke i balege.

Mamuznuo je konja, da brže pro- đe to mesto.

Tek što je prošao šumarak, ugle- dao je, poludesno, rančersku kuću, od brvana.

Nije bila udaljena više od dvesto metara.

Malo je usporio konja, ali nije za- stao.

Sad se više nije osvrtao, nego je samo povremeno pogledao prema kući.

Znao je da treba da deluje smire- no, kao da dolazi na ranč poslovno, i ne prvi put.

Nigde kraj kuće nije video Bene- tovog konja, i to ga je iznenadilo.

— Možda je odjahao u međuvre- menu — pomislio je.

Uto je iz kuće izišao na trem je- dan čovek.

Približavajući se kući, Gari je vi- deo da je taj čovek dosta star, obu- čen u kaubojsko odelo. Imao je oko struka kaiš, i o njemu kolt, u futroli.

Kad je Gari bio na pedesetak me- tara do kuće, čovek je malo zaturio tamni šešir prema potiljku i zagle- dao se u njega.

Zatim je sišao s trema i krenuo pridošlici u susret.

Gari je primetio da on prilično še- pa na levu nogu.

— Jesi li to ti, Nik? — zabrundao je čovek, a onda se trgao.

Gari je shvatio da ga je on u prvi mah zamenio s nekim Nikom, kojeg je znao, ali da je odmah shvatio da je u zabludi.

— Stari ne vidi najbolje — pomis- lio je, i brzo osmotrio dvorište.

Nije se više niko video.

Stari kauboj je primetno približio ruku dršci kolta, a onda je upitao, pre nego što je Gari zaustavio svoga mrkova:

— Ko si ti?

— Gari Jang — saopštio je Gari svoje ime, i tek tad pomislio kako bi bilo bolje da se lažno predstavio.

— Je li tu gazda Kalagan? — upi- tao je i odmah dodao: — Došao sam do njega radi goveda, po dogovoru.

Pomislio je da bi trebalo da sjaše, kako bi bio manje izložen očima os- talih ljudi na ranču, pogotovo onih koji ga krišom posmatraju.

Bio je uveren da ga još neko, osim starog kauboja, motri.

Ali, stari kauboj ga nije ponudio da sjaše. Upitao ga je, s tonom nepoverenja u glasu:

— Dogovorio si se sa gazdom da se danas vidite ovde?

— Nisamo se baš dogovorili o danu. Rekao sam mu da ću doći krajem ovog meseca. Računao sam da će danas, pošto je nedelja, biti kod kuće.

— Pa, on ima još jednu kuću. Da se niste dogovorili da se tamo nađete? Dolaziš li ti iz grada?

Gari je shvatio da mora biti oprezan u razgovoru.

Zavrteo je glavom.

Pokazao je rukom preko ramena, pa ležerno rekao:

— Došao sam sa juga.

— Tako, znači. . . — otegao je stari kauboj. — Normalno je, onda, što ne znaš da je gazda Bil u gradu, u Red Stounu.

— A, tako — odvratio je Gari, ležernim glasom. Onda je dodao: — Odjahaću u grad. Ovde, koliko vidim, nema nikog s kim bih mogao da razgovaram o onome što me interesuje. Ili je, možda, tu predradnik?

— Koji predradnik? — upitao je kauboj. — Niko ovde nije predradnik. Gazda odlučuje o svemu, a mi koji ovde radimo smo svi ravnopravni u poslu.

— Mislio sam da imate predradnika — promrmljao je Gari. — Na velikim rančevima, kakav mi izgleda ovaj, obično postoji predradnik i više radnika.

— Nas je ovde samo četvoro, odnosno trojica, od danas.

— A šta se to danas desilo četvrtome? — upitao je Gari.

— Ubio ga je neki revolveraš — odgovorio je stari kauboj. Otpljunuo je zatim u stranu i srdito nastavio: — Ali, osvetićemo mi našeg druga Pola. Niko ne može nekažnjeno da digne ruku na ljude koji rade za Bila Kalagana! Niko ne može da unajmljuje revolveraše protiv nas, kao što je učinio bedni Džim Benet.

— Ko je taj? — upitao je Gari.

Hromi kauboj je odmahnuo rukom, a onda je odgovorio:

— Jedan propali rančer. Ima ranč nedaleko odavde. Zadužio se kod gazde Kalagana. Sad, kad je došlo vreme da vrati dug, ili da ustupi svoje imanje, doveo je nekog revolveraša, i taj je ubio Pola Džeksona, koji je poslednje dve godine radio ovde kao kauboj.

Gari je gledao naokolo, a onda je primetio:

— Ne vidim ovde nikakve znakove okršaja.

— Okršaj se zbio na Benetovom ranču — odgovorio je kauboj. — Taj je bednik posle došao ovamo, bez svog revolveraša, da vrati gazdi dug. Sem i Alan su još bili ovde, sa mrtvim Polom Džeksonom. Dobru su porciju batina dali matorome, a onda su ga odveli do gazde, u grad. Tamo će tek Benet videti svoga boga! Ovaj je ranč najveći i najjači u ovom kraju, i mora se loše provesti svako ko dirne u nas!

Gari je zabrinuto klimao glavom.

Bilo mu je jasno da je stari Benet u opasnosti.

Ali, da ne bi izazvao podozrenje starog sluge na Kalaganovom ranču, reko je:

— U pravu si. Mora se znati ko je ko.

— Naravno! — isprsis se stari kauboj.

— Onda se gospodin Kalagan sigurno neće skoro vratiti na ranč, zar ne? — upitao je Gari, osmatrajući rančersku kuću.

— Biće najbolje da ga potražiš u gradu — odvratio je kauboj. — Oni će se svi zadržati tamo, da sahrane Pola, i da vide šta će sa Benetom i njegovim revolverašom. Možda će tog lešinara ščepati dok još nije otperjašio iz ovog kraja.

— Zar taj Benet nije hteo da kaže gde mu je revolveraš?

Kauboj je ponovo pljunuo u stranu.

— Nije. Rekao je samo da je odjahao. Navodno, on i ne zna kamo je

taj ubica otišao. I tvrdi da taj tip nije revolveraš, nego prijatelj njegovog pokojnog sina. Samo, kad ga gazda i šerif pritegnu, reći će on ko je, i kamo je klisnuo, taj tip!

— Dobro je što imate šerifa u Red Stounu — promrmljao je Gari, napregnuto očekujući šta će kauboj na to reći.

— Nema ovde stalnog šerifa. Dolazi ovamo povremeno šerif iz Blej-kauna. Gazda će, sigurno, odmah poslati nekoga po njega. On i šerif Oven su odlični prijatelji.

— Onda će se taj Benet loše provesti — rekao je Gari.

— Nego šta! — ponovo se isprsisio stari kauboj. — Jesam li ti rekao da niko ne može nekažnjeno dići ruku, a kamoli kolt, na ljude sa ovoga ranča!

— Da, rekao si to — odgovorio je Gari mirno, ali se jedva suzdržao da ne kaže starom i hromom kauboju da je običan bedni sluga jednog sebičnog i osionog čoveka.

Nastojeći da mu glas bude miran, pogledavši kauboja u oči, rekao je:

— Idem ja, onda, u grad. Treba li da prenesem neku poruku tvome gazdi?

— Nemam da mu poručim ništa novo. Ovde je sve u redu — odvratio je hromi kauboj i podbočio se rukama.

Gari Jang je prstima desne ruke dodirnuo obod svoga šešira, i okrenuo konja.

Znao je da mora što pre stići u Red Stoun, pa je odmah oštro mamuznuo svoga konja.

*

U Red Stounu je sad bilo mnogo življe nego kad je Gari Jang jutros prošao tuda, na putu za Benetov ranč.

Grupe građana živo se raspredale na ulici o ubistvu Kalaganovog kauboja na Benetovom ranču.

Tek što je ušao u glavnu ulicu, Gari je primetio da je pred salunom »Zlatna mamuza« sad vezano, za gredu, sedam-osam konja.

Na drugoj strani ulice, dve kuće ispred saluna, bila je kovačnica N. Vajta, i pred njom poduža greda. I tu su bila vezana dva konja.

Gari je odlučio da priveže svoga mrkova za tu gredu.

Dok je jahao ulicom, primetio je kako ga ljudi, spram kojih je prolazio, ispitivački gledaju.

Bio je uveren da će ga neko ubrzo prepoznati, i osumnjičiti za ubistvo.

Kad je sjahao, popravio je opasač, i šešir na glavi, a onda se osvrnuo naokolo.

Prepoznao je među konjima ispred saluna Benetovu crnu kobilu.

Na tremu pred salunom stojala su tri čoveka u građanskom odelu. Raspravljali su o nečemu, i Gariju se činilo da njemu ne pridaju posebnu važnost. Svi su kratko bacili pogled prema njemu, i nastavili da razgovaraju.

Jedan dečak naišao je trotoarom, živahno poskakujući.

— Hej, dečko, je li došao šerif? — upitao ga je Gari.

Plavokosi desetogodišnjak je zastao i odgovorio:

— Nije još.

Pogledao je zatim Garijevog konja, pa njegov kolt za pojasom, i upitao:

— A ti si stranac?

Gariju nije bilo do razgovora s radoznalim dečakom.

— Da — odvratio je kratko i krenuo preko ulice, prema salunu »Zlatna mamuza«.

Jednog momenta pogledao je desno, niz ulicu, i video kako dva čoveka dolaze trotoarom i nose mrtvački sanduk.

— To je, sigurno, za onog napasnika kojeg sam ja ubio — procenio je, i najednom odgodio ulazak u salun.

Skrenuo je levo, i koso prešao ulicu, u pravcu berbernice i prodavnice mešovite robe.

Tu su bila dva sredovečna čoveka i jedna postarija žena.

Gari je prvo prišao izlogu trgovine, i razgledao je izloženu robu, praveći se da je zainteresovan da nešto kupi.

— Danas je zatvoreno, stranče — obratio mu se koštunjavi čovek. — Nedelja je.

Gari je klimnuo glavom. A onda je pogledao ponovo u pravcu one dvojice što su nosili mrtvački sanduk. Oni su upravo bili stigli do trema pred salunom.

— Šta se to dogodilo? — upitao je Gari.

— Ubijen je jedan kauboj — odgovorio mu je isti građanin.

— A, tako... — otegnuto je promrmljao Gari, pa dodao: — Dvoboj u salunu, je li tako?

— Nije. Ubio ga je revolveraš, na jednom ranču — umešao se drugi čovek u razgovor.

Taj je bio niži, čvrste građe, a glas mu je bio neobično piskav.

— Verovatno je u pitanju bila osveta — ležerno je rekao Gari.

Video je kako su ona dvojica uneli sanduk u salun. Za njima su ušli i ona trojica u građanskim odelima, što su stajali na tremu dok je on vezivao svoga konja za gredu.

— Nije osveta, nego je revolveraš unajmio rančer Džim Benet, da bi se suprotstavio Bilu Kalaganu, umesto da mu vrati dug — opet je odgovorio koštunjavi čovek.

Gari se pravio da ga događaj ne interesuje mnogo, pa je opet razgledao predmete u izlogu.

— Ako ste naumili da kupite više robe, gospodin Vajs se sigurno neće ljutiti ako mu se obratite s molbom da vas usluži — progovorila je najzad i žena.

Gari ju je pogledao.

Žena je mogla imati oko šezdeset godina. Bila je već pogrbljena, s dubokim borama oko usta i očiju.

— Ova nije imala lak život — pomislio je Gari. — Ili je živela burno...

— Svratiću sutra, da kupim što mi treba — odgovorio je Gari, pogledavši, ispod oka, prema salunu.

Uhvativši njegov pogled, žena je rekla:

— U salunu ima i soba za prenoćište.

— Eno, iznose Kalaganovog kauboja! — najednom je uzbuđeno rekao suvonjavi čovek.

Kovčeg su nosila ista ona dva čoveka, samo su sad bili приметно pognuti, zbog tereta.

Kad je video da je iz saluna izišlo još nekoliko ljudi, Gari se polako okrenuo prema izlogu, da sakrije lice od njihovih pogleda.

— Ko zna šta sve stoji iza tog ubistva — prokomentarisala je žena.

— Šta bi moglo da stoji?! — pobunio se suvonjavi čovek. — Benetu je istekao rok da vrati dug, i, pošto nije mogao sam da se odupre Kalaganu i njegovim ljudima, unajmio je revolveraša. Ali, sad će ga tek Kalagan udesiti. Uzeće mu, verujem, ranč već danas. On ima Benetovu priznanicu, a i šerif će sigurno odmah uhapsiti Beneta. Pogotovo ako ne uhvate tog revolveraša.

— Zar revolveraš nije uhvaćen?! — tobože se začudio Gari.

— Nije. Benet, kako sam čuo, neće da kaže u kom je pravcu on odjahao s njegovog ranča.

— Hm... A taj Benet, da nije i on u međuvremenu kidnuo? — upitao je Gari, ne skidajući pogled sa ulaza u salun.

— Njega su uhvatili. U salunu je. Predaće ga šerifu — objasnio je suvonjavi čovek.

Gari je, tako, čuo ono što ga je zanimalo: da je stari Benet u salunu.

Ne rekavši više ništa, uputio se polako u salun.

Kad je za gredom prepoznao ona četiri konja koje je tu jutros video, znao je da ulazi u osinjak.

U salunu su, dakle, bili i Ros Kolter i njegovi drugari, s kojima se sukobio jutros.

Napregnuto je smišljao šta da učini.

Bacio je pogled prema jednom i drugom kraju ulice, sa nadom da će ugledati šerifa. Ali, nije ugledao nikoga.

Na tremu se umalo nije sudario s jednim odrpancem koji je upravo izlazio iz sale.

No, taj ga nije prepoznao, i udaljio se, brundajući nešto sebi u bradu.

Gari je spustio desnu ruku do drške kolta i polako stupio u salu, u kojoj je žagorilo.

Zapahnuo ga je dim i miris alkohola.

Odmah je spazio Džima Beneta.

Gologlav, razbarušene kose, s modricama i otocima na licu i tragovima krvi po košulji, stari Benet je sedeo na stolici u uglu, dva—tri metra od šanka.

— To je on! — začuo se prodoran glas.

Gari je munjevito potegao kolt i opalio u tavanicu.

— Ubiću svakog ko se maši oružja! — zapretio je, i naslonio se leđima na zid kraj dovratka.

Sevao je očima po sali.

Nastao je jezivi tajac.

Gari je uočio dvojicu nasilnika koji su, sa onim kojeg je on ubio, bili na Benetovom ranču. Oni su sad upitno gledali u prosedog pedesetogodišnjaka, uredno začesljanog, u svetlom odelu, koji je sedeo za centralnim stolom, sa cigarom u ruci.

— Taj bi mogao biti Kalagan — procenio je Gari Jang.

Kao da je pročitao njegovu misao, taj je čovek povukao dim iz cigare, izdunuo ga zatim prema tavanici, gledajući u mesto gde je udario kuršum, a onda je rekao:

— Možda će biti bolje za sve, pa i za tebe, stranče, da vratiš tu pucaljku u futrolu, pa da se mirno razjasnimo.

— Ti si Kalagan? — odvratio je Gari.

— Da, ja sam Džim Kalagan, stranče — odvratio je čovek s cigarom. Govorio je samouvereno.

Gari je još zapazio da on na desnoj ruci ima povelik prsten.

— Razgovaraćemo kad dođe šerif, a u međuvremenu treba pomoći tome čoveku — odgovorio je Gari, pokazujući pogledom na Beneta.

Benet je jedva otvorio zamućene oči.

— Oni su kojoti... Ne... veruj im... Gari — s mukom je izustio.

Gari je nastojao da drži na oku celu salu.

— Neću ponavljati opomenu — rekao je hladno, i hitro prišao Benetu.

Držeći kolt u ruci, okrenut opet zidu, da ga neko ne bi iznenadio s leđa, još je jednom ledenim pogledom ošinuo sve u sali.

Malo duže zadržao se na Rosu Kolteru, koji ga je gledao s neskriivenom mržnjom.

A onda je naredio barmenu:

— Uzmi čistu krpu i viskija i operi lice gospodinu Benetu! I nemoj da se slučajno mašiš nečeg drugog sem krpe i boce s viskijem!

— Neću, gospodine — odgovorio je konobar, i odmah se dao na posao.

On je iskreno sažaljevala starog Beneta, i pomogao bi mu i ranije da su Kalagan i njegovi ljudi to dopustili.

Džim Benet se mrštio dok mu je barmen brisao lice krpom natopljenom jakim viskijem, ali je potom uspeo da otvori oči i da progovori razgovetnije.

— Budi oprezan, Gari. Oni su spremni da te linčuju, pre nego što stigne šerif... Ja sam im rekao da si pucao u samoodbrani, ali ta dva kojota tvrde suprotno, a Kalagan veruje njima... I drugi će biti na njihovoj strani, jer se boje — govorio je, šapatom, ali jasno.

Gari je sve čuo dobro, i shvatio u kakvom je okruženju.

— Biće sve u redu, čika—Džime — rekao je.

Pri tom je ispod oka gledao prema stolovima za kojim su sedeli Kalagan i njegovi ljudi i Kolter i njegovi prijatelji. Primetio je da je onaj debeljko što je na ranču pretio Benetu spustio ruku sa stola, prema futroli s koltom.

Taman kad je hteo da ga upozori da ne pravi glupost, debeljko je odskočio sa stolice i potegao kolt.

No, Gari je bio brži. Pogodio ga je u desno rame pre nego što je stigao da podigne ruku u kojoj je držao kolt.

Debeljko se zaneo, zastenjao, i ispustio kolt na pod.

Gari je, stišćući vilice, zaokružio pogledom po sali.

— Rekao sam da neću trpeti protivljenje — prosiktao je.

Debeljko se skljkao na stolicu, uhvativši se levom rukom za desno rame.

Krv mu se pojavila među prstima.

Njegov drugar, koji je s njime bio na Benetovom ranču, gledao ga je saosećajno, a onda se obratio Gariju:

— Mogu li da mu podvežem nekako ranu, da ne iskrvari?

Gari je ćutke klimnuo glavom, a onda je hladno dobacio:

— Samo, nemoj da spustiš ruke ispod pasa, jer ću te odmah ubiti!

Uto se s ulice začuo glas:

— Dolazi šerif!

— Neka se niko ne pomera s mesta dok šerif ne uđe! — zapovedio je Gari Jang.

Svi su pogledi sad bili uprti u ulazna vrata, koja su bila širom otvorena.

*

Začuo se bat konja s ulice. A onda je neko vreme vladala napeta tišina.

— Nije šerif! Dvojica stranaca! — obavestio je pegavi mladić koji je s trema zavirio u salun.

U sali je zažagorilo.

— Ko li su ta dvojica? — pitao se Gari, brinući da bi oni mogli stati na stranu njegovih protivnika.

Na vratima se pojavio najpre snažan plavokos tridesetogodišnjak, u džins odelu, ali obrijan i sa čistom belom košuljom na sebi. Na glavi je imao sivi »stetson«.

Gari ga je odmah prepoznao.

Bio je to jedan od ljudi iz karavana koji je on pratio — Ben Kolins.

Iza Bena se odmah pojavio njegov mlađi brat, Vili. On je tek bio napunio dvadesetu godinu. Delovao je, međutim, snažno i odvažno.

Oba brata imali su kolt o pojasu.

Gari je bio iznenađen, ali se i obradovao. Ben je razrogačio oči kad je ugledao prizor u salunu. A sledećeg trenutka izvukao je svoj kolt iz futrole.

Vili je učinio isto, mada još nije uspeo da osmotri salu.

— Šta se ovde događa?! — obratio se Ben Gariju Jangu.

— Jedan pošten čovek je pretučen, i ja sam morao da ga uzmem u zaštitu — odgovorio je Gari, pazeći da ga neko ne iznenadi dok razgovara s Benom.

— Tvoj prijatelj? — upitao je Ben. Gari je klimnuo glavom.

Vili je, u međuvremenu, ušao u salu, i stao desno od vrata. Kružio je pogledom po sali, procenjujući s koje bi strane mogla doći opasnost.

— A mi došli nadajući se da ovde ima zabave — rekao je zatim, i kratko se nasmešio. — Čuli smo da si ti krenuo ovamo, ali nismo ni sanjali da si u sosu, Gari — dodao je.

— Nije sve tako kako on kaže — progovorio je Kalagan.

Ben je upitno pogledao Garija.

— Njegovi ljudi, ti što sede pored njega, pretukli su gospodina Beneta — rekao je Gari i skrenuo na trenutak pogled prema Džimu Benetu. — Gospodin Benet je otac mog najboljeg prijatelja iz vremena rata, koji je, na žalost, poginuo.

U sali opet nastade žagor. Bilo je jasno da su mnogi bili iznenađeni tom informacijom. Oni su, verovatno, prethodno bili ubeđeni da je Gari Jang revolveraš, kojeg je Benet unajmio.

— Pa, šta ćemo sad? — upitao je Vili Kolins.

— Treblo bi svakog časa da stigne ovamo šerif. Objasnićemo mu sve — odgovorio je Gari.

— Šta ima da se objašnjava?! Ti si ubio moga radnika! — ponovo se pobunio Kalagan.

— To je bilo u samoodbrani — progovorio je Džim Benet, držeći se za bolno mesto pored uha.

— To će proceniti šerif, a posle sudija — dobacio je Kalagan.

Gari je u njegovom pogledu video samouverenost. Pomislio je da bi se moglo desiti da on ima uticaja i na šerifa i na sudiju, pa je odlučio da postupi na drugi način.

— Kalagane, ustani i izidi polako napolje! — zapovedio je.

Bilo je vidljivo da se Kalagan zbunio, i da je grčevito smišljao šta da učini.

Nikad ga niko nije tako ponizio, naređujući mu pred tolikim ljudima da, kao šugav pas, napusti salun.

Ali, izbora nije imao. Sad su tri cevi bile uperene prema stolu za kojim je on sedeo.

— Još ćeš ti videti zbog ovoga, stranče! — procedio je kroz zube, i krenuo prema vratima.

Na Garijev mig, Ben mu je izvuкао kolt iz futrole u trenutku kad je bio kraj njega.

Kalagan je osetio da je razoružan, ali nije se usprotivio. Izišao je na trem mrmljajući psovke.

Gari se obratio Benu:

— Obratite pažnju na onu dvojicu. — Pokazao je rukom na Kalaganove kauboje, a zatim je pokazao i prema stolu za kojim su sedeli Ros Kolter i njegovi prijatelji, i dodao: — I na onu četvoricu.

— Ako misliš da su opasni, zašto ih ne razoružamo dok si i ti ovde?

— upitao je Vili Kolins.

— To ti je dobra ideja — složio se Gari.

Uperio je kolt prema Rosu Kolteru i zapovedio:

— Ustanite sva četvorica, jedan za drugim, polako, i otpašite se, pa stavite opasače s koltovima na sto! Bez trikova!

I Ben Kolins je uperio kolt prema stolu za kojim su sedeli Kolter i njegovi prijatelji.

Vili je držao na nišanu dvojicu Kalaganovih ljudi.

Ros Kolter i njegovi prijatelji su gundali, ali su izvršili Garijevo naređenje.

Ben je zatim pokupio njihove opasače i okačio ih o ekser u zidu iza šanka.

Zatim je Gari naredio Kalaganovim ljudima da odlože oružje. I oni su ga poslušali, pokunjeni i zlovoljni.

Njihove opasače s koltovima uzeo je Vili Kolins.

— Tako — rekao je Gari Jang, a onda se obratio Džimu Benetu: — Idemo, čika — Džime.

Stari Benet ga je upitno pogledao, ali nije rekao ništa, nego se uputio prema vratima.

— Idemo po vašu priznanicu — šapnuo mu je Gari.

Benet je klimnuo glavom, i izišao na trem.

Gari Jang ga je sledio u stopu, držeći i dalje kolt u ruci.

— Da li da te čekamo ovde? — upitao je Ben Kolins.

— Ako ne žurite nazad — odvratio je Gari. — Vратиću se za sat vremena.

— Onda ćemo te sačekati — odgovorio je Ben, pa se uputio prema šanku, i naslonio se na njega, tako da je imao odličan pregled sale.

Vili se povukao do ulaznih vrata, da bi mogao da kontroliše i trem.

Onda se Ben obratio ljudima u salunu:

— Slobodno pijte i razgovarajte. Ko hoće, može i da iziđe. Ali, neka niko ne pokuša da se posluži oružjem, i neka ne prati našeg prijatelja Garija!

Većini ljudi u sali laknulo je.

Konobar je krenuo među stolove. Samo su Kalaganovi ljudi odbili da išta poruče. Oni su neprekidno zurili u vrata saluna, pitajući se kako je Gari Jang odveo njihovoga gazdu, i priželjkujući da se što pre pojavi šerif.

*

Čim su se našli na ulici, Gari Jang je oštro saopštio Kalaganu:

— Idemo po priznanicu!

— Kakvu priznanicu? — trgao se Kalagan.

— O pozajmici koju si dao gospodinu Benetu. Dobićeš svoj novac, a vratićeš gospodinu Benetu priznanicu. Jasno? — odvratio je Gari.

Kalagan je zakoloutao očima

— Ne znam da li mi je priznanica ovde, u kući koju imam u gradu, ili je na ranču — promrmľao je.

— Ne laži! To sigurno znaš dobro! Ta ti je priznanica sredstvo za ucenu, i uvek znaš gde je! — obrecnuo se Gari na lukavog rančera i zelenaša.

— Nikoga ja nikada nisam uceњivao — branio se Kalagan.

— Mene jesi, još kako — umešao se Benet u razgovor. — A nisi imao razloga. Znaš da bih ti pošteno vratio dug.

— Nisam mogao više da čekam. Nemam ja novaca koliko ti misliš da imam, i ne mogu beskonačno da pomažem takve kao što si ti — odgovorio je Kalagan.

— A kakav sam to ja? — podigao je Benet glas.

Kalagan je odmahnuo rukom i pošao prema gredi za vezivanje konja.

— Mislim da mi je priznanica na ranču — rekao je.

— Onda ćemo odjahati tamo — dobacio je Gari.

Sačekao je da uzjašu i Kalagan i Džim Benet, a onda je on uzjahao svoga konja.

Na ulici se pojavilo nekoliko ljudi. Svi su gledali u nepoznatog mladog čoveka koji je, namršten, jahao između Kalagana i Beneta, prema izlazu iz grada.

Kalagan se u jedan mah okrenuo nazad, prema salunu, kao da je očekivao da će se tamo desiti nešto što bi preokrenulo situaciju u njegovu korist.

Gari Jang nije na to reagovao.

Na prvoj raskrsnici Kalagan je zaustavio konja i pogledao levo.

— Šerif će, sigurno, stići svakog časa. Zašto ga ne bismo sačekali, pa neka on presudi? — rekao je.

— U ovome što smo krenuli da uradimo, da razmenimo novac za priznanicu, šerif nema šta da presuđuje — odbrusio je Jang, i sevnuo očima.

— Tako je — složio se Džim Benet, i podbo svoju kobilu.

On je žarko želeo da se što pre dočepa priznanice na dug, i konačno se iščupa iz Kalaganovih šaka.

— Jaši kasom! — zapovedio je Gari Kalaganu.

Mada preko volje, Kalagan je poslušao, i snažno podbo svoga konja.

Nisu više razgovarali.

Do ranča nisu sreli nikoga, niti je njih ko obišao. A na putu nije bilo ni svežeg traga koji bi govorio da je neposredno pre njih neko odjahao, ili prošao kolima, u istom pravcu.

— To je dobro. Na ranču je, znači, samo onaj hromi stari kauboj — razmišľao je Gari Jang.

Bio je uveren da će Kalagan pokušati da izbegne da vrati Benetu priznanicu pre nego što osveti svoga kauboj. Zato mu se, stotinak metara ispred rančerske kuće, kad su usporili konje, rekao:

— Nemoj misliti da ću ja pobeći. Sam ću otići pred šerifa i objasniću

mu šta se dogodilo između mene i tvoga kauboja.

Kalagan je samo šmrknuo.

Sledećeg trenutka ugledali su na tremu pred kućom hromog kauboja.

Polako je izišao iz kuće i zagledao se prema trojici jahača.

Gari je motrio Kalagana, i ponovo ga je upozorio:

— Pogrešićeš ako ga podstakneš da nešto pokuša.

Kalagan nije ništa odgovorio. Polako je jahao prema tremu i gledao u svoga kauboja.

Gari Jang je zapazio da je stari kauboj iznenađen društvom koje je pristiglo.

Da ne bi rizikovao da mora da ubije i starog hromog čoveka, izvukao je hitro kolt i viknuo:

— Kauboju, makni ruku od kolta!

Kalagan se trgao, a stari kauboj je izbečio oči.

— Gazda, šta?... — zaustio je da pita gazdu, ali nije dovršio rečenicu, jer mu je Kalagan odmahnuo rukom, i pokazao pogledom na Janga.

Gari se ponovo obratio kauboju:

— Sa dva prsta, polako, izvuci kolt i pusti ga na zemlju. Ako naćiniš pogrešan pokret, oćići ćeš na drugi svet!

Preplašeni kauboj je poslušao naredenje, i maknuo se potom nekoliko metara od kolta.

Kalagan ga je prezrivo gledao.

— Bednik — promrmľjao je.

Stari kauboj je na to samo slegnuo ramenima, kao da je hteo da kaŹe: »Pa, šta sam mogao da uradim?«.

Kod grede za vezivanje konja sjahali su sva trojica. Stari Benet je podigao kolt hromog kauboja i zadenuo ga sebi za pojas.

Kalagan se odmah uputio u kuću. Jednog momenta je stao i okrenuo se prema Benetu.

— Hoćeš li ući sa mnom u kuću, ili ćeš saćekati da ti iznesem priznanicu? — upitao je.

Benet je pogledao prema Gariju, a ovaj je, vrativši kolt u futrolu, prišao Kalaganu i hladno rekao:

— Ja ću ući s tobom.

Video je kako je Kalagan stisnuo vilice.

— Evo para — reko je Benet, mašivši se za džep.

— Neka ostanu još kod vas. Kad vam on da priznanicu, vi ćete mu dati novac — dobacio mu je Gari. — Ostanite ovde, i pazite na tog kauboja, ćika—DŹime.

Hromi kauboj je nešto promrmľjao, pokunjeno gledajući u svoga gazdu.

— Napred! — zapovedio je Gari bogatom ranćeru.

Kalagan je ušao u svoju kuću, i uputio se prema velikoj vitrini u dnevnoj sobi.

Povukao je najpre jednu fioku, kratko je osmotrio, pa gurnuo nazad. A onda je povukao drugu.

Gariju je bilo jasno da se on pravi da ne zna u kojoj mu je fioci priznanica.

Ali, nije hteo ništa više da mu kaŹe. Samo je pazio da on, umesto priznanice, ne izvuce iz fioke oruŹje.

Kalagan je zavukao ruku u fioku. Gari mu se hitro našao iza leđa.

— Samo priznanicu — ledeno mu je rekao.

Kalagan je osetio njegov dah na vratu, i preznojio se od nervoze.

Drhtavim prstima uzeo je priznanicu i okrenuo se prema Jangu.

Našli su se oći u oći.

Kalaganov pogled bio je pun mrŹnje, a Garijev miran, ali odlučan.

— Na! — rekao je grubo Kalagan i pruŹio list hartije, presavijen na pola, tako da se nije moglo videti šta na njemu piše.

Gari je odmah shvatio da on hoće da ga za trenutak zbuni, ne bi li pruŹio desnicu, da uzme priznanicu, i tako se onemogućio da hitro potegne kolt.

Krajićkom oka video je u ladici revolver.

Već upola podignutu desnu ruku hitro je spustio na dršku svoga kolta i istog trena iskoračio unazad.

Kalagan je već bio trgao desno rame nazad, i stisnuo pesnicu, rešen da udari Janga, ali je odustao u pola pokreta.

— Prokleti revolverašu! — procedio je kroz zube. — Platićeš ti za ovo! Prema meni se nikad niko nije ovako osiono poneo, pogotovo ne u mojoj kući!

— Biće najbolje da više ne pričaš — odvratio mu je Jang, i pokazao mu očima da iziđe na trem.

Ljut, Kalagan je zgužvao priznanici u ruci.

Pružio ju je, na tremu, Benetu, streljajući ga očima.

— Ovo mi je hvala što sam ti pomogao da ne crkneš od gladi! Tebi i onoj tvojoj kćeri, koja bi, da vam ja nisam pomogao, sad negde bila služavka, a ti bi već crkao u nekoj štali!

— Vraćam ti dug s kamatom kakvu ne uzimaju ni najveći zelenaši, Kalagane. Nisi ti meni pomogao zato što si milosrdan, nego što si zelenaš, i što si bacio oko na moje imanje! — odvratio je Džim Benet oštro.

Uzeo je priznanicu iz Kalaganove ruke, razmotao je i pogledao, a onda je izvadio iz džepa novac i pružio ga je Kalaganu.

— Sada smo kvit — rekao je.

Kalagan je nervozno brojao novac. Ma koliko da je bio ljut i uvređen, hteo je da proveriti je li mu Benet vratio koliko je trebalo.

Kad je izbrojao, stavio je pare u džep na košulji i mrko pogledao Janga.

— Nadam se da ćete sad vas dvojica napustiti moj ranč, zauvek! — rekao je.

— Što se mene tiče, posao je završen — odvratio je Jang i pogledao prema Benetu.

— Idemo — rekao je Džim Benet, a onda se obratio Kalaganu: — Bile, bez obzira ne sve, hvala ti na pozajmici.

Kalagan ga je začuđeno pogledao, a onda je odmahnuo rukom, ne rekavši ništa.

Benet se uputio prema svojoj kobili.

Kad je uzjahao, bacio je na zemlju kolt Kalaganovog kauboja.

— Zar ne misliš, Kalagane, da bi trebalo da se i ti pojaviš pred šerifom? — upitao je Gari.

— Ja nemam s njima šta da raspravljam. Ti si ubio čoveka, pa mu se pravdaj.

— Ali, toga si čoveka ti poslao i naložio si mu šta da radi, zar ne? — primetio je Gari Jang.

— Ti samo brini o svojoj koži! — osorno je odvratio Kalagan. — Ne verujem da ćeš se lako izvući. Postoje dva svedoka koji su videli kako si ubio Pola Džonsa. Ja ću te tužiti za siledžijsko ponašanje prema meni, na mome imanju. Šerif Oven će te pronaći ma kuda da pobegneš. Uostalom, Benet ostaje ovde, ako ti i kidneš.

Gari Jang je shvatio da Kalagan preti da će se, ukoliko on nestane iz Red Stouna, osvetiti Džimu Benetu. Zato je odmah reagovao:

— Nemoj da te đavo nagovori da išta preduzmeš protiv gospodina Beneta, Kalagane! Ako i odem, ja ću se uskoro vratiti ovamo.

Kalagan je odmahnuo rukom, okrenuo se i uputio u kuću. A Gari Jang je podbo svoga konja.

Kad je dojahao do Džima Beneta, rekao mu je:

— Mislim da će biti najbolje da vi sad odjašete kući. Sara je, sigurno, veoma zabrinuta. Ja ću odjahati u grad. Nadam se da je šerif u međuvremenu stigao, i da ću se brzo s njim objasniti. Onda ću, sa onim ljudima iz karavana, odjahati. Nadam se da...

— Zar ne bi mogao da svратиш kod nas pre nego što napustiш Red Stoun? — prekinuo ga je Benet, i dodao: — Sara bi se radovala da svi zajedno proslavimo srećan ishod ovog posla.

Gari je razmišljao trenutak—dva, a onda se osmehnuo i odgovorio: — Pa, rado bih proveo još sat—dva sa vama i Sarom. Ako sve bude išlo dobro, verovatno ću se vratiti na vaš ranč, pa posle odjahati do karavana.

— Nastoj da bude tako, Gari — rekao je Benet, i odjahao u pravcu svoga ranča.

Gari je snažno podbo svoga konja, da bi što pre stigao u grad.

*

Pred salunom „Zlatna mamuza“ bila je grupa ljudi. Živo su raspravljali.

Gari Jang je polako jahao ulicom.

— Stigao je šerif! — doviknuo mu je jedan mladić, koji je trotoarom žurio prema salunu.

Gari se ponašao kao da ga se to ne tiče. Ležerno se držao u sedlu.

Dok je vezivao konja za gredu, čuo je žagor iz saluna. Pomislio je, jednog momenta, sa zebnjom na braću Kolins.

Ljudi koji su bili ispred ulaza u salun gledali su ga radoznalo. Povukli su se u stranu kad su videli da će on u salu.

— Unutra je šerif — rekao je jedan od njih dok je Gari koračao tremom.

— Evo ga, šerife! — začulo se sledećeg trenutka iz sale.

Sala je najednom zamukla.

Gari je zastao na ulazu.

Odmah je uočio čoveka sa šerifskom značkom. Bio je visok, snažan, tamnopus. Sveže obrijan i uredno obučen. Stojao je kraj šanka, s čašom u ruci, okružen grupom ljudi, među kojima su bili i Ben i Vili Kolins.

Nekoliko gostiju što su stajali na putu između šanka i ulaznih vrata makoše se u stranu, između stolova.

Jang je primetio mir na licima braće Kolins, i to ga je ohrabrilo.

Uputio se prema šanku.

Zapazio je da oružje koje su on i braća Kolins bili oduzeli Kalaganovim ljudima i Rosu Kolteru i njegovim drugarima više ne visi o ekseru.

Zaokružio je pogledom po sali, ali je zapazio samo Kalaganove ljude. Kolter i njegovi drugari nisu bili više tu.

Kalaganovi ljudi bili su, očigledno, iznenađeni što nema njihovog gazde.

Kad je prišao šerifu, dodirnuo je rukom obod šešira i predstavio se:

— Ja sam Gari Jang, pratilac karavana. Neplanirano sam se danas ovde umešao u jedan spor, i, braneći starog oca moga pokojnog ratnog druga Rosa Beneta, morao sam da pucam u jednog čoveka, kojeg nikada ranije nisam video, pa nisam ni imao s njim nikakav lični račun. O tome ste, nadam se, već obavešteni, šerife. Jedino ne znam da li su vam rekli istinu.

— Ja sam pomoćnik državnog šerifa Džordž Grinel — rekao je mirno čovek sa zvezdom, i odmah dodao: — Dobro je što ste došli da razjasnimo slučaj.

— Očekivan je, koliko sam čuo, šerif Oven — primetio je Gari.

— On više nije šerif — odgovorio je Grinel. — Imali smo više pritužbi protiv njega, i ja sam utvrdio da je većina tih pritužbi bila opravdana. Dok ne postavimo novog šerifa, ja ću na ovom području štititi zakon. A sad, da čujem tvoju verziju događaja, Jang.

Gari Jang je ukratko ispričao šta mu se sve toga dana desilo u Red Stounu i okolini.

Dok je pričao, primetio je da su Kalaganovi ljudi, s kojima se sukobio na Benetovom ranču, pokunjeni.

Pošto je saslušao sve što je Jang rekao, šerif je prokomentarisao:

— Nisi imao pravo da prisiljavaš Kalagana da vrati priznanicu. Trebalo je da se Benet za to obrati zaštitniku zakona, šerifu.

— Oven bi stao na Kalaganovu stranu! — dobacio je neko od vrata.

— Možda bi. Ali, to je sad samo pretpostavka — mirno je reagovao Grinel, i nastavio da govori Gariju Jangu: — Ako te Kalagan tuži, moraćeš pred sudiju. Ne znam šta će on presuditi. A što se tiče sukoba na Benetovom ranču, po svemu što sam čuo, nisi kriv.

U sali je najednom zažagorilo.

Ben i Vili Kolins pridoše Gariju i čvrsto mu stegoše ruku.

Gari se obratio pomoćniku državnog šerifa:

— Da li ću moći da odjašem sa karavanom?

Grinel je klimnuo glavom.

— Jedino ćeš mi reći gde da ti pošaljemo sudski poziv, ako bude suđenja povodom Kalaganove žalbe.

Gari je klimnuo glavom, a onda je rekao:

— Ja ću se vratiti ovamo čim otpratim karavan do Silver Krika.

— Verujem ti — rekao je Grinel, i ispio ostatak viskija iz čaše.

Dvojica Kalaganovih kauboja pokunjeno se izvukoše tog momenta iz saluna.

— Hoćemo li nazad? — upitao je Ben Kolins, gledajući u Garija Janga.

Gari mu je odgovorio da mora, na kratko, da odjaše na ranč Džima Beneta, a onda će se pridružiti karavanu.

— Vas dvojica se vratite, ako ne želite više da sedite ovde — zaključio je.

Ben je pogledao mlađeg brata.

— Ja bih da pođemo — rekao je Vili.

— Onda, hajdemo — prihvatio je Ben, i pozdravio se sa šerifom Grinelom.

Šapnuo je zatim Gariju, osmehnuvši se;

— Čuo sam da je Benetova kćer vrlo zgodna. Ipak, nadam se da ćeš imati strpljenja da nas otpratiš do Silver Krika.

I Gari se nasmešio:

— Naravno — odgovorio je, a zatim se i on pozdravio sa Grinelom.

*

Benetovi su ga strpljivo čekali, da zajedno obeduju. Sara je bila vidno raspoložena, i široko mu se nasmešila kad je sjahao pred kućom.

— Posle dugo vremena, ovo je prvi srećan dan u mom životu! — rekla je uzbuđeno.

— Milo mi je da to čujem — odgovorio joj je.

Pogledi su im se sreli, i gledali su se nekoliko trenutaka.

Sarino se lice zarumenelo, a Gari je osetio da ga obuzima prijatna toplina.

— Ti si nam, Gari doneo sreću. Hvala ti — prošaptala je Sara. — Izvoli u kuću. Otac je unutra.

On joj je dodirnuo mišicu, nasmešio se, i rekao:

— Ti zaslužiš da budeš srećna.

Dok je išao prema vratima, začuo je brundavi glas Džima Benta:

— Dođi, momče, da popijemo jednu. Danas mi se vratila nada u život, i nadam se da će me zdravlje još poslužiti, da povratim ugled ovoga ranča.

Gari je prihvatio čašu.

Kad su ispili, Bent se obratio svojoj kćeri:

— Od danas će mi boca trajati bar tri puta duže, Saro. Još će se čuti za ranč Benetovih!

U Sarinim očima pojavile su se suze radosnice.

— Ja verujem da hoće, oče — prošaptala je, a onda se obratila Gariju: — Odmah ću poslužiti ručak.

Otišla je u kuhinju.

Dok su jeli, Gari je ispričao kako je izgledao njegov susret sa zamenikom državnog šerifa, u Red Stounu.

— Ne brini, neće te Kalagan tužiti — rekao je Benet, kad je Gari završio. On će sad podviti rep, kad je ostao bez Ovenove podrške.

— Ja sam obećao šerifu Grinelu da ću se vratiti ovamo kad otpratim karavan do Silver Krika — dodao je

Gari.— Dotle će Kalagan odlučiti hiće li me tužiti, ili neće.

Primetio je izraz zadovoljstva na Sarinom licu.

— Doći ćeš kod nas, nadam se — rekla je.

— Naravno da će doći. Neće, valjda, odsesti u onom smrdljivom salunu! — umešao se Džim Benet.

— Pa, doći ću... Sigurno ću doći — rekao je Gari, a oči mu same skrenuše na lepo lice Sare Benet.

Pogledi su im se ponovo sreli.

Starom Džimu Benetu nije promakao način kako su se oni gledali. Shvatio je da je rođena ljubav u njegovoj kući, i bio je srećan zbog toga.

Kad je Gari rekao da mora da krene, pustio je da ga Sara isprati, sama. On mu je samo čvrsto stisnuo ruku, nasred sobe, i rekao:

— Pa, do viđenja, momčino! Zadowoljan sam što je moj Ros u najtežim danima imao tebe za prijatelja. Sara će te ispratiti. Ja ću sad da sta-

vim oblog na ovaj otok na licu, i leći ću da se odmorim.

Gari i Sara su izišli na dvorište.

— Otac je uzbuđen. Osvojio si ga, Gari — rekla je devojka dok je Gari proverio kako sedlo leži na konju.

On se okrenuo prema njoj.

— Imam li ikakvu šansu da osvojim i tebe, Saro? — upitao ju je.

Ona ga je pogledala ozareno i odmah je odgovorila:

— To si već učinio, Gari.

— Onda je ovo najsrećniji dan moga života — odgovorio je Gari, pomilovao ju je po kosi, i skočio u sedlo.— Vratću se što brže budem mogao — dodao je, i mamuznuo konja.

Okrenuo se nakon dvadesetak metara i mahnulo.

Sara Benet je već bila držala podignutu ruku, i uzvratila mu je radosnim, dugotrajnim mahanjem, sve dok nije nestao i daljini.

KRAJ

Čovek iz rata

Vraćao se bez ambicija, rešen da živi od danas do sutra. I negde u njegovoj duši, u tom gorostasnom telu, tinjao je tek mali plamičak volje. Iza njega je ostala bodljikava žica. Parče neba nad blatnim šatorom, koje ga je podsećalo na rodnu Montanu.

Vraćali su se umorni ratnici, a on je odlazio iz Teksasa kao kukavica. U rodnom kraju, u preriji, znao je, čeka ga ponovo pakao. Iz Stouna je krenuo jedno jutro. Bila je velika vrućina. Sunce je palilo mozak, a on je bio sam, sam sa svojim sedlom, koje je kupio od narednika i s deset dolara koje je u potpetici stare čizme čuvao godinu dana.

Kada je nožem izvadio taj novac, izgužvan, bled, to više nisu bile novčanice. Bile su slične njemu, pohabane, ali ipak novac kojim je, dok je u Stounu čekao voz za istok, mogao da popije viski ili šoljicu kafe. Mogao je da kupi kartu, a bilo mu je dovoljno da se napije i sve zaboravi.

Taj vrući dan, što je podsećao na pakao, palio je nebo. Usne su mu bile ispucale, nešto ga je stezalo u grlu. Držao je u ruci taj dragoceni novac i želeo da napuni želudac, koji je bio prazan kao stara istrošena mešina.

Grad je mirovao. Na njega se spustila žega, teška kao mora. Ni vetra, ni prijatelja. Sam na stanici, koja ga je vodila u novi život!

U daljini se čuo zvižduk voza. I znao je: on dolazi i kroz pola sata će zauvek otići iz Teksasa. A on je toliko želeo da ode, da putuje. Pitao se: da li svi ljudi vole da putuju kao on? Putevi otvaraju vidike. Donose iznenađenja, radost ili žalost, ko zna? Sada to i nije bilo važno.

U vlažnim rukama ga je pekao novac. A tu, preko puta, bio je salun. I hladovina, čaša piva, pa viski.

Ušao je u njega naglo, kao da je rešen da popije nešto na brzinu. Onako, kako je to imao običaj u Montani, kada se vraćao sa ranča. I sve je bilo isto. Miris užegle slanine, znoja i neke kiseline koja mu je dražila grlo. Za šankom je stajao barmen. Njegove razroke oči se još više raširiše kada je spazio posetioca.

— Stranče, izvoli? — upitao je nevoljno.

— Pivo i viski — odgovorio je Frenki Kejn.

To, što ga je brzo poslužio, nije moglo s barmenovog lica sakriti dosadu. Frenki je osetio hladnoću, ali mu to nije smetalo. Bilo je to ono što je doživljavao tri puta dnevno u logoru, okružen žicom. Kada ga je svaki gad mogao tući.

Sada to niko ne može učiniti. On je ponovo svoj, slobodan, ako vredi taj komad papira što drži u džepu.

Popio je pivo, ali mu je viski opekao grlo. Skoro se zagrcnuo. Barmen se piskavo nasmejao.

— Imamo dobar viski, zar ne? — zagroktao je.

Kejn obrisa usta. Učinio je to obema rukama i pljunuo na pod. Voz je ulazio u stanicu. . .

Pružio je novac. I dok je čekao ostatak, na vratima se pojavi devojka.

— Bene! — reče dama. — Donesi mi torbu! Odlazim!

Barmen zakoluta očima.

— Kuda ideš, Fler?

Ona udari nestrpljivo nogama.

— Donesi mi torbu, razumeš!

Devojka opazi Frenkija. Nasmeši mu se i kao da se opravdava, reče:

— Halo, stranče! Putujem u Montanu. Nije li to dobro?

Frenki je klimnuo glavom.

Tog trenutka pojavio se barmen, noseći torbu.

— Odlazim! I hvala ti za sve, Bene!

Prihvatila je otrcanu torbu, poljubila barmena i naglo, poput vetra, izletela iz saluna.

U očima starog Bena zablistale su suze. Gledao je za njom a zatim pogledao u Frenkija i rekao:

— Fler mi je bila toliko draga.

— Verujem vam! — odgovori Frenki.

Barmen ponovo uze krpu, a zatim je besno baci na pod. Natoči čašu viskija, proguta je u jednom gutljaju i reče:

— Do đavola! Ona odlazi, a ja ostajem. A toliko smo puta govorili da putujemo zajedno. Da odemo iz ovog brloga. Nego, stranče, šta čekate? Voz dolazi. Krenite! I, evo vam novac. Častim što odlazite iz ovog prljavog gnezda. Ako slučajno putujete u Montanu, pripazite na moju devojčicu. Ko zna šta je očekuje.

*

U stari rasklimani vagon, koji se sa škripom zaustavio na toj neuglednoj stanici, prvo je ušla devojka.

Nije se okrenula. Nestala je kao u nekom tunelu. I više se nije pojavila. Voz je krenuo. . .

Počinjala je prerija. To prostranstvo izgorele trave, prerija Frenkove mladosti, ponovo ga je opčinila.

Taj stari voz, koji je sada kloparao točkovima, učestalim ritmom, koji ga je nosio u Montanu, postajao mu je drag kao starac. Kašljao je, grcao, pa ipak jurio je dalje, u poznate krajeve.

Bio je stranac i pitaó se ko je još stranac u ovom vagonu.

Odjedanput se setio devojke. Ona je bila tu, preko, u drugom vagonu. Možda je sama poput njega? On je znao šta znači samoća. Uostalom, u društvu se lakše putuje. No, nije želeo društvo.

Na tu pomisao on se gorko nasmejao. A odavno se zaboravio smejati. Na licu mu se pojavio samo grč.

*

Polako se gubio dan. Ulazili su među planine. Sunce se zaklonilo iza obzorja, samo je rumenilo svedočilo o sparnom letnjem danu.

A voz je odlazio na istok, u kraj, koji je za Frenkija bio najlepší na svetu.

Odlazio je u Montanu, za kojom je Frenki žudeo četiri godine, u zemlju za koju se borio, za koju je dao godine mladosti, a za uzvrat nosio u sebi prezir na izgubljene bitke.

Dremao je. Probudio ga je kondukter.

— Stanica. Stojimo pola sata — rekao je.

Poziv ga trže iz obamrlosti. Bilo je vreme da prekine vožnju. Da napuni stomak i ponovo postane čovek.

Stanica je bila pusta, i dole ispod brežuljaka, svetlela su oskudna svetla grada.

Iz susednog vagona je izašla devojka. Frenki ju je opazio u prolazu.

— Dobro veče, Fler!

Pozdrav mu izlete nehotice iz usta. Devojka zastade, začudi se, a kada ga prepoznaše, nasmeja se.

— Halo, stranče! Ponovo se vidimo.

Stajali su jedno naspram drugog, gledali se, ali on ne zaželi da joj nešto kaže. Začudoeno ga je promatrala, a zatim reče:

— Bilo je vreme da malo predahnemo, zar ne?

— Da, bilo je vreme — odgovorio je.

Želeo je da se spusti u grad, da uđe u salun i naruči dobar biftek. Ona kao da pogodi njegove misli.

— Strašno sam gladna. A vi?

On se pokušava nasmejati. To mu nekako uspe.

— I ja — odgovorio je.

Ona ga uhvati pod ruku.

— Pa šta čekamo! Ovde se dobro jede. U ovom gradu sam radila. Garantujem vam da ćemo dobiti najveći i najsočniji biftek kod Maksa.

On pusti da ga povede. Na mišici oseti njenu malu ruku. Nešto toplo i drago projuri mu telom.

— Niste mnogo razgovorljivi, stranče? — upita ona.

— Nisam! — priznaše Frenki.

Silazili su prašnom ulicom. Grad se nije video. Tek po koja svetiljka. Iz saluna se čuo žamor i pesma.

— Ne, nećemo u ovaj salun. Kod Maksa je bolje.

On zastade, pogleda je, opazi svetlucanje njenih očiju i reče:

— Kako vi kažete, Fler.

Ona se trže.

— Znate moje ime? A ja vas zovem, stranče!

— Za vas sam stranac.

— Ne, više niste. Kako se zovete?

— Frenki, Frenki Kejn — reče on nevoljno.

— Evo nas, Frenki! To je lokal u kojem sam nekada radila.

— Zaista?

*

Večerali su najsočniji biftek. Maks, njen poznanik obletao je oko devojke. Bio je veoma uslužan, toliko pažljiv da je to nerviralo Frenkija. Sa devojkom nije mogao progovoriti ni reč. Stalno je slušao njihovo brbljanje. Konačno, kada je popio pivo, platio večeru za sebe i devojku, odgurnuo je stolicu i krenuo. Pošao je prema izlazu.

— Frenki, Frenki! — vikala je devojka za njim.

On je zastao i upitao:

— Molim?

— Pa, čekajte! I ja putujem.

On prekrsti ruke na prsima i ironičnim glasom reče:

— Ja sam mislio da ostajete.

*

— Stigli smo. Ovde se rastajemo — reče Frenki i udari šešikom po kolenu. Nalazili su se na poslednjoj stanici, u Briksu.

Gledao je njeno lice. Bilo je začudoeno, iznenađeno.

— Kako, zar nećemo dalje zajedno? — promuca devojka.

— Ne — reče Frenki. — Ovde se rastajemo. Montana je velika, a naši putevi se razilaze.

Grizla je usne. Mislio je da će tog trenutka zaplakati. Bilo mu je žao i da bi je utešio, rekao je:

— Fler, pre ili kasnije bi do toga došlo. Uvek se tako događa. Ko zna! Možda, se jedanput ponovo sretnemo.

Ona besno udari nogom u zemlju.

— Ne i ne! Vi me ostavljate! Frenki, kuda ćete?

On raširi ruke i sležući ramenima reče:

— Nekuda! Za nosom!

Ona ga odjednom podseti na zaboravljenu uspomenu, na malu Tresi, na nešto što je bilo tako davno, a sada ponovo prisutno.

Tako je nekada držao sestru. I tešio je gledajući i gladeći je po kosi. A to nije bila Tresi. Nje više nema. Pred njim je isto tako jedna devojka koja se boji usamljenosti.

Devojka se smirila u njegovom zagrljaju. Gledao je preko njenih ramena u daljinu. Bili su u Montani. Na kraju Briksa, na kraju duge i prašne ulice.

Blago ju je odgurnuo. Podigla je pogled, sa lica sklonila pramen zlaćane kose i rekla:

— Dobro Frenki, rastajemo se! Znam, tako mora biti. Srećno!

— Srećno, Fler!

Nešto ga je gušilo u grlu. Stajali su, ali nisu odlazili. Gledali su se, a nisu znali zbog čega. Jer, rastanak je došao naglo, a on je trebalo da pođe. Kuda? Ni sam nije znao.

— Frenki, ne zaboravi da smo prijatelji. Ne zaboravi Briks. To je moj grad, a desetak milja prema istoku, iza onih brežuljaka, uvek te čeka Fler Rojs. Upitaj prvog čoveka gde je ranč F. Zbogom, Frenki.

Rukovali su se. Gledala ga je i činilo joj se da ga poznaje godinama. Slutila je njegovu životnu priču. Znala je i osećala da je izgubljen, bez cilja.

Onda iznenada upita:

— Frenki, imaš li novca?

On je odmahnuo glavom.

— Nije važno, snaći ću se.

Iz torbe je izvadila nekoliko novčanica. Silom mu ih je ugurala u ru-

ku. A onda, kao da se opravdava, reče:

— Vратиćeš mi, zar ne, Frenki?

On je samo klimnuo glavom.

Nisu ponovo pružili ruke. Znali su da će se jednom, ko zna kada, ponovo sresti.

*

Stajao je naslonjen na vrata saluna »Crveni koral«. U nos mu je udarao poznati miris, vonj ustajalog piva i neopranih tela. Lica posetilaca bila su slična maskama. Neka tuga mu stisnu grlo. Bio je ponovo sam, a napolju je padala noć. Sve je izgledalo nestvarno, groteskno, kao da se našao u mrtvom gradu. Pružio je ruku za čašom u kojoj se crneo viski. Želeo je da pije. U njemu se sakupilo toliko gorčine.

Iznenada, pored njega se obreo Dik Frajt, čovek, čije je lice bilo obeleženo velikom brazgotinom.

— Halo, stranče! Piješ sam? To nije dobro.

— Zašto? — upita osornim glasom Frenki. — Pijem kako hoću — dodao je.

— Ne ljuti se! Vidim da si stranac. I ja sam, ali se nekako snalazim.

U polumraku Frenki je posmatrao njegov lik. Lice ozareno smeškom, leđeno, zategnuto oko usana. Oči mu nije video.

— Bolje se pije u društvu. Da se upoznamo? — rekao je Dik.

Pružio je ruku. Frenki je mahinalno prihvati, nevoljno, s gađenjem. Odmah je osetio da je taj čovek, koji se sa njim želi upoznati, mlitav i opasan! To potvrdi i njegov piskav glas dok je govorio barmenu. Frenki ga je odbio. Nije želeo da ga ovaj časti.

Dika to nije uvredilo. Ipak, zarežao je:

— Kako hoćeš! No, ne zaboravi, Dik Frajt nije od onih ljudi kojima se u brk može reći da ne odgovara. On bira svoje prijatelje. A svi moji prijatelji su dobri ljudi i opasni poput zvečarki.

— Pričaj nekom drugom te priče — obrecnu se Frenki.

Frenki je želo što pre da dobije ključ od sobe i da se odmori. Obratio se barmenu:

— Mogu li dobiti sobu?

Čovek je klimnuo glavom. I kada se Dik ljutito udaljio do šanka, barmen mu je šapnuo:

— U predvorju ćete dobiti ključ od sobe. Čoveče, čuvajte se ovog tipa.

Frenki se nasmejao. I dok je izlazio, barmen je pomislio: oho, i taj je opasan!

*

Spavao je malo, tek što je trenuo. Nešto ga je probudilo. Nije znao šta bi to moglo biti. U svakom slučaju, njegovo oprezno uho je registrovalo znak za uzbunu. Ležao je otvorenih očiju. Dole, ispod njega, iz saluna čuo se žagor gostiju. Zatim se začuše akordi raštimovanog klavira i glas pevačice.

On pogleda na sat. Začudio se. Bila je tek ponoć. Pomislio je na Fler. I ona sada spava. Sećanje na devojkicu zlatne kose, divnog tela i plavih očiju, još uvek je živelo u njemu.

— Zdravo, Fler! — prošaputa snežno. — Kako se osećaš na ranču? Pokušao je zamisliti Ranč F. I začudo, to mu je uspelo. Video je staru, nakrivljenu kuću, koral i brežuljke.

Frenki je tek tako, razmišljajući, shvatio da i nije večerao. Leno se izvukao iz kreveta i obukao. Pošao je dole. Probudio je portira i upitao ga:

— Hej, pospanko, da li imaš pištolj na prodaju?

Starac, koji je mirisao na alkohol, čija se glava klatila na mršavom telu, potvrdno je klimnuo glavom.

— Imam! Jedan ga je kauboj založio za piće. Evo ga, daj dvadeset dolara i nosi ga.

Frenki je razgledao revolver. Bio je ispravan.

Starac ga je nemo posmatrao otvorenih usta.

Frenki mu baci novac. Nasmeja se i reče:

— Popij nešto na moj račun! Naći ćemo se u lokalu.

Pred vratima je ostavio sedlo koje je iste večeri kupio.

U sali je bilo prilično gostiju. Jedna devojka se trudila da peva. To joj nije uspevalo. Bila je promukla od dima i lošeg viskija.

— Za starog jedan viski — obrati se Frenki barmenu kada je na vratima opazio portira. — I meni jedan, ali dupli!

Starcu zaigra jabučica. Halapljivo popi piće a onda mutnim pogledom pogleda po prostoriji.

Barmen ih ponovo posluži a zatim, kada je opazio starca, viknuo na njega:

— Mak, smesta odlazi na svoje mesto. Budi srećan što sam zauzet, inače bih ti pokazao.

Frenki je odmah prišao barmenu i ljutitim glasom rekao:

— Čoveče! Pusti starog na miru. Neka popije još jednu. Ja plaćam.

Pijući viski Frenki je šarao pogledom po prostoriji. Za jednim stolom se odvijala partija karata. Dugim koracima je prišao igračima. Opazi njihova oznojena lica i gomilu novca na stolu. Među njima je bio i Dik Frajt.

Opazio ga je i kiselo se smejući rekao mu:

— Zdravo, hajde sedi!

Bez reči Frenki je opkoračio stolicu i seo.

Igralo se za velike pare. I ti ljudi, koji su sedeli za stolom, izgledali su Frenkiju nestvarno. Onaj kraj Dika je bio sigurno bankar. I gubio je. Ko zna da li će i sutra prevariti nekog naivnog rančera. Dik je dobijao. A mladić, koji je upao u to kolo kao sa neba, znojio se od muke.

Dik je govorio mladiću:

— Idi da spavaš, kasno je! Ti si još bebica!

— Ostavio se toga — odgovori mu osorno mladić. — Igram za svoje pare.

— Zaista? — upita dvosmisleno Dik.

Sada se javi i bankar.

— Ostavi malog na miru. To, što dobijaš i što si nam olakšao džepove za tri hiljade dolara, ne daje ti pravo da vrediš Đuka.

Dik se samo smešio.

— Ostavi ga na miru — otegnutim glasom rekao je i Frenki.

— Našli se zastupnici. Ako želiš, pridruži se! Mali ionako nema para.

Đuku od besa zasvetlucaše oči. Ustade od stola i prihvati se za revolver.

Dik ga pogleda ispod oka.

— Ti si bezobrazan — procedi besno mladić.

— Šta si rekao? Skloni ruku sa revolvera.

Đuk je povuče. Učinio je to naglo, kao da se opekao.

Frenki mu stavi ruku na rame. Pogleda ga.

— Hoćeš da mi ustupiš svoje mesto? Da igram za tebe. Šta dobijemo, delićemo.

Ovaj gest iznenadi mladića. Ali, ne samo njega. I Dik ga je začuđeno pogledao.

— Izvoli, izvoli — cereći se rekao je Dik.

— Do đavola, nećemo igrati u kompaniji. Ionako nemam više od dvadeset dolara.

— E, šta sam rekao — začu se ponovo Dik. — Vreme je da spavaš.

Mladić se besno okrenuo.

— Još jedanput mi to spomeni i razbiću ti gubicu.

Dik je spustio karte. Postavio ih je pažljivo na sto i zatim, još uvek raspoložen, rekao:

— Odlazi! Nisam raspoložen da se tučem sa balavcima.

Dik besno napusti salun.

Frenki je izvukao novac koji mu je pozajmila Fler. Uzeo je zatim karte i podelio...

Igrali su do jutra. I, kao nikada do tada, Frenki je gubio.

Dik je dobijao. Bankar je pozajmio hiljadu dolara.

Svanjivalo je. Kroz prozor je ulazila zora, širila se preko zidova i njihovih lica.

Frenkija posluži sreća. Ponovo je zaigrao i dobio.

— Imaš sreće — reče mu podrugljivo Dik.

— Ma, je li? Čudim se! Već sam mislio da me je ostavila.

Bankar je delio karte. On je izgubio najviše. I u jednom momentu, kada je imao četiri kralja, počeo se radovati. Ali, tu je bio Dik.

Pred zaprepašćenog čoveka bacio je četiri asa!

— Nemoguće! — promuca bankar. Odbacio sam asa. Kako je dospelo u tvoje ruke? — upitao je drhtavim glasom. — Dik, ti varaš!

Dik se munjevito podiže. Rukom je zamahnuo i udario bankara po sred lica. Čoveka obli krv i on se zaklati na stolici.

Frenki se podiže.

— Polako, polako čoveče! — reče mirno.

Dik se zapenušio od besa.

- Rekao mi je da varam
- Varaš, Dik. Pratio sam tvoju igru. Ona je prljava!
- Znači i ti...
- Da, Dik! Ti si lopov! I vrati čoveku pare.

Bankar se polako povlačio prema zidu. Stalno je mucao:

- Idem po šerifa, idem po šerifa...

Dva čoveka, dva stranca, koji su se sinoć prvi put upoznali, ispitivali su se pogledima. Dik je bio uzrujan. Ruke su mu drhtale od nervoze. Pažljivo je posmatrao Frenkija ali na njegovom licu nije se pokrenuo nijedan mišić. On je bio opasan! Opasan je — pomisli Dik.

Gledali su se jedno vreme bez reči a onda se kockar nasmeja:

- U redu. Igrajmo dalje. Ova runda ne vrđi.

— O, vredi! Toliko vredi koliko na stolu ima dolara. I taj novac je čovekov — reče Frenki smirenim glasom.

Frenki se okrenu da kaže bankaru da uzme pare. To je bilo kobno za njega. Osetio je strahovit bol na potiljku, a onda se stropošta na pod.

*

Desetak milja od Briksa, u podnožju brežuljaka, tamo gde dolina dodiruje rub velike šume, nalazio se Ranč F.

Imanje malo, tako maleno da ga je jahač mogao pregaziti za pola sata. Pa ipak, mnogi su na njega bacili oko. Nalazio se kraj Pekos Roka, i bio sa bogatim zelenim pašnjacima, bujnom travom koja je dosezala do kolena.

U rano jutro, dok je još ceo Briks spavao, izmoren od jučerašnje vrućine, Rodriguez, nadzornik ranča i dva kauboj, već su napajali stoku.

U ranom jutarnjem zraku stado je zagazilo u Pekos Rok i žudno pilo vodu.

Rodriguez obrisa rukom čelo i pogleda okolo.

Dok je starac gledao u stoku, u očima mu zablista ponos. Lice mu ozari smešak i dođe mu da vrisne od sreće što je sačuvao taj komadić zemlje, to malo stoke od pljačkaša, koji su i ovde, uvek u prolazu, krali stoku i odvodili je preko granice.

On je sačuvao to stado i staru krovinjaru za Fler, za devojčicu koja je u očima nosila proleće i radost. A kada je napustila ranč, znao je da ide za svojom sudbinom.

Rodriguez je bio star. I već je odavno zaboravio onaj dan kada je došao na ranč. Možda je sada imao šezdeset, možda i više godina. Njegova crnoputa majka i otac, koji je na glavi ponosno nosio meksički sombrero, nisu ga upoznali sa godinom rođenja. Obično su govorili:

- Rodio si se onda kada je tamo u drugoj državi, završen pokolj Indijanaca.

Proživeo je na ranču Rodriguez svoju mladost. Bez porodice, taj krivonogi kauboj, a sada starac opuštenog trbuha i brkova, zapamtio je mnoge stvari, i dobre i loše.

Starac se nije mogao oteti uspomenama. I što je više razmišljao o proteklom životu, dolazio je do zaključka da njegov život i nije bio tako pust. Imao je Fler, tu dragu devojčicu. A ona je zaista njegova mada joj nije otac. Ali dva prijatelja, kakvi su bili on i pokojni Džo, delili su sve. On mu je ostavio Fler.

Napojili su stoku i onda je starac rekao:

- Momci, dobro je! A sada punim trkom za sto. Ne osećate li miris kajgane?

Oba kauboja klimnuše glavama, vrisnuše i podbodoše konje. Za njima je lagano jahao starac.

*

Vrata im otvori Fler. Bila je sveža, vesela i kauboji je oduševljeno pozdraviše.

— Sve u redu momci? — upita devojka.

— U redu! — rekoše uglas.

Pošli su prema bunaru. Oprali su ruke, a zatim seli za sto. Fler je donela kajganu.

Stigao je i Rodriguez. Nežno je gledao Fler, a onda, pošto je seo, namignuo je i rekao:

— Osetio sam kajganu na tri kilometra. Zar ne, momci?

Fler se samo nasmejala i onda se obratila Rodrigezu:

— To je kompliment, zar ne? No, ko vam je kuvao dok sam ja bila odsutna? Nije valjda Rodriguez?

— Naravno, ko bi drugi? I nemoj više pomišljati da nas radi tog prokletog Ričmonda ponovo napustiš.

Ona se zvonko nasmeja.

— Neću! Ne boj se! Bežanjem se ne rešavaju problemi!

*

Oko podne, pošto je Fler sašila novu haljinu, putem od Briksa, u oblaku prašine, dolazio je jahač. Devojka ga opazi na zaokretu i nešto je stegnu oko srca. Pomisli na Frenkija, ponada se njegovom dolasku i izađe na verandu.

Rodriguez se vratio iz koralu i pošao na put da jahača, upita za novosti. Fler ga je pratila pogledom i nestrpljivo čekala njegov dolazak.

Jahač je zaustavio konja, pozdravio Rodrigeza, a onda zapališe cigarete.

Cuteći su povukli po nekoliko dimova. Rodriguez upita:

— Bio si u Briksu?

— Baš se vraćam — reče čovek i obrisa oznojeno čelo.

— Pa, da li ima nešto novo?

Jahač izvadi noge iz uzengija, prebaci ih preko konja, a onda odgovori:

— Novosti koliko hoćeš!

Rodriguez je čekao. Osećao je da se nešto dogodilo. No, sagovornika nije požurivao.

Konačno, mladić pročisti grlo, vragolasto se nasmeja i upita:

— Devojka se vratila! No, da li je nešto naučila u belom svetu?

— Ponešto, Fric, ponešto. Hajde, pričaj!

— Ubili su Teda, bankara...

Rodriguez razrogači oči.

— Teda?

— Da, njega. Sve se odigralo u salunu. Ubijen je, a da nije ispalio ni metak.

— Ali, ko je to učinio? Ted je bio...

Mladić ga prekinu.

— Imao je revolver. Kažu, ubio ga neki stranac.

Puteljkom je dolazila Fler. Mladić je primeti, pocrvene i pozdravi.

— Kako si? — počeo devojka.

On se promeškolji na sedlu i zbunjeno promuca:

— Ja, ovaj, dobro.

Rodriguez je ćutao i grickao cigaretu. Onda kratko reče:

— Ubili su Teda!

— A ko je to učinio?

— Pa, kažu, neki stranac. Neki lutalica. Došao u grad a zatim ubio čoveka.

— I šta sada? Da li je uhvaćen? — upita Rodriguez.

— Ne, pobegao je sa Dikom Frajtom, onim kockarom iz Teksasa.

Fler ih više nije slušala. U njoj se nešto slomilo. Pomislila je na Frenkija. Da li je on ubica? I on je bio stranac.

Odjurila je prema koralu i osedlala konja. Za njom je pošao Rodriguez.

— Fler, Fler, kuda?

Ona ne odgovori. Baci se u sedlo i mamuznu konja.

Fricu ništa nije bilo jasno.

— Šta joj je? — upitao je Rodriguez. Rodriguez sleže ramenima.

*

Frenki se pomaknuo. Ruka mu naide na nešto lepljivo i toplo. Užasno ga je bolela glava. Kroz maglu, koja se polako razilazila, video je da kraj njega promiču senke. Oseti truckanje, prožme ga bol i on se onesvesti.

Kada se ponovo probudio. Gledao je u užareno nebo. Negde se čulo lupanje šolja i rzanje konja.

Teško se podigao. Nalazio se u jednoj jaruzi. Pogledao je dole i ugledao čoveka kako šoljom zahvata vodu iz izvora. Bio je to Dik Frajt.

Dik je primetio da se probudio i cereći se gledao ga je.

— Šta se dogodilo? Gde se nalazim i zašto?

Dik mu pruži šoljicu kafe i reče:

— Pa, mi, kako da ti kažem, bežimo!

— Bežimo? Zbog čega?

— Pa ti bi to morao znati. Da nije bilo mene, sada bi se kiselio u zatvoru.

Frenki skoči na noge. Besno se nagnuo nad Dika.

— Ja u zatvoru? Pa, ti si lud!

— Možda sam i lud što sam te kupio iz saluna. Ali, eto, ja sam to učinio. Da nisam, možda bi za dva — tri dana visio.

Frenki je dohvatio Dika za rame na.

— Govori, govori šta se dogodilo. Dik mu skinu ruke sa ramena, a onda mirno reče:

— Ubio si Teda, bankara!

Frenki je bio zaprepašćen. Prebledeo je, pozeleneo i klimajući glavom ponovio:

— Ja ubio Teda? Ti si lud!

— Tako kažu. Otišao sam posle one svađe u sobu. Taman sam zaspaio kada je uleteo barmen i rekao da si ti ubio bankara...

Frenki se uhvatio za glavu.

— Ne, ne... Ja to nisam učinio.

Dik ga je podsmešljivo gledao. Uživao je u tome. Skršio je čoveka jačeg od sebe. Konačno, kada se dosta nauživao, pošao je do konja.

— Vreme je da se izgubimo.

— Ali, zašto? Ja nisam nikoga ubio.

— Dok to dokažeš pred porotom, već ćeš visiti. Barmen je sve video. I ne zvao se ja Dik Frajt, ako za nama već ne juri potera. Što se toga tiče, šerif Kliford ništa ne prepušta slučaju. Ako on nekoga optuži, onda je sigurno da će visiti.

— Ne, ja nikud ne bežim — reče odlučno Frenki. — Odlazim u grad. Ja nisam nikoga ubio.

— Budalo! Već si u bekstvu. Uostalom, kako želiš. Nećeš se spasti od konopca. Ted je Klifordov stari prijatelj.

Frenki ga više nije slušao. Uzjahao je konja i krenuo.

*

Konja je gonio do iznemoglosti. A put kojim je krenuo bio je dug i prašnjav. I nigde nikoga da upita na kojoj je strani Briks. Prolazio je jaruge, izlazio na uzvišenja. Kraj se menjao. I odjedanput, kada je bol u glavi dostigao vrhunac, on pade sa konja.

To je bilo sve čega se sećao.

*

Nečije ruke, tople i meke, oseti na svojim obrazima. To ga pokrenu iz mrtvila. Sanjao je žuborenje potoka, vetar.

Kao kroz san začu glas.

— Dobro je! Dolazi k sebi.

Taj glas nije poznavao. Bio je promukao, star, drhtav. Onda ponovo oseti ruke na svojim obrazima i otvori oči.

Magla je nestajala. Svest se u njemu probudi, zablesnu i on nad sobom opazi zabrinuto lice.

— Fler — iznenađeno prošapta.

Zatvorio je oči da zadrži drago priviđenje.

*

Kliford je bio dobar šerif, suviše dobar za Briks. Ipak, godine su učinile svoje. One su na njegovim obrazima ostavile duboke tragove.

Posle ženine smrti osećao se usamljen. Duk, njegov sin, mladić koji je život uzimao olako, bila je njegova sušta suprotnost. Sve što je radio, bilo je površno. Tako je izgledao i mali ranč na kom su živeli. Polako je propadao, a plata, koju je Kliford primao od gradske uprave, topila se brzo. U poslednje vreme Duk je mnogo trošio, suviše mnogo da se to ne bi osetilo.

I kada je Kliford čuo da se prethodne večeri kartao sa Dikom i strancem kojeg je barmen optužio da je ubio Teda, gorčina je u njemu prevršila meru.

Želeo je ozbiljno da razgovara sa sinom. Njegove dugove, koji su iz dana u dan bili sve veći, nije mogao više da plaća.

Stvar je Kliford uzimao sa praktične strane. I on je nekada bio mlad, možda i gori od Duka. Ali, uvek je želeo da sin bude bolji.

U tom uverenju je živeo poslednjih godina. Verovao je da je Duk ozbiljan mladić. I već se spremio da ga uzme za pomoćnika kada Ben ode u penziju. Želeo je da ga za nekoliko godina Duk nasledi.

Duk je to jutro poranio u grad. Nije ni slutio da ga čeka ozbiljan razgovor sa ocem. Ali i da je znao, ne bi se mnogo uzbudio. On je sa prezirom gledao na Briks. Želeo je da ode iz tog gradića, ali nikada nije imao toliko novca da ostvari svoj san.

Briks je tog jutra bio čudno miran grad. Saluni su bili prazni, nije bilo uobičajene živosti.

Navratio je do kovača.

— Dobro jutro, Džek!

— Dobro jutro — odvrati kovač preko volje.

— Šta je to u gradu? Nekako je pust.

Džek za trenutak ostavi meh, pogleda ga i reče:

— Pa, ti bi to morao znati!

— Ja? Zašto?

— Pa, Ted je ubijen.

Vest je na Đuka delovala kao grom iz vedra neba. Pobledeo je. Kada je hteo nešto da kaže Džek ga je prekinuo:

— Ti si, zar ne, bio u tom društvu?

— Da, bio sam! Šta želiš da kažeš?

— Ništa! Savršeno ništa.

— A ko je ubio Teda?

Džek ga pogleda.

— Pa, to bi ti trebalo da znaš?

— Dik Frajt?

— Ne, neki stranac!

Zar onaj koji je želeo da za njega igra? Ne, nemoguće! On ne izgleda kao ubica.

Okrenuo se i odjurio u šerifovu kancelariju.

*

Kliford je rukama prebirao požutele poternice. Naišao je na jednu koja je prikazivala Dika Frajta. Na njoj je imao brkove.

— Hm... — mrmljao je šerif.

Njegovo razmišljanje prekide Đuk. Uleteo je u kancelariju poput tornada.

— Tata, čuo sam da je Ted ubijen. Da li je to istina?

— Na žalost! Sedi Đuk.

Mladić posluša. Gledao je iznenađeno u oca. Očekivao je da će se nešto neprijatno dogoditi. Očevo lice je bilo ozbiljno i namrgođeno. Preko ramena Kliford je upitao:

— Ti si se kartao sa Tedom?

— Da, tata.

— Ispričaj mi kako je tekla ta partija.

Đuk se neprijatno meškoljio na stolici. Onda je tiho promućao:

— Seo sam da igram sa Dikom Frajtom. To je onaj nakupac stoke...

— To je razbojnik i gad.

Đuk razrogači oči.

— Ali, ja to nisam znao...

— Sada, znaš! — zagrme Kliford.

— Nastavi!

— Onda sam izgubio i tada me Dik...

— Koliko si izgubio?

— Trista dolara. I tada, tada...

— Tada se umešao neki stranac, neki Frenki Kejn, zar ne?

— Da, on je video da gubim. Želeo je da igra za mene. Branio me.

Kliford besno udari šakom po stolu.

— Taj gad je ubio Teda.

— Nisam znao. Ja sam otišao. Ne znam šta se dogodilo. Ali, taj stranac nije ubica. To sigurno znam.

Šerif raširi ruke i ironično reče:

— Ti si sveznajući! A ne znaš da si mi na leđa natovarao toliko duga da ne znam kako ću isplivati. Preostaje mi da uhvatim Dika Frajta za kojim je raspisana poternica i ucena.

— Oprosti, neću više — skrušeno je odgovorio mladić.

Kliford je gledao sina, njegove zapurene obraze. Zažalio je što je toliko grub. Ali, bilo je vreme da mu se to kaže. Odjedanput, bes je pustio. Prišao je fioci i iz nje izvukao značku pomoćnog šerifa. Baci mu je u lice.

— Uzmi, budalo. Od sada si moj pomoćnik. Ben je juče penzionisan. I, ne zvao se Kliford ako ne izdržiš dok uhvatimo ubicu i Dika Frajta. Diži se!

*

Jahali su, sunce je pržilo. Oko njih je sve bilo užareno. U podne su došli do jaruge kraj koje je tekao izvor. Kliford je odmah opazio tragove.

Đuk je jedva dočekao da se odmore. Pošto je rasedlao konja, bacio se na izvor, halapljivo gutajući vodu.

Bio je besan i umoran.

Šerif je pažljivo razgledao tragove. Posle se spustio pored sina i rekao:

— Oni su, nema sumnje. Izgleda da se tragovi razilaze. I pitanje je kojeg da sledimo.

Jeli su i zatim krenuli tragom koji je vodio u napušteni rudnik. Uzput je šerif rekao sinu:

— Taj rudnik mi je sumnjiv. Idealno je skrovište za svaku bandu.

— Možda ga tamo uhvatimo.

— Možda! — odgovori Kliford.

— Ali, bojim se da je trag prilično star — dodao je mladić.

Kliford se radovao što se Đuk zainteresovao za slučaj.

— Pa, ima priličnu prednost. No, mi ćemo jahati i noću. Stići ćemo ga.

*

Putovali su još jednu noć. A kada je svanulo, Đuk se jedva držao na konju. Stigli su do rudnika. Kuće su delovale napušteno. Ipak, Klifordu je nešto bilo sumnjivo. Osećao je opasnost. Đuka je ostavio u žbunju a sam se prikrao naselju. Gledao je pažljivo. Oči su ga pekle od umora i prašine. Odjedanput, njegovu pažnju privuče tračak dima. Bio je jedva primetan.

Negde je zarzao konj. Otvorila su se jedna vrata i Kliford je u njima prepoznao Dika Frajta. Ovaj, ne slu-teći opasnost, brzbrižno je zviždukao.

Šerif nije hteo da obavesti Đuka. Rešio je da stvar sam obavi. Otkočio je revolver a onda se polako uvukao u kuću. Seo je na stolicu i čekao Dika. Nije prošlo mnogo vremena kada su vrata zaškripala i na njima se pojavio Dik Frajt.

— Udi, Dik. Tebe upravo čekam — rekao je mirno šerif.

Razbojnik se iznenadio. Pokuša da dohvati revolver ali futrola je bila prazna. Jedino mu je ostalo da blefira.

— Šta to zrači, šerife? Upravo će biti gotova kafa, pa možemo zajedno...

— Ostavi se toga, Dik! Ja sam već popio svoju kafu. Ti ćeš je popiti u zatvoru.

Dik pride korak bliže.

— Zašto u zatvoru? Zar sam nešto skrivio?

Kliford je naglo ustao i naredio:

— Izlazi!

— Stani, čoveče! Ti grešiš. Ako tražiš ko je ubio Teda, onda si na

krivoj strani. To je učinio Frenki Kejn.

— Za njega sam takođe spremio čeliju. Dosta! Izlazi!

Dik posluša. Lagano je pošao prema vratima. Kada je bio napolju, naglo se okrete i zalupi ih. Kliford se tome nije nadao. Drvo ga udari po licu, i on mahinalno podiže ruku da se zaštiti.

Bio je dovoljan trenutak njegove nepažnje da mu razbojnik pobegne. I dok se sabrao, čuo je topot kopita.

Izašao je suviše kasno da bi mogao da ga zaustavi. Opalio je više hitaca, ali uzalud. Dik je brzo odmi-cao u planine.

Đuk mirno reče:

— Vidi ti njega, pobegao!

Kliford nije ništa rekao. Čutke su se vratili konjima.

— Da ga pojurimo?

— Ne. Naši konji su umorni. Ne bismo ga stigli. Uhvatićemo ga u planini. Ne poznaje ovaj kraj. Tamo, kuda je krenuo, biće u mišolovci. Upali vatru, sine. Gladan sam.

*

Dok je Kliford s Đukom sledio Dikov trag koji se ubrzo izgubio na kamenjaru, na ranču F je tog jutra počeo uobičajeni život.

Rodríguez je sa kaubojima obilazio stoku, a Fler je negovala Frenkija. Drugog dana njegovog boravka na ranču stanje mu se popravilo. Krva-va čvoruga, koju je zadobio u salu-nu polako je nestajala.

Ležao je poluotvorenih očiju. Oko njega je vladala tišina. Nije mogao sebi da objasni kako se našao na ranču. Iz razmišljanja ga je trgao ulazak Fler u sobu. Prišla je krevetu. U njenom pogledu je osetio zabrinutost. Želela je nešto da ga upita, ali kao da nije imala hrabrosti za to. Konačno promuca:

— Kako se osećaš, Frenki?

On se podiže na ruke i zatrese glavom.

— Izgleda da je dobro. Predveče ću napustiti ranč.

Ona ga blago odgurnu.

— Ne, nećeš! Još si slab!

Međutim, umesto da je posluša, on je spustio noge sa kreveta i pružio ruke da dohvati čizme.

— Moram da idem, moram... — mrmljao je poluglasno.

Fler se rasplakala.

— Zašto si tako tvrdoglav! Ostani, kada ti kažem. Jer, inače...

On mirno upita:

— Inače, inače ću visiti, zar ne?

Ona stavi ruku na usta i pobeže prema prozoru.

— Ne, nisam to mislila. Mislila sam zbog toga što si još uvek slab.

Frenki je navukao čizme. Onda joj je prišao i uhvatio je za ramena.

— Fler, ti nešto znaš! Govori!

Fler se otrgla. Neko vreme vlada-la je tišina, a onda ona reče:

— Da, znam! Bila sam u gradu. Kliford veruje da si ubio Teda.

— Ja to nisam učinio. Dobio sam udarac u glavu ali revolver nisam ni taknuo.

— Nisi? Možda je tako. Ali, bar-men je rekao da si to ti učinio.

Frenki se našao u neprilici. Zbunjeno je rekao:

— Do đavola! Sve mi se izmešalo. Ona jedva dočeka to njegovo priznanje.

— Vidiš, vidiš da si još slab!

Gledali su se bez reči Frenki je pošao prema prozoru. Nije se okrenuo kada je rekao:

— Svaki čas može da dođe potera. Stavljam te u nezgodan položaj. I ja...

Ona ga prekide.

— Ne boj se. Rodrigez je postavio stražara. On će pucnjem javiti kada opazi poteru. Uostalom, oni ne znaju gde se ti nalaziš.

— A, trag?

Ona se zamisli.

— Imaš pravo. To je nešto drugo. Ali, ja ću te sakriti.

Frenki se resko nasmeja.

— Ne volim da se igram žmurke. Odlazim!

Okrenuo se da uzme revolver i tada se prisetio da je pita:

— Kako sam dospeo na tvoj ranč?

Ona je jedno vreme kršila ruke. Ovo pitanje je iznenadi.

— Zar ti Rodrigez nije rekao?

— Ne.

— Bilo je to ovako. Kada sam krenula u grad da se uverim ko je ubio Teda, nakon što sam doznala šta se dogodilo u salunu, navratila sam kod šerifa. Rekao mi je da sumnja na tebe. Imao je sve dokaze u rukama. Upravo je spremao poteru. Na povratku sam iz jedne uvale čula rzanje konja. Pošto je to bio put za moj ranč, pošla sam da vidim šta se događa. Našla sam tebe. Ležao si onesvešćen. Onda smo te doneli ovde.

— Hvala ti, Fler!

Odjednom se začu pucanj. Frenki preblede. Devojka kriknu:

— Potera!

Pojavio se Rodrigez.

— Čini mi se da je šerif. Sakrijte se. Ja ću ga zadržati.

U dvorište je ujahao Đuk. Na drugom konju, kojeg je vodio, ležao je Kliford.

Rodriguez ga zabrinuto pogleda.

— Đuk, šta se dogodilo?

Mladić sjaha. Oči su mu bile mutne. Kada je oca uzeo u ruke, a to je učinio veoma nežno, reče.

— Teško je ranjen. Pošalji odmah

kauboja da dovede doktora. Bojim se da do grada ne bi izdržao.

Rodriguez je viknuo svog kauboja i naredio mu da hitno odjaše do grada i dovede lekara.

Đuk je ulazio u kuću. Na vratima ga je sačekala zbunjena Fler. No, brzo se sabrala. Otvorila je vrata širom i pomogla Đuku da unese oca.

Kliford je bio bez svesti. Kada ga je Đuk spustio na krevet, zaječao je, ali nije otvorio oči.

Rodriguez je doneo viski.

— Đuk, daj mu malo. Dobro je za ovakve stvari.

Mladić je drhtavim rukama prineo bocu Klifordovim ustima. Ali, ona su bila stisnuta.

— Fler, donesi kašiku. Njom ćemo otvoriti usta.

Devojka posluša. Radila je to nesvesno poput automata.

Nekoliko kapi viskija, koje je Đuk dao Klifordu, učiniše čudo. Starac se promeškolji i ruke mu podoše prema grudima gde je i bila rana. On otvori oči. Pogledom je prešao preko prisutnih, a zatim se njegov pogled zadrža na Đuku. Drhvaći prsti potražiše sinovljevu ruku.

— Dobro je! Dobro, sine moj!

Đuk zaplaka. Suze mu potekoše niz prašnjave obraze.

— Sve je u redu, tata! — jedva promuca.

Devojka je sve nemo posmatrala. Bila je potrešena. Kada se Kliford malo smirio, upitao je:

— Kako se to dogodilo?

Kliford zatim pogleda Fler i tiho reče:

— Halo, Fler!

Devojka se bolno nasmešila.

— Halo, šerife! Sve će biti u redu. Naš kauboj je otišao po doktora.

Kliford odmahnu rukom. Lice mu se zgrči i onda promuca:

— Biće kasno, Fler! Ostavi me sa sinom! Izadi malo, hoćeš li?

Devojka klimnu glavom.

Otac i sin ostaše sami. Đuk je gledao oca. Klifordu se činilo kao da je ostario. Više nije izgledao kao dete. Oko njegovih usana se protezala brazda koju ranije nije primećivao kod sina.

— Đuk, kako se to dogodilo?

Mladić počeo da priča:

— U kanjonu kod »Igubljenog Indijanca«, kada smo krenuli za Dikom, ti si me ostavio na ulazu. Rekao si: »Ti ovde čekaj. Ja ću ga dovesti«. Nisam te poslušao. Bojao sam se da ti se nešto ne dogodi. Sledio sam te. Onda sam čuo hice. Potrčao sam. No, bilo je kasno. Ti si već ležao ranjen...

— Da, da, sada se sećam... Pošao sam pogrešnom stranom. To je bilo kobno. Na platou me je čekao. Izgleda da više nisam baš brz. Jer, ja sam ga pre opazio. No, on je bio brži...

Đuk, koji je na njegovom licu primetio jače bledilo, promuca:

— Ne govori!

Kliford odmahnu glavom. Gorko se nasmejao.

— Kasno je, osećam da nestajem. Đuk okrete glavu, suze su mu se slivale niz lice.

Otac ga blago pogladi po ruci.

— Ne stidi se suza, sinko! To olakšava bol.

— Tata, nemoj se naprezati, to škodi. Doktor će uskoro doći.

— Ne, to više ne pomaže. Gotovo je — nastavi sarac drhtavim glasom.

Jedno vreme je vladala tišina. Kliford je zatvorio oči, teško je disao.

— Metak mi je u plućima.

— Možda i nije, tata! — tešio ga je Đuk.

— Znam ja to, znam.

Đuk je prišao prozoru. Nikoga nije video na putu. Osećao je sada i on da će biti kasno.

Vratio se krevetu.

Kliford ponovo otvori oči.

— Tu si — reče sa naporom.

— Daj mi još malo viskija!

Đuk poslušao. Piće ga malo okrepi. Širom otvori oči i pogleda sina. U njima se, video je to Đuk, polako gasio život.

— Sine — promuća ponovo Kliford. — Ti si sada šerif! Budi pošten i pravičan.

Mladić klimnu glavom. Nije više plakao. U očima mu blesnu plamen.

— Tata! Osvetiću te!

Starac zaklima glavom.

— Ti vrši samo svoju dužnost, Đuk, bez osвете, bez pristrasnosti. Ti si sada šerif. Ako ga uhvatiš, neka mu sude. Mi nismo postavljeni da sudimo.

Starcu je dah postajao sve teži i slabiji. Zatvori oči. Napolju se čuo topot kopita. Đuk pojuri prema prozoru.

— Tata! Dolazi doktor! — uskliknu radosno mladić.

— Suvše kasno, kasno, kasno — prošapta još jedanput i zauvek zatvori oči.

U prostoriji je bilo tiho. Đuk je gledao u oca. Ništa nije video. Nije čuo kada su se otvorila vrata i ušao doktor.

Kao u snu je čuo.

— Mrtav je!

Onda pogleda oko sebe. Svi su bili ponovo u sobi: Fler, Rodrigez, doktor i kauboj.

Kauboj je nemo buljio u mrtvaca. Konačno, hvatajući dah, promuća:

— Žurio sam, žurio. A sve je bilo uzalud.

Rodriguez ga umiri.

— Nisi ti kriv!

Đuk pokri oca. Više nije plakao. Lice mu je odjedanput postalo tvrdo. Bio je to sada sasvim drugi čovek. Ne onaj stari, neozbiljni Đuk.

Prišao je stolici i sa očevog kaputa skinuo šerifovsku značku. Odlučnim glasom je rekao:

— Osvetiću te, tata! Biću neumoran u traganju za ubicom, pa makar prokrstario celu Montanu. Pašće mi u ruke Dik Frajt. To ti obećavam.

Prisutni su bez reči posmatrali mladog šerifa. Onda se Đuk okrenuo Rodrigezu:

— Pozajmićeš mi kočije. Želeo bih odmah da krenem.

Rodriguez bez reči izade.

Tada se mladić obrati Fler.

— Hvala, Fler. Bili smo uvek prijatelji, zar ne?

— Da, kao brat i sestra, Đuk!

*

Đuk je vozio mrtvog oca. Konje je gonio polako, kao da vozi ranjenika. A stari Kliford je bio mrtav. I jedan deo života, koji je ranije vodio Đuk, nestao je kao dašak vetra.

*

Đuk je dugo stajao pored očevog groba. Polako se spuštao mrak. U gradu su se palila svetla. Onda se trgao i teškim koracima krenuo kući. Kuća je bila pusta. Želeo je da je odmah napusti. Uzeo je najpotrebnije stvari, a zatim zaključao vrata. Pošao je u grad, prema šerifovoj kancelariji. Pošto je imenovao svog zamenika, napustio je Briks. Krenuo je da traži ubicu...

Frenki Kejn je privremeno izbegao opasnost. To je doznao uveče, kada se Fler vratila iz grada.

Vest da je Đuk imenovao pomoć-

niko, i krenuo u poturu za Dikom Frajtom, bila je od prvorazredne važnosti, i to iz mnogo razloga.

Nije se dvoumio kada je doznao ovu novost. Iako je bilo dosta kasno, odlučio je da pođe u Briks. Želeo je da razgovara sa barmenom, čovekom koji ga je optužio, čije svedočenje je bilo veoma važno. Frenki je bio svestan toga da nije ubio Teda. Ali, ko da mu to poveruje?

Svoju odluku je saopštio Fler. Ona se nije iznenadila. Rekla je:

— Da Frenki, pođi. Sada je najbolja prilika da središ svoje stvari.

Rodríguez, koji je slušao ovaj razgovor, odmah se podiže.

— Frenki, i ja ću sa vama!

Fler je podržala tu odluku.

Frenki je odmahnuo glavom.

— Ne, to je moja stvar, i ja ću je urediti. Ipak, hvala ti!

— Rodríguez ti može pomoći ako se dogodi nešto nepredviđeno.

Frenki je bio odlučan.

— Oduvek sam središao sam svoje stvari. Tako ću i sada učiniti. Moja borba, nije Rodríguezova.

Kada je sve spremio za put, prišao je Fler.

— Vratću se. Postoje stvari koje moram sam da rešim.

Ipak, kada je pošao, Fler je pozvala Rodrígueza.

— Treba ga pratiti i protiv njegove volje.

*

Bilo je kasno kada je Frenki ujahao u Briks, ali ipak dovoljno rano da poseti salun iz kojeg se čula pijana pesma. Grad je spavao, samo se u »Crvenom koralu« videla svetlost.

U početku je želeo odmah da uhvati barmena i od njega iznudi priznanje. No, kada je malo razmislio, odlučio je nešto sasvim drugo.

Trebalo je čekati. Kada poslednji gosti napuste salun, onda će početi akciju.

Naslani se na verandu preko puta saluna. Gledao je u konje ispred saluna. Nabrojao ih je desetak. Onda se dosetio. Bio je dan isplate i kauboiji su trošili teško zarađen novac.

Vreme je sporo odmicalo. Ipak, nije želeo da menja odluku. Konačno, izađoše prvi kauboiji. Vrisnuše, uzjahaše konje. Začuše se i pucnji.

Gde je zamenik šerifa? — pitao se. Kada bih ja nosio zvezdu, ne bi pucali i držali ceo grad u strahu. Onda se doseti da je Ben preuzeo tu dužnost. Starac je verovatno spavao. Taj osamljeni vuk nikada nije imao svoj dom.

Bila je lepa noć, vedra.

Čekao je dva sata. A onda su izašli i poslednji gosti.

U salunu se ugasi jedna svetiljka, a zatim i druga.

Vreme je da krenem, pomisli Frenki.

Ulica je bila pusta. Pretrčao je u nekoliko koraka, a onda se ponovo osvrnuo. Nigde nikoga! Priljubi se uza zid saluna i, izvadiвши revolver, naglo otvori pokretna vrata.

Barmen je brojao novac. Lice mu je izražavalo pohlepu.

Kada je opazio Frenkija, čije se lice nije raspoznavalo u polumraku, brzo rukama pokri novac.

— Ko je? — upita prestrašeno.

Frenki mu priđe bliže i polako podižući revolver reče:

— Ja sam, Frenki Kejn!

— Ti!

— Ja! Došao sam da razgovaramo.

Reči su mu bile ledene. Barmen poblede. Drhtavo promuca:

— Zar nisi u bekstvu? Pazi da te ne uhvati šerif!

Frenki spusti ležerno revolver na bar. Onda se podrugljivo nasmeja.

— Šerifa nema! On se negde bakaće sa Dikom Frajtom, razbojnikom koji mu je ubio oca.

Barmen upita zamuckujući:

— Šta hoćeš od mene?

— Ništa! Tek jedno malo priznanje — reče Frenki i priđe mu bliže. Stajao je pred prestrašenim čovekom. Onda jezikom ovlaži usne.

— Vreme je da kažeš istinu. Dakle, govori: ko je ubio Teda?

— Ja...

U Frenkiju buknu bes, bes koji je savladivao nekoliko dana.

— Govori, ili...

Ruka mu potraži revolver. Zapne oroz. On zlokobno škljocnu. Barmen pogleda prema vratima, kao da je očekivao pomoć.

— Gade! Govori ko je ubio bankara?

Čovek najpre preblede a onda pozelene od straha. Opazio je u očima tog stranca želju da ubije.

— Ja, ja... ne znam ništa...

— Ne znaš? Da, vidimo! — mirno će Frenki. Onda mu iz sve snage opali šamar. Barmen se zanesse, udari glavom o policu s pićem i nekoliko boca se sa treskom razbi.

Kada je povratio ravnotežu, podigao je ruke da se brani.

— Govori! To je tek predigra. Ko je ubio bankara?

— Dik Frajt! — promuca jedva čujno barmen.

— Dik Frajt! — iznenadi se Frenki. Do đavola! Frenkiju nije bilo jasno zašto ga je spasavao. Da me ostavio, zahvaljujući ovom kojotu, već sam mogao visiti. U jednom trenutku, pošto je čuo ovo priznanje, on se zamisli. No, nije mogao da pronade rešenje ove zagonetke. Nije imao vremena.

— Kako se to dogodilo?

Barmen dođe k sebi, udahnu punim plućima vazduh i reče:

— Pošto vas je udario u potiljak revolverom, Dik je zaustavio na vratima Teda. Onda su se nešto prepirali oko nekakvog novca. Odjedanput sam čuo kako je Dik rekao: »Dosta si me varao, prljava mešino«. Zatim je ispalio Tedu metak u čelo.

— A zašto si ti optužio mene?

Čovek pognu glavu. Nakon kratkog kolebanja promuca:

— Bojao sam se! Zapretio mi je da će me ubiti ako ne kažem da ste vi ubili bankara.

— Tako znači — kratko reče Frenki. Onda se izdera:

— Gade jedan! Zbog tebe bi me obesili. Izlazi iza tog prokletog šanka!

— Kuda? Nemoj me ubiti, morao sam...

— Morao? — ironično je odvratio Frenki. — Izlazi, kada ti kažem! I ne pravi gluposti. Idemo do Bena. Tamo ćeš potpisati priznanje.

— Hoću, hoću — reče barmen i hitro izade.

*

Kada su stigli pred šerifovu kancelariju, iznutra se čulo gromoglasno hrkanje. Frenki barmena bocnu revolverom i tiho reče.

— Pozovi ga!

Čovek se prestrašeno osvrnu. Onda poslušao.

— Bene, Bene!

— Lupaj na vrata — ponovo će Frenki.

No, Ben je tvrdo spavao.

— Ne čuje! — reče barmen prestrašeno.

— Možda će ovo čuti — reče Frenki i ispalio metak. Pucanj odjeknu poput groma. Negde se čulo otvaranje prozora.

Barmen je pao od straha.

— Oh, oh ubijen sam — mucao je. Frenki ga uhvati za okovratnik i podiže.

— Nisi! Ponovo ga zovi.

Stari Ben, koji je bio nagluv već se probudio. Prvo je tiho otvorio prozor, a onda ispružio kolt.

— Ko je to? — progunda starac.

— Ja sam Kid, barmen — promuća čovek.

— Pa, šta hoćeš u ovo doba noći. Da se nije nešto dogodilo?

Frenki ponovo prisloni revolver na barmenovu slabinu.

— Da, dogodilo se! Pusti me!

Odjednom, starac nešto posumnja. Oprezno upita:

— A ko je to pored tebe?

— Prijatelj — promuća barmen polumrtav od straha.

— Dobro, ulazite! — promrmlja Ben i otvori vrata.

Tada je upalio lampu. Onda je podiže i ponese prema stolu. Držao se dostojanstveno. No, kada se okrenuo, raširi iznenađeno oči.

— Frenki Kejn!

Dovoljno brzo za svoje godine, starac izvuče ponovo revolver. A onda, videvši da se Frenki ne suprotstavlja, gromoglasno uzviknu:

— Ti si uhapšen! Smesta u ćeliju!

— Polako šerife, polako! — reče Frenki. — Poslušajte prvo ovog debeljka, a onda prosudite.

Starac je stalno mahao revolverom i pretio. No, nije mogao ništa da učini. Frenki je stajao iza prestrašenog barmena.

— Ti si ubica, lopov...

Frenki ga blago prekinu, a zatim strogim glasom reče barmenu:

— Govori!

— Bene, došao sam, došao sam...

— Vidim da si došao. Govori, zašto me budiš kada spavam? Toliko

sam puta rekao... — starac se zagrcnu.

Barmen pognute glave počeo da priča:

— Optužio sam ovog čoveka da je ubio bankara Teda. On to nije učinio. Lagao sam.

Starac ga je jedno vreme začudeno posmatrao a zatim, rekao:

— Juče si govorio suprotno!

— Bojao sam se.

— Ko je ubica?

— Dik Frajt!

Starac spusti revolver. Onda se obrati Frenkiju:

— Može li on to napismeno? To je stari gad. Može da promeni iskaz.

— Hoće! To će i potpisati, zar ne, čoveče?

— Hoću!

Već je svanjivalo kada je Frenki napustio Briks. Bio je ponovo slobodan, slobodan da krene kuda hoće. Dokazao je svoju nevinost.

Ostavio je taj grad u kome ga je dočekala mržnja, u kome je doživeo samo neprijatnosti.

Vraćao se na ranč F, ali ne da ostane već da se oprost i pođe na drugi kraj Montane, za Đukom, za Dikom Frajtom s kojim je i on trebalo da sredi račune...

*

Pet dana je Frenki sledio Đuka. Šestoga dana, kada je stigao u mali rudarski gradić, zakasnio je dva sata. Đuk je već krenuo dalje. Ovde je doživeo jednu neprijatnost. Naime, kada je ušao u šerifovu kancelariju i upitao za šerifa iz Briksa, šerif Gold Mina, tako se zvao taj rudarski gradić, sumnjičavo ga je pogledao.

— Što vam treba! — upitao je osorno.

Pošto mu je sve objasnio šerif mu reče:

— Krenuo je jutros.

— Kuda?

Ovo zapitkivanje učinilo ga je još sumnjivijim. Polako se podigao iza stola, a zatim upitao:

— Stranče, postavljaš mi čudna pitanja. Red je da te i ja nešto upitam.

Frenki se samo nesmešio.

— Pa, mogu vam odgovoriti.

— Pre svega, ko si i odakle dolaziš?

— Zovem se Frenki Kejn, a dolazim iz Briksa.

Šerif se odjedanput promenio. U tren oka je izvukao revolver, a onda zarežao:

— Tebe baš tražim! Došao si kao naručen! Uhapšen si!

Frenki ustuknu jedan korak. Iznenadi se i pokuša da se nasmeje.

— Zašto bih bio uhapšen?

Šerif zagrme:

— Zbog toga što si ubio bankara Teda.

— Ali, ja...

Šerif ga prekide:

— Ništa, ali... Ti si uhapšen! Daj revolver!

Sve ga je ovo iznenadilo. Frenki nije znao šta da radi. Potpuno se zbunio.

— Pa ja sam, čoveče, nevin! — pokušao je da se opravda.

Šerif ga mrko pogleda.

— Znam ja takve ptičice. Ostavi revolver!

Frenki posluša. Kada je oružje stavio na pisači sto, šerif brzo izvukao ključeve od ćelije. Pokaza glavom na vrata i onda ljutitim glasom reče:

— Nemoj slučajno pokušavati da pobješ. Pucaću!

I tako se Frenki Kejn našao u zatvoru Gold Mina.

*

Tek uveče šerif otključa zatvorska vrata.

— Izlazi! Upravo mi je Ben javio šta se dogodilo. Žao mi je što sam te zatvorio.

Frenki je pobesneo.

— Pa da sam kriv, zar bih došao u ovu kancelariju? Sada si mi samo otežao posao. Đuka sledim već nekoliko dana. Želim da mu se pridružim i da se zajedno obračunamo sa Dikom Frajtom. I ja imam s njim da sredim račune.

Šerif je zamišljeno klimao glavom.

— Imaš pravo. Ja ne znam da li ćeš stići Đuka. Ali, za svaki slučaj, pitaj na poštanskoj stanici u kom pravcu je krenuo. Mislim da je otišao prema planinama. Kod nas su se pojavili kradljivci stoke. Čovek sličan Diku Frajtu, došao je jednog jutra u naš grad. Pre nego što sam stigao da ga uhapsim, kupio je namirnice i nestao prema planinama. Možda se priključio bandi.

Iako nije bio siguran da će pronaći Đuka, Frenki je osećao da će se glavni obračun odigrati u planinama. Po svemu sudeći, i Đuk je došao do istog zaključka.

*

Krenuo je rano, pre svanuća. I zaista, na poštanskoj stanici, koja se nalazila na raskrsnici dvaju puteva, Đuk je u radnji obnovio svoje zalihe.

Trgovac, koji ga je posluživao, reče Kejnu:

— Čovek, koga tražite, krenuo je prema planini. Ako želite da ga stignete, podite kanjonom. To je kraći

put, a on je, verujem, krenuo tim putem. Za stazu koja vodi rubom kanjona, a počinje iza ove okuke, malo ko zna.

Dok je Frenki tražio put do kanjona i stazu kojom bi brže putovao, osetio je da mu je konj pri kraju snage. I on je bio umoran. Odlučio je da predahne.

Odspavao je dva sata i onda krenuo dalje. Put je bio uzan, strm i opasan. Ispod njega je proticala reka. Na jednom proplanku je odlučio da spremi ručak.

Dok je ispirao sudove na malom izvoru, začuo je rzanje konja. A onda, odjeknu hitac. Kuršum je udario u stenu iza njegove glave. Frenki je brzo reagovao. Sklonio se iza jednog kamena i sa izvučenim revolverom čekao. Očekivao je novi pucanj. No, odjedanput je zavládala tišina. Srce mu je užurbano kucalo. Oprezno je provirio iza zaklona. Ogledao se. Onda začu povik:

— Baci revolver i izlazi! Imam te na nišanu. Prvo ću ti pucati u noge. . .

Glas, koji je čuo, bio je promukao. Frenki se bespomoćno ogleda.

— Gore sam, iznad tebe! — čuo je ponovo isti glas.

Frenki skrenu pogled. Više njega, iza ogromnog bora, opazi ruku s ispruženim koltom. Napadač je bio suviše blizu, zaštićen deblom, a on je bio izložen njegovim mecima.

— Dobro! Evo, bacam ga! — rekao je i podigao se.

Začu se piskavi smeh, a onda se iza bora pojavi ogromna ljudeskara držeći kolt u rukama.

— To je pametno, momče — reče čovek.

Došao mu je na tri metra. Onda krajičkom oka pogleda oružje, a zatim se resko nasmeja.

— Da nemaš još koji u rezervi?

Frenki klimnu glavom. Držao je ruke poviše glave i čekao da mu se napadač približi.

On je to učinio. Brzo ga je pretražio, a onda začu njegov zvižduk.

Sada se pojavio još jedan čovek sa revolverom. On je oprezno prilazio.

— Sam je! — ponovi napadač, a zatim se okrenu Frenkiju.

— Šta ovde tražiš? — upita.

Frenki je slegnuo ramenima.

— Putujem i upravo sam ručao!

Napadač mahnu revolverom i pokazao na stazu.

— Ne pokušavaj ništa. Vidiš, dole je provalija. Pobeći ne možeš. Možeš samo da se ubiješ. Kreni!

Frenki je bez reči poslušao.

*

Vodili su ga bespućem, kojim se jedva uspinjao. Iza njih je ostala staza i oni su se ubrzo našli u maloj kotlini.

Pored vatre, na kojoj se peklo meso, sedelo je nekoliko ljudi.

Nisu ni pogledali Frenkija. Ipak, jedan od njih, koji je čistio revolver, odbaci prljavu krpu i o pantalone obrisa ruke.

— Ko je taj Zik?

— Bili smo na stazi. Ovaj se baš bio lepo raskomotio kada smo ga uhvatili.

Čovek pažljivo pogleda u Frenkija.

— Ne izgledaš kao policajac — reče mirno. Onda se izdera na Zika:

— Što ga nisi pustio? Zar hoćeš da nam natovariš na vrat poteru. On sada zna za naše skrovište.

Zik se pokušava opravdati.

— Gazda, ovaj. . . nisam znao.

Voda se tada mirno obratio Frenkiju:

— Imao si nesreću, moraću te ubiti!

Frenki je grozničavo razmišljao. Tek tada je shvatio da su to banditi, baš oni o kojima mu je govorio šerif.

Nesreća je htela da je upravo njima pao u ruke. Nije znao šta da radi. Izlaza nije bilo.

— Od mene se ne morate bojati — reče Frenki. Trudio se da bude miran. Ljutio se što mu je glas ipak zadrhtao.

Razbojnik se nasmeja.

— Da nisi možda samo na izletu? — upitao ga je cereći se.

Frenki je grozničavo razmišljao. A onda pokuša da blefira.

— Bežim pred zakonom, pred šerifom iz Briksa.

Razbojnici su ga za trenutak pogledali. Glavni šef je samo odmahnuo glavom i rekao:

— Znamo mi te priče. Ipak ću te ubiti!

Izvadio je revolver. Frenki poblede i ne reče ništa. Ljutio se što će tako jeftino prodati kožu. Konačno, izbacio je zadnji adut:

— Tražim Dika Frajta! On zna da me u Briksu čeka konopac.

Razbojnici se zgledaše. Čovek polako vrati revolver u futrolu, a onda se okrenu:

— Zik, veži ga!

Zik to sa zadovoljstvom uradi.

— Svezan je kao kobasica — reče zadovoljno.

Razbojnik klimnu glavom, a zatim, pošto je zapalio cigaretu, priđe Frenkiju.

— Kažeš, tražiš Dika Frajta?

— Da, mi se poznajemo — reče brzo Frenki.

— Kako izgleda?

— Ima preko lica brazgotinu. Upoznali smo se u Briksu. On me je spasao od Kliforda.

Razbojnik je nešto mrmljao. Onda ustade, odbaci opušak i reče:

— Dik će se uskoro vratiti. Ako si lagao, odraću ti kožu.

Frenkiju je bar malo laknulo. Trebalo je sačekati Dika pa da vidi šta će biti. Pitao se da li od njega može nešto očekivati. Da li će mu pomoći, ili će ga gurnuti još dublje u provaliju.

*

Dik se vratio predveče. Umorno je pogledao bandite a zatim zarežao:

— Nema ništa od onog posla! Imam drugi plan.

Pošto je tek tada opazio Frenkija, ustade i priđe mu. Nije ga odmah prepoznao. Banditi su ga bez reči gledali.

— Ko je ovaj? — upita.

Neko se nasmeja.

— Pogledaj!

Padao je mrak. Dik se morao nagnuti da prepozna Frenkija.

— Oho, Frenki Kejn. Dakle, ptičica se vratila svome jatu. Nisam li ti, budalo, govorio da se držiš mene.

Sada im priđe i gazda.

— Hteo sam da ga ubijem. Ali, rekao je da beži od zakona i da te poznaje.

Dik potvrdno klimnu glavom.

Pažljivo je posmatrao Frenkija.

— Ubio je bankara Teda iz Briksa. Odvežite ga!

Zik je to nerado uradio. Frenki je malo živnuo.

— Hvala ti, Dik! Gadno sam se uplašio.

Bandit se nasmeja.

— Govorio sam ti da se držiš mene. A evo, ja sam opet među svojim ljudima. I, ako budeš pametan, imaćeš mnogo novca.

Kada je bilo vreme spavanja, Dik još jedanput reče Frenkiju:

— Razmisli o svemu. Ako želiš, stvar je jednostavna. A kada sakupi-

mo dovoljno novca, odlazimo u Tek-
sas.

— Zar mogu razmišljati? Nalazim
se na ivici ponora, bez novca, kuće i
kućišta. Zakon me goni i pitanje je
vremena kada će me se dočepati.
Pristajem!

*

Rodríguez je sledio Frenkija. Učinio
je to jer je tako želela Fler. Rekla je:

— Rodríguez, on je usijana glava.
Mogao bi da nastrada.

Starac je klimnuo glavom. Fler
mu pride i zatim ga poljubi.

— Ne ljutiš se na Fler?

— Ne — reče starac čije lice bles-
nu od sreće. Niko ga još nije ovako
poljubio.

Spremila mu je torbu sa hranom
a onda mu, pre odlaska, zabrinuto
reče:

— Vratite se zajedno!

Rodríguez je samo klimnuo gla-
vom i odjahao.

*

U podne je na ranč dojahao ču-
dan putnik, kicoški odeven crvena i
podbula lica. Mazno se nasmejao
devojci.

— Zdravo, Fler — rekao je.

Devojka, kada ga opazi, namršti
se. Bepomoćno pogleda prema ko-
ralu. Kauboj je timario konje. Od-
mah joj je bilo lakše.

— Šta tražiš, Rik? — upita preko
volje.

On se nasmeja.

— Zar nemam pravo da pozdra-
vim svoju verenicu? Eto, vratila se
usijana glava.

Fler besno udari nogom o zemlju.

— Nisam tvoja verenica — reče.

— I nikada se neću za tebe udati.

Ričmond, najbogatiji rančer u nji-
hovom kraju, cinično se nasmeja.

— Znači, ne poštuješ želju svog
oca?

— Ne! On to nikada ne bi želeo.
Prevario si ga!

Ričmond zadrhta od besa. Gotovo
se zagrcnuo kada je rekao:

— Pa, ipak, ja te držim u šakama.
I bićeš moja! Uzalud bežiš.

— To ćemo još videti! — kriknu
ona. — Odlazi sa moga ranča.

Kicoš se resko nasmeja.

— Tvog ranča? Ma, nemoj! To je
moj ranč, golubice! I ako mi za dva
dana ne vratiš novac, ranč je moj.
Ili, ako to nećeš, spremajmo svato-
ve.

Ričmond joj je prišao sasvim bli-
zu. Iznenada je privukao k sebi. Fler
oseti njegov vreli dah što je mirisao
na viski i duvan. Besno ga odgurnu.

— Oli! Oli! — viknula je Fler kau-
boja.

Onda se iza njih začu miran glas.

— Ja to ne bih uradio jednoj dami
— reče Oli.

Stajao je pred Ričmondom i držao
u ruci revolver. Rančer se nasmeja.

— Znači, postoji zaštitnik!

Oli ga besno pogleda.

— Odlazi, ti gadni i smrdljivi kico-
šu. Odlazi jer ću ti pucati u pete.

Ričmond pozelene od besa. Pride
konju i uzjaha ga i zatim se okrenu:

— Oli, ovo ti neću zaboraviti!

— Odlazi! — reče krivonogi kau-
boj. — I nemoj više dolaziti da
mrcvariš devojku. Više neće bežati
zbog tebe, razumeš li!

Ričmond besno podbode konja.
Fler je gledala malog kauboj i divi-
la se njegovoj odlučnosti.

— Hvala ti, Oli!

Fler je bila bleđa poput krpe. Po-
novno je došao taj gad da je ucenjuje.
Onda zaplaka:

— Šta da radim? Prodaće ranč!

Kauboj je odlučno pogleda.

— Neće!

— Ali, Oli, kako da mu vratim novac?

— Juče je Frajt oterao stoku preko granice. Sutra se vraća sa novcima. Sve što nedostaje, mi ćemo dati!

— rekao je Oli mirnim glasom.

Fler je sada plakala od sreće. Nije ni slutila da ima tako verne ljude.

— O, hvala! — promucala je ganuto.

Oli odmahnu rukom.

— Tvoj otac nas je voleo kao sinove. Pa, red je da se pobrinemo za sestru.

Udaljio se ponosno prema koralu.

*

Rodríguez je Frenkijev trag izgubio u Gold Minu. Raspitivao se za visokog stranca, ali uzalud. Konačno je krenuo dalje. Tek u preriji, kada je sreo kola putujućeg trgovca, koji se vraćao iz rudarskog naselja, doznao je za Frenkija.

— Bio je u postaji i pitao za Đuka. Krenuo je u planine — reče mu čovek.

Rodríguez je krenuo drugim putem. Onim kojim je išao Đuk i koji je bio duži.

Nije se mnogo odmarao. Začudo, iako star, dobro je podnosio putovanje. Na sitne neugodnosti, koje se već javljaju na putu, nije ni obraćao pažnju. Misli su mu bile zaokupljene rančom. Pitao se da li je Ričmond dolazio u njegovom odsustvu. Kada bi pomislio na tog čoveka, pesnice bi mu se zgrčile od besa.

I sada se dobro seća događaja koji je doneo nespokoj na mali ranč. Sve je počelo kod Ričmonda, kada je njegov pokojni gazda pozajmio

novac. Bila je suša, pašnjaci ogoleli, suvi. Stoka je skapavala.

Novcem koji je dobio od Ričmonda gazda je spasao ranč. Ostao je dug od tri hiljade dolara i ucena. Ne poznavajući pravu prirodu Ričmonda, gazda je obećao da će Fler biti njegova žena. Kada je došao čas odluke, pošto je gazda iznenada umro, Ričmond im je jednog dana došao da naplati dug. Ostalo im je bilo nekoliko stotina dolara. Malo, da se sve plati. Fler, kojoj je ovaj čovek bio odvratn, pobegla je sa namerom da zaradi novac i isplati rančera.

Najnoviji događaji su pobrkali sve stvari. Jedinu izlaz da se vrati dug, bila je prodaja stoke.

Rodríguez je u podne prešao reku, a zatim se put ponovo uspinjao prema vrhu planine. U jednom šumarku je odlučio da se odmori.

Slučaj je hteo da je ovde sreo Đuka. Kada je pustio konja da pase, a sam se spremao da nešto pojede, začu Đukov glas:

— Ja bih uradio drugačije, Rodríguez. Ručak je gotov i pitam se da li ga mogu sam pojesti.

Starac se iznenadi a onda mu lice zablista od veselja.

— Zdravo, šerife! Odmaraš?

— Odmaram! — odgovori Đuk. Onda ga pogleda.

— A ti, kuda si krenuo? Zašto ne odmaraš stare kosti?

Starac sede, skide šešir i reče:

— Pa, kako da ti kažem, ovaj, krenuo sam za Kejnom, i...

Đuk ga naglo prekide. Namršti se.

— Za onim banditom? Kada udesim Dika Frajta, onda...

Rodríguez ga prekide.

— Grešiš, Đuk. Nije on ubio Teda.

— Ma nemoj! A ko ga je onda ubio?

— Dik Frajt!

Rodríguez ispriča Đuku najnovije događaje. Šerif je zainteresovano slušao, a onda reče:

— Znači, to je tako! No, dobro. U stvari, ja sam od prvog trenutka sumnjao da je on ubio Teda. I kažeš, krenuo mojim tragom

— Da — brzo će Rodríguez. — Rekao je: »Idem za Đukom. I ja treba sa Dikom da sredim svoje račune.«

— Kuda li je samo nestao? — reče zamišljeno Đuk. — Ja ga još nisam sreo.

— Možda je pošao kanjonom. Rekli su da tamo postoji staza. Ja se nisam usudio da krenem njome. Star sam, a put je loš.

Šerif potvrdno klimne glavom. Preko zalogaja reče:

— Može biti, može biti. . .

Kada su utolili glad, Đuk je ustao. Odlučio je da krene. Rekao je starom Rodríguezu:

— Ti se vrati na ranč. Ja sam na dobrom tragu i mislim da ću uskoro pronaći Dika. Doznao sam da se uključio u bandu kradljivaca stoke.

Rodríguez se iznenadi.

— Kradljivaca stoke! Uh, samo da Frajt. . .

Šerif ga začuđeno pogleda.

— Šta je? Nešto si mi čudan.

— Moj kauboj Frajt je oterao stoku da je proda. Neće valjda naići na bandu. A kuda se ti skotovi vucaruju?

— Pa, pljačkaju na raznim mestima. No, ja mislim da se ovde skrivaju.

Đuk je uzjahao konja i pošao. Starac se pobuni.

— Spor si, a meni se žuri — dobaci Đuk i izgubi se iza jedne kamene gromade.

Starac besno progunda.

— Ode! Misli da sam za odbacivanje. Ali, čekaj! Videćeš ti već Rodrígueza.

*

Frenki se u razbojničkom logoru osećao kao u kavezu. I zatvor je bio bolji. Morao je slušati neslane šale, razne podlosti, a o ubistvima se govorilo kao o najobičnijim stvarima.

Među banditima je proveo samo jednu noć, a već ujutro, Dik ga probudi.

— Odlazimo! U blizini se nalazi stado krava. Tako, oko dve stotine grla. Nije loše. . . Ako želiš, možeš sa nama. Zapravo, dovoljna su dva čoveka.

Frenki je razmišljao. Nije želeo da postane kradljivac stoke. Ako ne pode, izazvaće sumnju. No, Dik mu je nehotice pomagao.

Prišao je razbojniku, kojeg su svi zvali gazda i sa njim nešto razgovarao.

— Gazda kaže da ostaneš. Nema još u tebe poverenja.

Frenki olakšano uzdahnu. Upita:

— Ko je taj?

Dik se okrete, a zatim se nasmeja.

— Misliš na gazdu?

Frenki potvrdi.

— Pa, prilično je poznat u Teksasu. Možda si čuo za nekog Tima Dona?

Frenki odmahnu glavom.

— On je tup i primitivan čovek. No, brzo puca. Šta je njemu ubiti čoveka. . .

— Primetio sam — reče Frenki.

— Da ti nisi došao, već bih bio na onom svetu.

— Imao si opet sreću — sarkastično će Dik.

Frenki se ponovo pitao šta se mota u glavi tog čoveka. Zašto želi da

mu natovari ubistvo, a onda ga spasa? Nije znao odgovor. Ipak, pokušao je da ga dozna.

— Dik, da te nešto pitam?

— Izvoli — reče razbojnik.

— Zašto to sve činiš za mene?

Bandit ga je jedno vreme posmatrao a onda nehajno rekao:

— Ni sam ne znam. Možda me na nekoga podsećaš, možda sam sentimentalna budala! Još nisam o tome razmišljao.

Prišao im je Tim Don i sumnjičavim glasom upitao:

— O čemu raspravljate?

Dik ne odgovori. Tim nehajno pripali cigaretu, a onda mu reče:

— Pojedine stvari planiraš bez mene, Dik! To mi se ne dopada. Iako se poznajemo godinama, nešto si tajanstven.

— Ja tajanstven? Ja sam ovde da mislim umesto tebe. Pošteno delimo, zar ne?

— Da, pošteno delimo. I dok je toga, važi sporazum. No, nemoj se mešati u moje stvari. Ovo su moji ljudi, ja sam ih sakupio i ne volim da im drugi zapoveda.

Dok su oni razgovarali, vratila su se dva razbojnika koji su otišli da ukradu stoku.

— Išlo je kao namazano. Kod stoke se nalazio samo jedan kauboj. Taj nam je zadao dosta muke. Borio se kao sam đavo — reče jedan od razbojnika.

— Ubili ste ga? — upitao je Dik.

— Ne, pobegao je!

— A, stoka?

— U kanjonu je, na starom mestu.

Dik je zadovoljno trljao ruke. Okrenuo se Timu.

— Sutra bismo mogli da krenemo. Sakupili smo oko dve hiljade grla.

Tim je klimnuo glavom. Dik je pogledao u Frenkija i upitao ga:

— Hoćeš da vidiš naše sklonište? Frenki je klimnuo glavom. Uskoro su jahali strmim puteljkom. Dik je pričao:

— Ovo je najidealnije sklonište. Videćeš! Ne može proći nijedna potera a da je mi ne primetimo.

Ušli su u procep dve kamene gromade. Prolaz je bio uzan, a onda se širio u dolinu obraslu travom.

Na poljani je pasla stoka. Razbojnik, koji je stražario na jednoj litici, reče:

— Nema ništa novo, Dik.

Obojica su sjahali i onda pošli prema stoci.

Frenki je gledao rasne krave i bikove. Zaista, stoka je bila prvoklasna.

— Dobra stoka! — priznao je.

Odjedanput je zastao. Učinilo mi se da je na jednom biku opazio žig Ranča F.

Dik je rekao:

— Ova stoka je našto slabija. To je jutrošnji plen.

Nema sumnje, stoka je bila sa Flerinog ranča. To ga je zbolelo. Ljutio ga je Dik svojim pričama. Zeleo je da ga ubije. U njemu se kuvao bes. Dik je to opazio. Začudo ga je pogledao i upitao:

— Šta je to sa tobom? Nešto si se promenio.

Frenki se brzo savladao.

— Ništa! Verovatno od ovog sunca.

Dik mu poverljivo šapnu:

— Imam odličan plan kako da dođem do mnogo novca. . .

*

Duk je oprezno prolazio guduirom. Iznad njega je raslo kržljivo grmlje. Mesto je bilo stvoreno za zasedu. Začudo, nije se začuo nijedan pucaanj.

Njegovu pažnju privukoše lešinari. Kružili su visoko, a zatim se spuštali sve niže i niže. . .

Pošao je na tu stranu. Nakon jednog sata jahanja, spazi na putu čoveka ogrezlog u krvi.

Sjahao je, ali se prethodno oprezno obazreo. Mogla je biti i zamka. Čovek je stenjao.

— Frajt! Šta se dogodilo?

Šerif je odmah prepoznao kaubojja sa Flerinog ranča. Pošto ga je na brzinu previo, ranjenik otvori oči. Prostenja:

— Banda napala, stoka. . .

Đuku je odmah bilo jasno šta se dogodilo.

— Gde se to dogodilo?

— Kraj kanjona! — reče jedva kauboj.

Šerif se bespomoćno obazirao. Tražio je pomoć. Čoveka je trebalo odvesti do lekara. Ljutio se sada na sebe što je udaljio Rodrigeza. Odjedanput iza svojih leđa začu glas:

— U škripcu si, šerife, zar ne?

Đuk se skoro nasmija. Prepoznao je glas starog Rodrigeza. Okrete se.

— Znači, sledio si me?

— Da! I to je dobro, zar ne?

Starac je odmah prepoznao Frajta. Nešto ga počeo gušiti u grlu. Prodrma kauboja.

— Šta se dogodilo, Frajte?

Čovek teškom mukom otvori oči i promuca:

— Ukrali stoku, banda. . .

Rodriguez je besno opsovao.

— Do đavola! Samo nam je još i to bilo potrebno! Moramo ih uhvatiti!

Šerif ga prekide.

— To je moj posao Rodriguez. Ti ćeš lepo uzeti Frajta i sa njim moraš da odjašeš do Gold Mina. Treba mu lekar.

— Ali, ali. . . to je naša stoka. . .

On ga blago prekinu.

— Znam! Uradi kako sam ti rekao.

Starac je nevoljno poslušao. Nežno je podigao Frajta na konja. Onda reče:

— Udesi ih, Đuk! Treba da plate za sva nedela koja su uradili.

Đuk je starca potapšao po rameu i smirenim glasom dodao:

— Rodrigez, videćeš, sve će biti u redu!

*

Đuk je oprezno ušao u kanjon. Trag stoke se jedva video. Sledio ga je više instinktivno.

A kada ga je taj instinkt doveo do ulaza u dolinu, oprezno joj je prišao. Uzalud! Još iz daljine, dok se prikrađao cilju, promatrale su ga nečije oči.

Sada je iznad sebe čuo pretnju:

— Baci revolver!

Podigao je pogled. Na litici je stajao razbojnik. U rukama mu se presijavala puška. Poslušao je.

Revolver je pao na kamen.

Začu se zvižduk. Onda Đuku priđe još jedan razbojnik. Ovaj se cerio i zadovoljno konstatovao:

— Zaista sam srećan! Imam čast da sam upecao pravog šerifa!

Pretražio ga je, a zatim revolverom udario u leđa.

— Podi! I pazi: makneš li ruke, gotov si.

*

Razbojnici su upravo uzeli meso u prljave ruke i spremali se da jedu, kada su opazili jednog od svojih kako vodi šerifa. Iznenadeno su uzviknuli:

— Vidi, šerif!

Đuk ih je ljutito gledao. Odněkud se pojavi i Dik.

— Halo, Đuk. Bebica postaje šerif. Žao mi je, ali ćeš još kratko vreme nositi tu značku.

Frenki je izašao na proplanak. Upravo je razmišljao šta da preduzme kako bi spasao Flerinu stoku, kada začu povik:

— Frenki, Frenki, dođi da vidiš ko nam je došao u goste.

Nije slutio da je to šerif. Leno se dovukao do razbojnika, a onda iznenađeno zastao. Iznenadio se i Đuk. Pogled mu odmah kliznu na Frenkijevu futrolu sa revolverom. Dakle, on nije zarobljen! Ima oružje.

Ovo ga bolno iznenadi. Verovao je da Frenki nije bandit.

Dik je posmatrao Frenkija.

— Šta kažeš? To je pravo iznenađenje.

Frenki ne odgovori. Klimnuo je samo glavom. Onda se umiri. Priđe šerifu i udari ga kraj uha.

— Tražiš me, zar ne?

Đuk bez reči podiže šešir. Onda ga prezrivo pogleda i pljunu mu u lice.

Dik se isceri i zatim se okrenu Timu Donu:

— Šta sam ti govorio, mali je žestok!

Don ga mrko pogleda. Onda reče jednom od svojih ljudi.

— Veži ga.

Razbojnik posluša. Đuk se nije opirao.

— A sada, lepi moj šerife, priznaj da me tražiš! A znate li, ljudi, zašto — povisi glas Dik i okrete se bandi?

— Zato što sam mu ubio oca. Čuli ste za Kliforda, to mu je sin!

— Treba ga odmah ubiti! — rekao je jedan bandit.

I drugi se složiše sa tim predlogom. Onda neko predloži:

— Neka ga likvidira Dik. Jednog je već ubio, pa može i drugog šerifa.

Tim Don odmahnu rukom. Isceri se i reče:

— Ne, to će učiniti Frenki!

Frenki je stajao zaprepašćen. Naglo je pobledeo.

— Da, neka ga ubije! Tada ćemo mu verovati! — zagrmеше.

Dik klimnu glavom. Nasmеja se pogledavši Frenkija.

— Hajde dečko, to je tvoj posao!

Frenki se našao na sto muka. Krišom pogleda Đuka. Mladić je bio bled, ali je sve prezrivo posmatrao. Više to nije bio Đuk iz saluna. Bio je to čovek koji se nije bojao smrti.

Frenki nije imao izlaza. Banditi su od njega očekivali akciju. To je video u njihovim svirepim pogledima, u ogavno nacerenim licima.

— Dobro — reče odlučno Frenki.

Prišao je Đuku i udario ga pesnicom u grudi.

— Lovio si me? A vidiš, stanje se promenilo.

— Gade! — procedi šerif. — Lako je podići ruku na svezanog čoveka. Frenki se nasmеja.

— Da se ne bi tukao?

— S tobom? Nikada! Smrdiš na tri milje. Baš kao i taj čopor vukova.

Neko se od razbojnika nasmеja.

Frenki je ponovo prišao šerifu i udario ga nogom u cevanicu.

— Idemo! Ako želiš, pomoli se bogu! Toliko ću biti strpljiv. Već me svrbi prst.

Razbojnici im napraviše prolaz.

— Hej, kuda ćeš? — povika sumnjičavo Dik. — Ubij ga ovde, pred nama!

— Napred! — zapovedi Frenki, ne osvrćući se na njegove reči.

Tim Don ga uhvati za ruku.

— Čekaj! Poći ću sa tobom. Oduvek sam uživao u ovakvim prizorima.

Frenki je klimnuo glavom. Vodio je Đuka iza nekog grmlja. Kada su stigli, rekao je:

— Kopaj grob!

Don i Dik su stajali po strani poput sudija koji čekaju egzekuciju.

— Pucaj već jedanput, Frenki! — Povika nestrpljivo Dik.

Frenki pogleda u Đuka a onda podiže revolver.

Šerif za trenutak zaklopi oči.

Začu se pucanj, ali on ne oseti bol. Pao je. Đuk je pao. I, kada je, sav iznenađen, otvorio oči, video je kako se Dik Frajt hvata za grudi, a zatim pada niz obronak rušeći kamenje.

Začu se još jedan hitac. Bio je namenjen Timu Donu. No, kuršum ga ne pogodi. On se brzo zakloni. Frenki takođe uhvati prvi zaklon i povika Đuku:

— Sklanaj se!

Šerif posluša. Tane podiže prašinu, zlokobno fjukne, ali kasno.

Đuk se otkotrlja niz liticu. Gore, iznad sebe je opazio Dika. Polako, kako se trzao u samrtnim mukama, ispod njega se rušilo kamenje i on je klizio dalje, ka Đuku.

U futroli je imao revolver. Đuku je upravo oružje trebalo. Za to vreme vodila se borba. Razbojnici koji su u prvom trenutku pomislili kako je Frenki sa dva hica ubio šerifa, veselo kliknuše. A kada su pucnji počeli da odjekuju dolinom, brzo uvideše da se nešto drugo događa. Pojuriše prema ivici kanjona. Frenki ih opazi na vreme i dočeka hicima. Počela je neravnompravna borba. Jedan protiv petorice.

Jedan kuršum Frenkija dohvati po čelu. Za tren mu se zamagli pred očima. I kada je već izgledalo da će se onesvestiti, u blizini začu Đukov glas:

— Drži se! Dolazim!

Frenki se nasmeja. Borba je bila u punom jeku. Banditi se počеше prebacivati na drugu stranu, da im zađu za leđa. Oni su to, srećom, na vreme osetili i primetili.

— Opkoljavaju nas — reče Đuk.

— Ja ću ih dočekati. Ali, ne mogu ovako — reče Đuk pokazavši svezane ruke. — Dobro su me upetljali.

Frenki mu brzo prereza veze. Đuk se pognu i pojuri na suprotnu stranu, prema nepomičnom Diku.

Tim Don više nije pucao. On je i najbolje gađao, pomislio je Frenki. Možda je i ranjen pa zato više ne puca.

No, prevario se! Tim Don ga je vrebao. I kada se pomakao da likvidira razbojnika, koji se penjao na greben, nešto ga udari u nogu.

Don se tada pomakao. Frenkija je zbolela noga. Bio je ranjen.

Za to vreme Đuk je ubio još jednog razbojnika, a drugi, kada je video šta se događa, pobegao je. Ostali su samo Tim Don i još jedan bandit.

Sada su bile izjednačene snage.

Dvojica protiv dvojice. Razbojnici su imali daleko bolji položaj.

Đuk se vratio da pomogne Frenkiju. Videvši da je ranjen, reče:

— Ne daj im da promole glave a ja ću te za to vreme previti.

Sada se čuo tek po koji hitac.

Šerif je oprezno provirio iz zaklona.

— Sumnjivo mi je sve ovo. Da nam ne pobegnu?

Frenki je odmahnuo glavom.

— Malo poznajem Dona, ali imam utisak da je željan naše krvi i da neće tako lako odustati.

Bili su u pravu. Ponovo kraj njihovih glava zafijukaše kuršumi.

— Znaju da nemamo municije.

Hoće da nas prikuju za zemlju pa zatim da nas napadnu.

Frenki je tačno znao šta razbojnicima misle.

Jednog trenutka kada su Frenki i Đuk podigli glave, videli su Dona kako pucajući trči prema njima.

Frenki ispruži ruku i nanišani.

U brzini okide i promaši. Drugi razbojnik, kome nije bio namenjen hitac, muklo zaječa i pade.

— Pucaj, Đuk! — viknu Frenki, kojem škljocnu revolver. Bio je prazan.

Đuk besno opsova.

— Gotovi smo! Meni se zaglavio metak u cevi!

Kao da su se dogovorili, rešeni da reskiraju živote, baciše koltove prema Donu. On nije pucao. Želeo je da uživa u njihovoj bespomoćnosti. I kada je već trijumfovao, videći da više nemaju metaka, odjedanput ga nešto udari po licu. Oseti bol, krv mu pokri oči i on se zatetura.

Revolver, koji je bacio Đuk, pogodio je Dona. Razbojnik je ležao u nesvesti.

Đuk i Frenki su mu odmah prišli.

— Gotovo!

Đuk nije hteo ništa da reskira. Vratio se u sklonište i uzeo laso. I kada je razbojnik bio svezan kao bebičica, olakšano uzdahnu i obrisao prašnjavo i znojavo lice.

— Bilo je gadno!

*

Epilog ove bitke, koja je bila neravnopravna, koja je dobila posve drugi tok nakon što je Frenki ubio Dika Frajta, a ovaj klizeći niz strminu pružio Đuku šansu da mu uzme revolver, bilo je krvavo.

Tim Don se osvešćivao. Kada je osetio na rukama veze, besno riknu i počeo ih trzati.

— Zabadava to radiš! — rekao mu je mirno Đuk. — A uskoro ćemo na dugo putovanje.

Frenki se odvukao do litice i pogledao u dolinu. Raširenih ruku, poput neke cirkuske lutke, tamo je ležao Dik Frajt. Bio je mrtav. I Frenku se učini da je to sve samo ružan san.

Nikada nije doznao zašto ga je Dik odneo iz saluna, zašto mu je spasao život.

Možda sam ga zaista na nekoga podsećao.

Nad kanjonom, mada je već padao mrak, kružili su lešinari.

*

Pošto su sahranili mrtve razbojнике i sakupili stoku, ujutro su jahali ka dolini.

Frenki je čuvao Dona. Noga ga je užasno bolela iako rana nije bila velika.

Razbojnik ga je mrko gledao. Vrebao je priliku da pobegne. Pokušao je to predveče, dok su logorovali pored reke. Stoka se odmarala. Odvezali su mu ruke da se najede. I dok je Đuk pričao Frenkiju kako je naišao na Rodrigeza i o Frajtu kojeg je ranjenog našao na putu, Don je počeo da beži. Začudo, kretao se brzo, ali Đuk je bio brži. Iako je imao revolver, nije pucao. Setio se onoga što je obećao ocu.

Kada ga je Đuk dostigao, skočio je na njga.

— Nećeš, gade! — zadihano je rekao.

Razbojnik se prepustio sudbini. No, bila je to samo varka. I kada je šerif popustio stisak, ovaj ga svom snagom odgurnu u stranu. Ali, razbojnika je sreća napustila. Zapeo je za kamen i pao. Ponovo se umirio i čekao novu priliku. Ali, ovoga puta Đuk više nije bio sentimentaln.

Drškom revolvera ga udari u glavu i tako onesvešćenog ga je dalje nosio.

Frenki se već bio zabrinuo. Zbog ranjene noge nije mogao da pomogne Đuku. Pitao se: kada će doći kraj svemu tome? Jer, spopadao ga je bes koji bi želeo da iskali baš na takvim kao što je Don.

Takvi ljudi su uništili njegov dom, doprineli da se javi dobrovoljno u rat, da u toj krvavoj klanici izgubi sve ideale i postane zver koja je ubijala.

*

Rodríguez ih je čekao u Gold Minu. Njegovo lice je blistalo od sreće. A kada opazi razbojnika, pljunu ga!

— Hteo si moju stoku, gade! Da budemo siromašni, ja i moja devojčica.

Izdvojili su goveda sa ranča F, a ostali rančeri su takođe pohitali po svoju stoku. Đuk je za to vreme odveo razbojnika u zatvor, šerifu Gold Mlina.

Šerif ga radosno dočeka:

— Dakle, uhvaćen je! Tako i treba! Čestitam!

Onda pride razbojniku, pažljivo ga pogleda, a zatim počne pregledati stare poternice.

— Znao sam, znao! Ti si Tim Don iz Teksasa. Optužen si za ubistvo, pljačku banaka i krađu stoke. Uцена: pet hiljada dolara.

— Šta kažeš na to, mladiću?

Đuk je pogledao u ćeliju. Nije se radovao uceni. Setio se oca i njegove odluke da uhvati Dika Frajta zbog hiljadu dolara. Zbog toga je izgubio život.

Obavestio je šerifa o smrti Dika Frajta, a zatim, dok su sedeli u salunu, reče:

— Što se tiče ucene, ja je neću primiti. Ponudi je Frenkiju Kejnu. Uostalom, mi smo zajedno uhvatili Dona, a on je ubio Dika Frajta. Možda će njemu novac trebati.

Stari šerif klimnu glavom.

— Dobro, kako kažeš, Đuk! Odlaziš, zar ne?

Đuk se nasmeja.

— Ben će me izmlatiti ako ga ne pustim da uživa u penziji.

*

Đuk je krenuo predveče, a Frenki, Frajt i Rodríguez ujutro, kočijom koju im je pozajmio šerif Gold Mina.

— I da mi vratite moju kočiju što pre! Skoro će mi trebati, jer ću u penziju.

Rodríguez je napravio dobar posao. Stoku je prodao rudarima.

Dan je bio lep i sunčan. I dok su se sve više približavali Briksu, sunce je sve jače pržilo.

Rodríguez je sve ispričao Frenkiju. Pričao je o poslednjoj želji svog gazde, o kicošu, najbogatijem rančeru čijoj oholosti nije bilo kraja i o tome kako je Fler ucenjivao da se za njega uda.

Frenki je bio besan. Iako nije poznavao tog čoveka, prema opisu koji je dobio od Rodrígueza, odlučio je da se sa njim jednom zauvek obračuna.

*

Prilika mu se pružila još istog dana, na putu prema ranču. U kočiji, koja je dolazila s ranča F zadovoljno se klatio Ričmond i novi bankar.

Zaustavili su kočije istovremeno.

— Otkuda ti, Ričmonde? — upitao je Rodríguez.

Rančer se zadovoljno nasmešio.

— Sa svog ranča! Upravo sam postao njegov gazda — isceri se Ričmond.

Frenki se podiže sa sedišta. Onda je sišao i polako rekao:

— Kažeš, ti si gazda ranča F?

— Da! — zadovoljno reče Ričmond.

Bankar, koji je predosećao buru, pažljivo se zavuče dublje u kočiju.

Frenki im pride još bliže. U nozi je osećao jak bol. Ipak, stisnu zube i zakorači prema rančeru. Prišao mu je sasvim blizu i uhvatio ga za grudi.

— Gade! Sve sam čuo. Ucenjuješ jednu damu! — prosikta.

Rančer se iznenadi. Prebledeo je u trenutku. Pokuša da se otme.

— Ali... Ko si ti, šta hoćeš?

Bankar sklopi prestrašeno ruke.

— Ja nisam ništa kriv...

On se okrete Ričmondu.

— Silazi!

— Ali, šta je ovo? Ja... mucao je rančer.

— Silazi! — zagrme besno Frenki.

Rodríguez se zadovoljno cerio. Frenki izvuče rančera iz kočije, onda ga nekoliko puta ošamari. Ričmond je pao u prašinu.

Frenki se zatim obratio prestrašenom bankaru.

— Gde je ta menica?

Čovek drhtavim prstima izvadi menicu.

— Na koliko glasi?

— Tri hiljade dolara!

Frenki se okrete Rodríguezu.

— Daj im novac!

Za nekoliko trenutaka dug je bio isplaćen.

— Da li je po zakonu? — upita Frenki bankara.

Ovaj klimnu glavom. Ričmond se podiže iz prašine, a zatim mu ruka posegnu za revolverom.

— Pazi Frenki! — uzviknu Frajt.

Frenki se naglo okrete. Jednim zamahom čizme udari rančera po ruci. Revolver u luku odlete.

— Nemoj da se igraš — ledenim glasom obratio mu se Frenki.

Frenki otrese ruke, a zatim, pošto se popeo u kočiju, nastavi:

— I pazi! Više nikada nećeš dosađivati Fler! Nikada!

— Za ovo ću te tužiti šerifu! — promuca besno Ričmond.

Bankar je ponovo zadrhtao. Želeo je da što pre ode od ovog visokog čoveka koji je bio tako opasan.

— Krenimo, Rodríguez!

— E baš si ga udesio! — zadovoljno se smešio Rodríguez.

*

Bilo je vreme ručku kada su stigli na ranč. Niko ih ne dočeka. Onda se pojavio Oli, drugi kauboj koji je ostao sa Fler na ranču. Bio je tužan.

— Uzeli su Flerin ranč!

Rodríguez je klimnuo glavom. Sišao je sa kočije a zatim upitao:

— Gde je Fler?

— Ne znam! Stalno plače! Valjda pakuje stvari!

— Pronađi je! — zapovedi starac i zasuka brk.

Svi su polako ušli u kuću. Sve je bilo tiho.

— Fler! — Pozva je Frenki.

Negde se začu plač a onda krik:

— Frenki, o Frenki!

Izašla je uplakanih očiju. Ipak, bila je srećna što ga vidi.

Bacila mu se u zagrljaj.

— Frenki, živ si!

— Živ sam! Sve će biti u redu! Ne plači!

Ona odmahnu glavom.

— Kakvo dobro! Ričmond je uzeo ranč. Nisam mu vratila očev dug.

Rodríguez joj pride i reče:

— Ti si na svom ranču! Sve je srećeno. Dug je isplaćen!

Ona ga je jedno vreme iznenadeno gledala, a onda zaklimala glavom, ne verujući.

— O, kada bi to bar bilo — pogledala je Frenkija.

On se smešio.

— Isplatili smo Ričmonda na putu. Sreli smo ga.

Frajt je cereći se dodao:

— Baš smo ga dobro isplatili, zar ne, Rodrigez?

Starac se nasmeja. Onda pogleda u Frajta i reče:

Hajdemo mi.

— Idemo! — zadovoljno će Frajt.

*

Frenki je Fler ispričao najnovije događaje. Bila je potresena. Konačno je prošaputala.

— Mogao si poginuti!

On sleže ramenima.

— I to se događa! Eto, nisam! Zar ti nisam obećao da ću se vratiti?

Ona se nasmeja, a zatim pognu glavu. Onda sa strahom reče:

— Da, vratio si moj dug. Hvala ti! A onda ćeš, onda ćeš da odeš...

Nije mogla da kaže do kraja. Zaplaka i pokri oči rukama.

On je privuče sebi. Blago joj ruke dodirnu usnama, nežno ih skide s njenih očiju i reče:

— Ne, Fler! Ako me želiš, ostaću!

Ona mu se obesi oko vrata.

— Frenki! To je nešto što sam odavno želela da čujem!

— Kraj —

PAŽNJA! PAŽNJA! PAŽNJA! PAŽNJA!

KONKURS ZA VESTERN ROMAN

Redakcija VESTERN ROMANA X—100 raspisuje stalni konkurs za vestern romane koji će se objavljivati u istoimenoj ediciji. Rukopisi treba da su obima od oko 8 autorskih tabaka (115 do 130 stranica sa 30 redova i 60—65 slovnih mesta, novinarskog proreda, otkucani na pisaćoj mašini). Nagrađenih romana neće biti nego će Redakcija otkupiti svaki roman koji bude odgovarao njenim kriterijima, a o čemu će odlučiti posebni žiri. Rok slanja rukopisa nije ograničen. Informacije na telefon 021/623-170.

Rukopise slati na adresu:
»DNEVNIK«, Redakcija vestern romana
21000 Novi Sad
Vojvodanskih brigada br. 7/XII



PAŽNJA! PAŽNJA! PAŽNJA! PAZNJA!

N A R U D Ź B E N I C A
ZA BIBLIOTEKU LJUBAV — Raula Amona

Ovo su jedinstvene knjige o Učenju Vatre i srodnim Znanjima. Autor naslova je vodeći Učitelj Vatre, dakle čovek koji to Znanje poznaje iznutra. Otkrijte drukčijeg sebe, menjajte se prema vlastitim zahtevima — budite onakav kakav želite da budete. Ostvarite svoje snove. Pred Vama je prava duhovna riznica, koja kuca na vrata Vašeg srca.

Ovim neopozivo naručujemo sledeće knjige iz biblioteke »Ljubav« Raula Amona (zaokružite broj ispred naslova):

- | | |
|---|------------|
| 1. O UČENJU VATRE | 220 dinara |
| 2. LEČENJE VATROM | 220 dinara |
| 3. VAŠA SUDBINA PO UČENJU VATRE
(u dve knjige) | 440 dinara |
| 4. VAŠ RUKOPIS — OGLEDALO VAŠE SUDBINE | 220 dinara |
| 5. PARALELNA ZNANJA I UČENJE VATRE | 330 dinara |
| 6. TIGAR I ZMAJ | 170 dinara |
| 7. OKULTNE POJAVE | 220 dinara |

VAŽNA NAPOMENA: Za narudžbinu knjiga iznad 500 odobravamo rabat od 10 odsto; za narudžbinu knjiga u vrednosti iznad 1.000 dinara, kupac dobija rabat od 15 odsto, a za kupovinu celog kompleta — 20 odsto.

Poručene knjige šaljem pouzecom uz doplatu PTT usluga.
Po želji, knjige šaljem uz posvetu autora Raula Amona.

Poručene knjige pošaljite na adresu:

(Prezime, očevo ime i ime)

(Mesto, ulica i broj)

U _____ dana _____ 1991. godine

(Svojeručni potpis)

U SLEDEĆEM BROJU

D. Finegan

RAZBOJNIK IZ MONTANE

Mladić je mirno, sporim pokretima, izvukao revolver iz korica. Okrvavljenom šakom podigao je oružje. Cev njegovog revolvera krenula je od jednog do drugog lica, preko cele prostorije. Moris je bio suviše iznenađen da bi pravovremeno stigao da reaguje...



JUGOBANKA

DODITE
DA SE DOGOVORI

YU ISSN 0353-1287



9 770353 128096